

TALOUSARVIO 2010

Taloussuunnitelma
2011-2012

Kaupunginhallitus 2.11.2009
Kaupunginvaltuusto 11.11.2009

TALOUSARVIO 2010

*Toimittaja: Lohjan kaupunki
Ulkoasu ja taitto: Ulla Långström
Kuvat: Lohjan kaupunki
Painopaikka: Karprint Oy*

SISÄLLYSLUETTELO

1 LOHJAN KAUPUNGIN TAVOITTEET	1
1.1 Kaupunkistrategia	1
1.1.1 Lohjan kaupungin visio vuoteen 2017	1
1.1.2 Arvot Lohjan strategian taustalla.....	1
2 KÄYTTÖTALOUS JA TULOSLASKELMAOSA	2
2.1 Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma	2
2.2 Tarkastuslautakunta.....	3
2.2.1 Tarkastuslautakunnan tavoitteet vuodelle 2010.....	3
2.2.2 Sisäisen tarkastuksen tavoitteet vuodelle 2010.....	3
2.2.3 Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma.....	4
2.3 Yleisen luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelma	5
2.4 Keskushallinnon vuoden 2010 tavoitteet	6
2.4.1 Kasvun edellytykset	6
2.4.2 Toiminnan tehokkuus.....	7
2.4.3 Elämisen laatu.....	8
2.4.4 Kaupunkirakenne.....	8
2.4.5 Kuntayhteistyö.....	9
2.4.6 Keskushallinnon tuloslaskelma	10
2.5 Perusturvatoimen vuoden 2010 tavoitteet	11
2.5.1 Kasvun edellytykset	11
2.5.2 Toiminnan tehokkuus.....	12
2.5.3 Elämisen laatu.....	13
2.5.4 Kaupunkirakenne.....	13
2.5.5 Kuntayhteistyö.....	13
2.5.6 Sosiaali- ja terveystalouden tuloslaskelma	14
2.5.7 Lohjan perusturvalautakunnan tuloslaskelma.....	15
2.6 Sivistystoimen vuoden 2010 tavoitteet	16
2.6.1 Kasvun edellytykset	16
2.6.2 Toiminnan tehokkuus.....	17
2.6.3 Elämisen laatu.....	19
2.6.4 Kaupunkirakenne.....	20
2.6.5 Kuntayhteistyö.....	21
2.6.6 Opetuslautakunnan tuloslaskelma.....	22
2.6.7 Kulttuuri- ja sivistyslautakunnan tuloslaskelma	23
2.7 Teknisen lautakunnan vuoden 2010 tavoitteet	24
2.7.1 Kasvun edellytykset	24
2.7.2 Toiminnan tehokkuus.....	24
2.7.3 Elämisen laatu.....	26
2.7.4 Kaupunkirakenne.....	26
2.7.5 Kuntayhteistyö.....	27
2.7.6 Teknisen lautakunnan tuloslaskelma.....	28
2.8 Ympäristölautakunnan vuoden 2010 tavoitteet	29
2.8.1 Kasvun edellytykset	29

2.8.2 Toiminnan tehokkuus.....	30
2.8.3 Elämisen laatu.....	31
2.8.4 Kaupunkirakenne.....	31
2.8.5 Kuntayhteistyö.....	33
2.8.6 Ympäristölautakunnan tuloslaskelma	34
2.9 Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan vuoden 2010 tavoitteet	35
2.9.1 Kasvun edellytykset	35
2.9.2 Toiminnan tehokkuus.....	35
2.9.3 Elämisen laatu.....	37
2.9.4 Kaupunkirakenne.....	37
2.9.5 Kuntayhteistyö.....	37
2.9.6 Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan tuloslaskelma	38
2.10 Käyttötalous yhteensä	39
2.11 Tuloslaskelmaosan rahoitustulot ja –menot	39
2.11.1 Valtionosuudet ja avustukset	39
2.11.2 Verotulot.....	40
2.11.3 Korkokulut ja –tuotot	40
2.12 Tuloslaskelma.....	41
3 INVESTOINTI- JA RAHOITUSOSA	43
3.1 Kaupunginhallitus/Keskushallinto	43
3.2 Sosiaali- ja terveyslautakunta.....	44
3.3 Opetuslautakunta.....	45
3.4 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	46
3.5 Tekninen lautakunta.....	47
3.6 Ympäristölautakunta	51
3.7 Investoinnit yhteensä	51
3.8 Rahoitusosan tulot ja menot	52
3.8.1 Antolainat	52
3.8.2 Lainat	52
3.8.3 Liittymismaksut	52
3.9 Rahoituslaskelma	53
4 RAHOITUSTULOT JA –MENOT YHTEENSÄ	55
5 TULOT JA MENOT YHTEENSÄ.....	55
6 TALOUSARVION SITOVUUSMÄÄRÄYKSET JA PÄÄTÖSVALTUUDET.....	56
6.1 Talousarvion sitovuus	56

6.2 Päätösvaltuudet	57
PERUSTELUOSA	58
7 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE.....	58
7.1 Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat	58
7.2 Rakenne ja sisältö	58
7.3 Toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat.....	59
7.4 Toiminnalliset muutokset, suoritteet ja yksikkökustannukset	60
8 TALOUDEN PERUSTEET	62
8.1 Kaupungin väestökehitys.....	62
8.1.1 Huoltosuhteiden kehitys	62
8.1.2 Väestön ikärakenteen kehitys	63
8.1.3 Työllisyys.....	65
8.1.4 Työttömyys.....	65
8.1.5 Työpaikkaomavaraisuus.....	67
8.1.6 Verotulojen kehitys	67
8.2 Yleinen taloudellinen tilanne	68
8.3 Palkat ja hinnat.....	69
8.4 Verotulot	69
8.5 Valtionosuudet vuonna 2010.....	70
8.6 Laskentaperusteet	72
9 SUUNNITTELUKAUDEN ASUNTOTUOTANTO	74
9.1 Kaavavaranto ja vireillä oleva kaavoitus	74
9.2 Asuntotuotantokohteet 2009–2013 väestösuunnitealueittain.....	74
10 TOIMINNALLISET MUUTOKSET	76
10.1 Tarkastuslautakunta	76
10.2 Yleinen luottamushenkilöhallinto	76
10.3 Keskushallinto.....	77
10.3.1 Edunvalvonta ja suhdetoiminta.....	77
10.3.2 Elinkeinopalvelut	77
10.3.3 Hallinto- ja talouspalvelut	77
10.3.4 Henkilöstöpalvelut	78
10.3.5 Oikeuspalvelut	78
10.3.6 Tietopalvelut.....	79
10.3.7 Keskushallinnon suoritteet	80

10.4 Sosiaali- ja terveyslautakunta	82
10.4.1 Hallintopalvelut	82
10.4.2 Vanhuspalvelut	82
10.4.3 Erityispalvelut.....	83
10.4.4 Sosiaalipalvelut.....	83
10.4.5 Terveyspalvelut.....	84
10.4.6 Sairaalapalvelut.....	85
10.4.7 Sosiaali- ja terveyslautakunnan suoritteet	86
10.5 Lohjan perusturvalautakunta	87
10.5.1 Perusturvan hallinto	87
10.5.2 Asuntopalvelut	87
10.5.3 Erikoissairaanhoido.....	87
10.5.4 Lohja perusturvalautakunnan suoritteet	88
10.6 Opetuslautakunta	88
10.6.1 Hallinto- ja talouspalvelut	88
10.6.2 Varhaiskasvatus	88
10.6.3 Perusopetus.....	89
10.6.4 Lukiokoulutus	90
10.6.5 Opetuslautakunnan suoritteet.....	90
10.7 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	91
10.7.1 Hallinto- ja talouspalvelut	91
10.7.2 Vapaa sivistys ja muu opetus.....	91
10.7.3 Nuorisotoimi.....	92
10.7.4 Kulttuuritoimi	92
10.7.5 Kirjastotoimi.....	93
10.7.6 Liikuntatoimi	93
10.7.7 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan suoritteet	94
10.8 Tekninen lautakunta	95
10.8.1 Yleistä	95
10.8.2 Hallinto.....	95
10.8.3 Kunnallistekniikka	95
10.8.4 Tilapalvelut.....	96
10.8.5 Ruoka- ja siivouspalvelut	96
10.8.6 Teknisen lautakunnan suoritteet	97
10.9 Ympäristölautakunta	99
10.9.1 Hallinto.....	99
10.9.2 Maankäyttö.....	99
10.9.3 Rakennusvalvonta	99
10.9.4 Ympäristönsuojelu	99
10.9.5 Ympäristönvalvonta	100
10.9.6 Joukkoliikenne.....	100
10.9.7 Kiinteistö- ja kartastotoimi	100
10.9.8 Ympäristölautakunnan suoritteet	101
10.10 Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunta	102
10.10.1 Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan suoritteet	104
11 TALOUDEN YHTEENVETOTAULUKOT	105

---

1 LOHJAN KAUPUNGIN TAVOITTEET

1.1 Kaupunkistrategia

1.1.1 Lohjan kaupungin visio vuoteen 2017

Lohja on laadukkaan elämän elinvoimainen järvikaupunki.

Lohjan vision elementtejä:

Lohja tarjoaa hyvän asuin- ja elinympäristön kaikenikäisille ihmisille. Monipuoliset palvelut, hyvät liikenneyhteydet, turvallisuus ja ainutlaatuinen järvi- ja harju- luonto ympäristöineen tekevät Lohjasta houkuttelevan.

Lohja on yhteistyö- ja kasvuhakuinen kaupunki osana metropolialueen voimakkaasti kehittyvää läntistä kasvusuuntaa. Yhdessä yhteistyökumppanien kanssa Lohja muodostaa nauha-kaupungin Läntiselle Uudellemaalle. Lohjalla on oma selkeä profiili.

Lohjan kaupunki on taloudellisesti vakaa. Sen toiminta on tehokasta. Lohjan kaupungin elinkeinoelämä on uudistunut ja työpaikkaomavaraisuus on korkea.

1.1.2 Arvot Lohjan strategian taustalla

Avoimuus

Avoimuudella lisäämme kuntalaisten osallisuutta kaupungin toimintaa koskevaan keskusteluun. Avoimuudella tarkoitamme myös eri osapuolia hyödyttävää avointa yhteistyötä ja verkostomaista työtapaa sekä monipuolisia kumppanisuhteita. Tavoitteenamme on, että aktiivisen ja johdonmukaisen viestinnän kautta kuntalaiset ja eri sidosryhmät saavat tarvitsemaansa tietoa ja voivat myös seurata hallintomme toimintaa.

Asiakaslähtöisyys

Asiakaslähtöisyyden kautta kehitämme palveluitamme mahdollisimman hyvin kuntalaisten ja sidosryhmien tarpeita vastaavaksi niin, että kuntalaiset ja sidosryhmät ovat palvelutasoomme tyytyväisiä. Asiakaslähtöisyyteen sisältyy myös kuntalaisten ja sidosryhmien mukanaolo ja osallistuminen palveluiden suunnitteluun ja toteutukseen.

Tasapuolisuus

Tasapuolisuudella tarkoitamme toisten ajatusten arvostamista, eri mielipiteiden yhtäläistä kuuntelua, ihmisten tasa-arvoa ja oikeudenmukaista kohtelua, sukupuolten välisen tasa-arvon edistämistä sekä erilaisuuden ymmärtämistä niin yksilö- kuin ryhmätasolla.

Tuloksellisuus

Tuloksellisuudella tarkoitamme toiminnan tuottavuutta, taloudellisuutta ja vaikuttavuutta. Tuloksellisuuteen liittyy rohkeus tehdä asioita aiemmasta poikkeavalla tavalla ja ajatella asioita uusista näkökulmista. Onnistumme asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa eri tasoilla. Palvelumme ja muu toimintamme on tehokkaasti ja taloudellisesti järjestetty. Tuloksellisuuden kautta saavutetaan kaupungin vakaa talous.

2 KÄYTTÖTALOUS JA TULOSLASKELMAOSA

2.1 Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	54 909	0	-100,0	58 000	115 000
Tuet ja avustukset	54 909	0	-100,0	58 000	115 000
Toimintakulut	-98 055	-1 497	-98,5	-100 900	-166 500
Henkilöstökulut	-80 404	0	-100,0	-82 100	-144 900
Palkat ja palkkiot	-73 969	0	-100,0	-76 200	-136 000
Henkilöstösivukulut	-6 435	0	-100,0	-5 900	-8 900
Eläkekulut	-2 623	0	-100,0	-2 800	-3 900
Muut henkilöstösivukulut	-3 811	0	-100,0	-3 100	-5 000
Palvelujen ostot	-14 028	-168	-98,8	-15 000	-17 000
Muiden palvelujen ostot	-14 028	-168	-98,8	-15 000	-17 000
Ostot tilikauden aikana	-2 415	0	-100,0	-2 500	-3 100
Muut toimintakulut	-1 208	-1 329	10,0	-1 300	-1 500
Vuokrat	-1 208	-1 329	10,0	-1 300	-1 500
Muut toimintakulut	0	0	0,0	0	0
Toimintakate	-43 146	-1 497	-96,5	-42 900	-51 500
<hr style="border-top: 1px dashed #000080;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät					
Kulut	-2 464	-2 770	12,4	-2 779	-2 787
Keskushallinnon vyörytykset	0	-336	0,0	-344	-353
Pääomavuokrat	-2 464	-2 434	-1,2	-2 434	-2 434

2.2 Tarkastuslautakunta

2.2.1 Tarkastuslautakunnan tavoitteet vuodelle 2010

Tavoite: Kattava sisäisen ja ulkoisen valvonnan koordinoiva tarkastustoimi

Toimenpiteet:

Tilintarkastuksen, tarkastuslautakunnan ja sisäisen tarkastuksen työohjelmat on koordinoitu kattavaksi kokonaisuudeksi, jotka tukevat toisiaan.

Tavoite: Kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden aktiivinen seuranta ja toteutumisen arviointi

Toimenpiteet:

Arviointi valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä taloudellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavien tunnuslukujen kehityksestä on tehty.

Valtuustokaudelle 2009–2012 laadittua arviointisuunnitelmaa ja vuosille 2009 ja 2010 laadittun työohjelman painopisteitä on hyödynnetty tarkastuslautakunnan tekemissä arviointikäynneissä sekä viranhaltijoiden haastatteluissa.

2.2.2 Sisäisen tarkastuksen tavoitteet vuodelle 2010

Tavoite: Riskilähtöinen sisäinen tarkastus

Toimenpiteet:

Sisäinen tarkastus keskittyy toimintavuoden aikana seuraaviin painopistealueisiin, jotka ovat:

Tietoturvallisuuden toteutumista Lohjan kaupungissa on valvottu pistokokein ja tulosalueiden esimiesten haastattelujen perusteella.

Tarkastuksen painopisteet on kohdistettu talouden tasapainottamiseen liittyvien kriittisten kustannuserien arviointiin tarkastussuunnitelman tai erillisen toimeksiannon puitteissa.

Sisäisen valvontajärjestelmän tehokkuutta ja toimivuutta on arvioitu toimialojen riskienhallintasuunnitelmien ja 14.9.2009 päivitetyn sisäisen valvonnan ohjeiden noudattamisen perusteella.

Turvallisuussuunnitelmassa esille tulleiden, strategisesti merkittävien turvallisuusriskien hallintatoimenpiteiden edistymistä on seurattu.

2.2.3 Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	1 500	1 537	2,5	1 575	1 615
Myyntituotot	1 500	1 537	2,5	1 575	1 615
Toimintakulut	-79 984	-80 272	0,4	-81 186	-82 112
Henkilöstökulut	-36 466	-39 144	7,3	-39 903	-40 681
Palkat ja palkkiot	-28 116	-32 856	16,9	-33 451	-34 061
Henkilöstösivukulut	-8 350	-6 288	-24,7	-6 452	-6 620
Eläkekulut	-6 530	-4 851	-25,7	-4 979	-5 110
Muut henkilöstösivukulut	-1 821	-1 437	-21,0	-1 473	-1 510
Palvelujen ostot	-41 423	-39 727	-4,1	-39 847	-39 970
Muiden palvelujen ostot	-41 423	-39 727	-4,1	-39 847	-39 970
Ostot tilikauden aikana	-669	-909	35,9	-932	-950
Muut toimintakulut	-1 426	-492	-65,5	-504	-511
Vuokrat	-1 208	-242	-80,0	-248	-254
Muut toimintakulut	-218	-250	14,7	-256	-256
Toimintakate	-78 484	-78 735	0,3	-79 610	-80 497
<hr style="border-top: 1px dashed black;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät	0	0	0,0	0	0
Tuotot	0	78 735	0,0	79 610	80 497
Keskushallinnon vyörytykset	0	78 735	0,0	79 610	80 497
Kulut	-1 043	-1 270	21,8	-1 293	-1 320
Keskushallinnon vyörytykset	0	-1 075	0,0	-1 098	-1 125
Pääomavuokrat	-1 043	-195	-81,3	-195	-195
Kust.lask.erät netto	-1 043	77 465	-7529,5	78 317	79 177

2.3 Yleisen luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	24 127	10 000	-58,6	10 200	10 404
Myyntituotot	0	0	0,0	0	0
Maksutuotot	0	0	0,0		
Muut toimintatuotot	24 127	10 000	-58,6	10 200	10 404
Toimintakulut	-788 466	-827 746	5,0	-842 587	-857 680
Henkilöstökulut	-503 426	-539 885	7,2	-548 202	-556 741
Palkat ja palkkiot	-410 610	-394 804	-3,8	-398 994	-403 288
Henkilöstösivukulut	-92 817	-145 081	56,3	-149 208	-153 453
Eläkekulut	-70 901	-130 037	83,4	-133 788	-137 648
Muut henkilöstösivukulut	-21 916	-15 044	-31,4	-15 420	-15 806
Palvelujen ostot	-238 702	-253 976	6,4	-259 653	-265 471
Muiden palvelujen ostot	-238 702	-253 976	6,4	-259 653	-265 471
Ostot tilikauden aikana	-20 052	-16 659	-16,9	-17 075	-17 417
Avustukset	-8 215	-8 904	8,4	-9 127	-9 309
Muut toimintakulut	-18 071	-8 322	-53,9	-8 530	-8 742
Vuokrat	-16 370	-8 272	-49,5	-8 479	-8 691
Muut toimintakulut	-1 701	-50	-97,1	-51	-51
Toimintakate	-764 339	-817 746	7,0	-832 387	-847 276
<hr style="border-top: 1px dashed #000080;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät					
Tuotot	0	628 151	0,0	640 881	653 838
Keskushallinnon vyörytykset	0	628 151	0,0	640 881	653 838
Kulut	-2 938	-211 888	7110,9	-217 222	-222 698
Keskushallinnon vyörytykset	0	-208 967	0,0	-214 301	-219 777
Pääomavuokrat	-2 938	-2 921	-0,6	-2 921	-2 921
Kust.lask.erät netto	-2 938	416 263	-14266,2	423 659	431 140

2.4 Keskushallinnon vuoden 2010 tavoitteet

2.4.1 Kasvun edellytykset

Tavoite: Ajantasainen, Lohjan kasvua tehokkaasti tukeva kaavoitus

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yritysalueiden kaavoitus moottoritien varrelle 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yritystonttien tarveselvitys, sijoittuminen yleiskaavassa ja 5 vuoden toteuttamisohjelma
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toisiaan tukevien yritysten sijoittumisen edistäminen kaavoituksen avulla 	

Tavoite: Laadukas osaamisympäristö

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vahvan koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteyden kehittäminen ▪ Yliopisto- ja korkeakouluyhteistyön kehittäminen ▪ Oppilaitosyhteistyön kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Työperäisen koulutussuunnitelman laatiminen

Tavoite: Yritysten hyvä ja kasvua tukeva toimintaympäristö

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yrityspalvelutoiminnan kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elinkeinopoliittinen ohjelma ▪ Seudullisten yrityspalveluiden toteuttaminen ▪ Tontti- ja toimitilapörssin toteuttaminen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Laadullisesti ja määrällisesti riittävän tontti- ja toimitilatarjonnan turvaaminen 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yritysyhteistyön edistäminen pääkaupunkiseudun yritysten kanssa 	

Tavoite: Lohjan tunnettavuuden lisääminen

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lohjan julkisuuskuvan luominen ja terävöittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Markkinointisuunnitelman laatiminen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tunnettavuuden rakentaminen Lohjan ominaispiirteiden ja valittujen vetovoimatekijöiden pohjalta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viestinnän ja internet sivujen ohjeet laadittu ja käytössä

2.4.2 Toiminnan tehokkuus

Tavoite: Palveluiden tarkoituksenmukainen järjestämistapa

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteistyön kehittäminen yritys- ja kolmannen sektorin kanssa kustannus-hyötyanalyysin pohjalta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tuotteistamisen hyödyntäminen palvelujen tuottamisessa
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oman palvelutoiminnan kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hallintokuntien työnjaon täsmentäminen

Tavoite: Tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset toimintatavat kaupungin omassa palvelutuotannossa

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nykyaikaiset tietojärjestelmät ▪ Tietoyhteiskuntavalmiuksien vahvistaminen palvelutuotannossa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Luottamushenkilö -portaali (aineiston haku, kalenterit, intra raportoinnit) ▪ Hammashuollon internet-palvelut ▪ Kanta-hanke <ul style="list-style-type: none"> - Terveystoimen e-health palvelut - e-arkisto - e-resepti ▪ matkalaskuohjelmisto ▪ sähköinen palkkalaskelma ▪ konsernitilinpäätös -ohjelmisto ▪ koulutuksen hallinta -ohjelmisto käytössä ▪ rekrytointi -ohjelmisto käytössä ▪ Rondon-arkiston uusiminen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tietoverkkojen toteuttaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maakuntaverkon toteuttamissuunnitelman laatiminen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tietoturvallisuuden edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Turvalliset tietojärjestelmät käytössä (identiteetti, loki-järjestelmät ja toimikortit)

Tavoite: Ennakoiva toimintamalli palvelutuotannossa

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ennakointitoiminnan ja -osaamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Puheviestinnän asiakaspalvelutason mittaaminen ▪ Yhteistyön kehittäminen asukasyhdistysten kanssa

Tavoite: Henkilöstön hyvä valmius strategian toteuttamiseen

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Töiden oikea mitoitus 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaupungin henkilöstön mitoitusperusteiden ja henkilöstömäärän määrittely
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oikeudenmukainen ja kilpailukykyinen palkkaus 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tehtävien vaativuuden arviointi ajan tasalla ▪ Palkkavertailut laadittu ja analysoitu
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Henkilöstön osaamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sijaisrekrytoinnin kehittäminen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Johtamisosaamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koulutuksen hallinnan kehittäminen

2.4.3 Elämisen laatu

Tavoite: Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ennakoivan riskienhallinnan toteuttaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poikkeusolojen tiedottamissuunnitelman toteuttaminen ▪ Kaupungin riskienhallinta-suunnitelman tuottaminen: <ul style="list-style-type: none"> - strategiset riskit - työsuojaus - valmiussuunnittelu - tietoturvallisuus ▪ Kaupungin turvallisuussuunnitelman priorisointi toimenpideohjelmaksi

2.4.4 Kaupunkirakenne

Tavoite: Aluetehokas joukkoliikenteeseen tukeutuva nauhakaupunkirakenne

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uusien asuinalueiden kaavoittaminen joukkoliikennereittien läheisyyteen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tietoliikenneyhteystarpeiden kartoituksen käynnistäminen kaavoitusprosessin yhteydessä

2.4.5 Kuntayhteistyö

Tavoite: Lohja Länsi-Uudenmaan aluekeskus

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
▪ Kuntaliitoksiin varautuminen	
▪ Kuntarajat ylittävien yhteistyöalueiden kehittäminen	
▪ Länsirata-yhteistyön jatkaminen	
▪ Metropoliyhteistyön kehittäminen	
▪ MAL yhteistyön jatkaminen	

Tavoite: Aktiivinen seutuyhteistyö

Strategia 2017	Keskushallinnon toimenpide 2010
▪ Matkailuyhteistyön lisääminen	▪ Matkailuyhteistyön suuntaviivojen hahmottaminen
▪ Markkinointi- ja viestintäyhteistyön lisääminen	▪ Seutuviestinnän puiteohjelman toteuttaminen
▪ Ekologisen yhteistyön kehittäminen	
▪ Maakuntaverkko-hankkeen loppuun saattaminen	▪ Suunnitelman laatiminen
▪ Yrityspalveluyhteistyön lisääminen Länsi-Uudenmaan yrityskeskuksen toiminta-aluetta laajentamalla	▪ Länsi-Uudenmaan yrityskeskuksen toiminta-alueen laajentaminen
▪ Sosiaali- ja terveyssektorin yhteistyön seudullinen lisääminen	▪ Kanta-hankkeen suunnitelman laatiminen ja toteutuksen käynnistys
▪ Tukipalvelujen seudullinen järjestäminen	▪ Puhelinpalvelujen organisointi seudullisesti ▪ Hankintayhteistyön organisointi

2.4.6 Keskushallinnon tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	2 867 989	2 517 335	-12,2	2 578 405	2 640 623
Myyntituotot	1 993 482	1 769 176	-11,3	1 813 221	1 858 021
Maksutuotot	83 473	57 268	-31,4	58 413	59 582
Tuet ja avustukset	523 909	403 274	-23,0	413 285	423 546
Muut toimintatuotot	267 125	287 617	7,7	293 486	299 474
Toimintakulut	-8 710 945	-7 963 237	-8,6	-8 149 293	-8 338 007
Henkilöstökulut	-4 341 451	-3 788 062	-12,7	-3 883 756	-3 981 877
Palkat ja palkkiot	-3 317 617	-2 889 547	-12,9	-2 961 659	-3 035 573
Henkilöstösivukulut	-1 023 834	-898 515	-12,2	-922 098	-946 304
Eläkekulut	-788 284	-736 005	-6,6	-755 525	-775 567
Muut henkilöstösivukulut	-235 549	-162 510	-31,0	-166 572	-170 737
Palvelujen ostot	-3 705 729	-3 640 029	-1,8	-3 717 012	-3 795 918
Asiakaspalvelujen ostot	-53 000	-34 750	-34,4	-35 619	-36 509
Muiden palvelujen ostot	-3 652 729	-3 605 279	-1,3	-3 681 393	-3 759 409
Ostot tilikauden aikana	-301 925	-237 261	-21,4	-243 193	-248 056
Avustukset	-72 154	-63 082	-12,6	-64 659	-65 952
Muut toimintakulut	-289 686	-234 803	-18,9	-240 673	-246 203
Vuokrat	-278 342	-233 993	-15,9	-239 843	-245 373
Muut toimintakulut	-11 345	-810	-92,9	-830	-830
Toimintakate	-5 842 956	-5 445 902	-6,8	-5 570 888	-5 697 384
<hr style="border-top: 1px dashed black;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät					
Tuotot	4 934 301	4 053 999	-17,8	4 154 874	4 258 005
Keskushallinnon vyörytykset	4 934 301	4 053 999	-17,8	4 154 874	4 258 005
Kulut	-107 868	-419 577	289,0	-426 392	-433 645
Keskushallinnon vyörytykset	0	-311 397	0,0	-318 212	-325 465
Pääomavuokrat	-107 868	-108 180	0,3	-108 180	-108 180
Kust.lask.erät netto	4 826 433	3 634 422	-24,7	3 728 482	3 824 360

2.5 Perusturvatoimen vuoden 2010 tavoitteet

2.5.1 Kasvun edellytykset

Tavoite: Ajantasainen, Lohjan kasvua tehokkaasti tukeva kaavoitus

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yritysalueiden kaavoitus moottoritien varrelle 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lausunnot annettu vireillä olevista kaavoista

Tavoite: Laadukas osaamisympäristö

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yliopisto- ja korkeakouluysteistyön kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koulutusylilääkäri on aloittanut työnsä ▪ Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten kanssa on tiivistynyt
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaitosyhteistyön kehittäminen 	

Tavoite: Yritysten hyvä ja kasvua tukeva toimintaympäristö

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Laadullisesti ja määrällisesti riittävän tontti- ja toimitilatarjonnan turvaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Perusturvatoimen Y-tontti- ja tilatarpeet on huomioitu

Tavoite: Lohjan tunnettavuuden lisääminen

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lohjan julkisuuskuvan luominen ja terävöittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Perusturvatoimen henkilöstön kehittämisohjelma on valmis ▪ Perusturvatoimen työnantajakuva on kohentunut
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tunnettavuuden rakentaminen Lohjan ominaispiirteiden ja valittujen keihäänkärkien pohjalta 	

Tavoite: Tasapainoinen talous

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vuosikate kattaa poistot, (ja osan investoinneista) pitkällä aikavälillä tulorahoitus kattaa investoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ostopalveluiden nousuprosentti ei ylitä 2 % ▪ ”Lohjan mallin” mukaista kustannuslaskentaa on kehitetty edelleen

2.5.2 Toiminnan tehokkuus

Tavoite: Palveluiden tarkoituksenmukainen järjestämistapa

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kansalaisten omaehtoisen palvelutuottamisen edistäminen ▪ Oman palvelutoiminnan kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuntalisä käytössä vaikeasti työllistettävien tukimuotona ▪ Vuokrataloyhtiöiden fuusiosta vuodesta 2011 alkaen tehty päätös ▪ Työterveyshuollon järjestämistavasta on tehty esitys

Tavoite: Tehokkaat toimintatavat kaupungin omassa palvelutuotannossa

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilaverkon optimaalinen käyttö ▪ Poikkihallinnollisen palveluprosessiyhteistyön lisääminen ▪ Nykyaikaiset tietojärjestelmät ▪ Tietoyhteiskuntavalmiuksien vahvistaminen palvelutuotannossa ▪ Tietoturvallisuuden edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilaverkkoselvitys on tehty ▪ Puheentunnistus ajanvarauksessa käytössä suun terveydenhuollossa ▪ Sähköinen toimeentulotukihakemus käytössä ▪ Koneellinen lääkeannosjakelu kattavasti käytössä hoivayksiköissä ja kotihoidossa ▪ Sähköistä ajanvarausta pilotoidaan terveyden edistämisen palveluissa

Tavoite: Ennakoiva toimintamalli palvelutuotannossa

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ennakointitoiminnan ja -osaamisen kehittäminen ▪ Nuorten sosiaalisen vahvistamisen edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mielenveys- ja päihdeasiakkaiden avopalveluja on kehitetty yhdessä HUS-piirin kanssa ns. Outs-hankkeella ▪ Lastensuojelun laitoshuoltoa on vähennetty kehittämällä oma nuorten vastaanotto- ja perhekuntoutusyksikkö

Tavoite: Henkilöstön hyvä valmius strategian toteuttamiseen

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Työympäristön kehittäminen toimivammaksi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vuodeosastojen peruskorjaus on valmistunut
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Henkilöstön osaamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lääkehoito-osaaminen on kehittynyt
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Johtamisosaamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategiset tavoitteet käsitelty työyksiköissä

2.5.3 Elämisen laatu

Tavoite: Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elinympäristön terveellisyyden edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Terve ja hyvinvoiva Lost-ohjelma on valmis

Tavoite: Tarvittavat peruspalvelut kaikille

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Riittävien palveluiden ylläpito ja kehittäminen ▪ Asukkaiden hyvinvoinnin huomioiminen ▪ Laitoshoitopainotteisuuden vähentäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ikäpoliittinen ohjelma on valmis ▪ Päihde- ja mielenterveyssuunnitelma on valmis ▪ Perusturvakeskuksen tiedotussuunnitelma on valmis: asukkaat saavat ajantasaisia ja riittävää tietoa palveluista ▪ Lasten ja nuorten hyvinvointisuojaus suunnitelman toimenpiteet etenevät ▪ Tehostettua asumispalvelua ja kotihoidon kattavuutta on lisätty ja laitoshoidtoa vähennetty vanhuspalveluissa

2.5.4 Kaupunkirakenne

Tavoite: Aluetehokas, joukkoliikenteeseen tukeutuva nauhakaupunkirakenne

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palveluverkon toiminnallisten keskusten kehittäminen väestönkasvuun pohjautuen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilaverkkoselvitys on tehty

2.5.5 Kuntayhteistyö

Tavoite: Lohja Länsi-Uudenmaan aluekeskus

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuntarajat ylittävien yhteistyöalueiden ja –muotojen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lost-yhteistyö on vakiintunut ja sitä on jatkuvasti arvioitu ja kehitetty ▪ Potilasasiamestointi aloitettu seudullisena

Tavoite: Aktiivinen seutuyhteistyö

Strategia 2017	Perusturvakeskuksen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sosiaali- ja terveyssektorin yhteistyön seudullinen lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Olemassa olevien yhteistyömuotojen jatkaminen tarkoituksenmukaisuuspohjalta ▪ Virka-ajan ulkopuolisen kiireellisen sairaanhoidon järjestäminen yhdessä HUS-piirin kanssa vuoden 2011 alusta päätetty ▪ Sairaankuljetuksen järjestämisen siirtymisen HUS-piirille päätetty ▪ Seudullinen sosiaalipäivystys on vakainasetettu

2.5.6 Sosiaali- ja terveyslautakunnan tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	34 139 371	34 605 247	1,4	35 400 035	36 213 498
Myyntituotot	24 273 778	24 854 730	2,4	25 445 101	26 049 808
Maksutuotot	7 240 133	7 319 411	1,1	7 465 802	7 615 115
Tuet ja avustukset	2 090 448	2 081 499	-0,4	2 132 533	2 184 843
Muut toimintatuotot	535 012	349 607	-34,7	356 599	363 731
Toimintakulut	-87 576 549	-88 789 518	1,4	-92 374 097	-94 507 307
Henkilöstökulut	-32 962 040	-34 728 633	5,4	-36 086 187	-36 965 173
Palkat ja palkkiot	-26 224 561	-28 332 621	8,0	-29 530 273	-30 245 365
Henkilöstösivukulut	-6 737 479	-6 396 012	-5,1	-6 555 914	-6 719 809
Eläkekulut	-4 814 998	-4 786 174	-0,6	-4 905 832	-5 028 475
Muut henkilöstösivukulut	-1 922 481	-1 609 838	-16,3	-1 650 082	-1 691 334
Palvelujen ostot	-38 760 805	-38 108 623	-1,7	-39 962 534	-40 929 964
Asiakaspalvelujen ostot	-26 269 034	-26 823 365	2,1	-28 402 702	-29 088 767
Muiden palvelujen ostot	-12 491 772	-11 285 258	-9,7	-11 559 832	-11 841 197
Ostot tilikauden aikana	-3 485 699	-3 647 101	4,6	-3 738 291	-3 813 047
Avustukset	-6 307 057	-6 915 839	9,7	-7 088 735	-7 230 510
Muut toimintakulut	-6 060 947	-5 389 321	-11,1	-5 498 350	-5 568 612
Vuokrat	-5 979 412	-5 377 291	-10,1	-5 486 020	-5 556 282
Muut toimintakulut	-81 535	-12 030	-85,2	-12 330	-12 330
Toimintakate	-53 437 178	-54 184 271	1,4	-56 974 062	-58 293 809
<hr style="border-top: 1px dashed #000;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät					
Kulut	-2 003 509	-1 497 946	-25,2	-1 534 232	-1 571 058
Keskushallinnon vyörytykset	-1 992 513	-1 497 946	-24,8	-1 534 232	-1 571 058
Pääomavuokrat	-10 996	0	-100,0	0	0

2.5.7 Lohjan perusturvalautakunnan tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	1 243 249	1 286 419	3,5	1 312 557	1 339 229
Myyntituotot	90 007	90 000	0,0	92 250	94 556
Maksutuotot	2 935	2 557	-12,9	2 608	2 660
Tuet ja avustukset	2 012	2 012	0,0	2 012	2 012
Muut toimintatuotot	1 148 295	1 191 850	3,8	1 215 687	1 240 001
Toimintakulut	-41 028 545	-42 183 165	2,8	-43 249 637	-44 340 594
Henkilöstökulut	-2 922 445	-2 909 892	-0,4	-2 994 602	-3 081 798
Palkat ja palkkiot	-121 832	-126 480	3,8	-129 342	-132 276
Henkilöstösivukulut	-2 800 613	-2 783 412	-0,6	-2 865 260	-2 949 522
Eläkekulut	-2 791 005	-2 776 130	-0,5	-2 857 796	-2 941 871
Muut henkilöstösivukulut	-9 608	-7 282	-24,2	-7 464	-7 651
Palvelujen ostot	-37 169 010	-38 369 825	3,2	-39 329 000	-40 312 155
Asiakaspalvelujen ostot	-37 134 525	-38 327 710	3,2	-39 285 903	-40 268 050
Muiden palvelujen ostot	-34 485	-42 115	22,1	-43 097	-44 104
Ostot tilikauden aikana	-3 840	-2 411	-37,2	-2 471	-2 521
Avustukset	-64 500	-35 000	-45,7	-35 875	-36 592
Muut toimintakulut	-868 750	-866 037	-0,3	-887 688	-907 528
Vuokrat	-868 750	-866 037	-0,3	-887 688	-907 528
Muut toimintakulut	0	0	0,0	0	0
Toimintakate	-39 785 296	-40 896 746	2,8	-41 937 079	-43 001 364
<hr style="border-top: 1px dashed #000080;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät					
Kulut	-442 635	-668 569	51,0	-672 848	-676 891
Keskushallinnon vyörytykset	-38 933	-177 036	354,7	-181 315	-185 358
Pääomavuokrat	-403 702	-491 533	21,8	-491 533	-491 533

2.6 Sivistystoimen vuoden 2010 tavoitteet

2.6.1 Kasvun edellytykset

Tavoite: Laadukas osaamisympäristö

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> Vahvan koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteyden kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ESR-hanke KIRAVO koulutusyhteistyöprojekti sivistystoimen, Länsi-Uudenmaan yrityskeskuksen, Uusyrityskeskuksen ja Helsingin kaupungin kirjaston kanssa.
<ul style="list-style-type: none"> Oppilaitosyhteistyön kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Lukuverkko LUKK:n ja lukion välillä Kaksoistutkinnot yhteistyössä LUKK:n kanssa

Tavoite: Lohjan tunnettavuuden lisääminen

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> Lohjan julkisuuskuvan luominen ja terävöittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Laaditaan sivistystoimen viestintäohje Uuden lohjalaisen opas päivitetään Käynnistetään sivistystoimen markkinoinnin suunnittelu
<ul style="list-style-type: none"> Tunnettavuuden rakentaminen Lohjan ominaispiirteiden ja valittujen vetovoimatekijöiden pohjalta 	<ul style="list-style-type: none"> Sivistystoimen markkinointi- ja viestintämateriaali uudistetaan Musiikkiopistossa maakunnallisesti edulliset lukukausimaksut Lohjan Teatteri takaa omalta osaltaan tasokkaat kulttuuripalvelut laadukkaiden teatteriesitysten myötä

Tavoite: Tasapainoinen talous

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> Vuosikate kattaa poistot, (ja osan investoinneista) pitkällä aikavälillä tulorahoitus kattaa investoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> Talousosaamisen vahvistaminen Raportoinnin ja tilastoinnin kehittäminen Talousseurannan kehittäminen

2.6.2 Toiminnan tehokkuus

Tavoite: Palveluiden tarkoituksenmukainen järjestämistapa

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteistyön kehittäminen yritys- ja kolmannen sektorin kanssa kustannus-hyötyanalyysien pohjalta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lasten yksityisen hoidon tuen kuntalisän uudistaminen yksityisen hoidon tuen käytön lisäämiseksi. ▪ Musiikkiopisto tekee musikaalin yhteistyössä koulujen ja yksityisten taideoppilaitosten kanssa ▪ Kaivosmuseon avoinna pitäminen ▪ Kulttuuripalvelujen tuottaminen ▪ Liikuntapalvelujen tuottaminen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kansalaisten omaehtoisen palvelutuot-tamisen edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lohjan Teatterin näytelmät tuotetaan lohja-laisten harrastajien voimin.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oman palvelutoiminnan kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Käynnistetään laatutyö ▪ Laaditaan palveluverkkoselvitykset ▪ Käytösääntöuudistus kirjastotoimessa ▪ Opetustoimen kehittämishankkeet ▪ Liikuntatoimi määrittelee prosessinsa ▪ Liikuntatoimi uudistaa E-palvelunsa

Tavoite: Tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset toimintatavat kaupungin omassa palvelutuotannossa

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilaverkon optimaalinen käyttö 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Varhaiskasvatus- ja kouluyksikköverkon kehittämissuunnitelma ▪ Talouden ja palveluverkon yhteensovittaminen kirjastotoimessa
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poikkihallinnollisen palveluprosessiyhteistyön lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Laaditaan Palveluverkko 2018 - kehittämissuunnitelma ▪ Oppilashuollon kehittämishanke yhteistyössä perusturvan kanssa ▪ Kotipalvelukokeilu (yhdessä kotipalvelun tai järjestöjen kanssa)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palvelujen tuotteistamisen loppuun saattaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Päivähoidon suoritepohjaisen budjetoinnin pilotointi. ▪ Tuotteistamista jatketaan
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palvelutason määrittely palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liikuntatoimen uusi organisaatiomalli Lohjan alueen liikuntapaikkojen kunnossapitoon
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nykyaikaiset tietojärjestelmät 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sähköisen asioinnin mahdollistaminen sivistystoimen palveluissa ▪ Otetaan käyttöön ReittiGis - koulumatkasuunnitteluohjelma
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tietoyhteiskuntavalmiuksien vahvistaminen palvelutuotannossa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edistetään ajantasaisen tietoyhteiskuntataitojen opetusta sekä monimuoto-opetusta
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tietoturvallisuuden edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sivistystoimen tietostrategia päivitetään

Tavoite: Ennakoiva toimintamalli palvelutuotannossa

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ennakointitoiminnan ja –osaamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ajantasainen suunnittelu

Tavoite: Henkilöstön hyvä valmius strategian toteuttamiseen

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Töiden oikea mitoitus 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ajantasaiset tehtäväkuvat ▪ Kehitetään tehtäväjakoja sekä yksiköiden että työntekijöiden välillä
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oikeudenmukainen ja kilpailukykyinen palkkaus 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Käynnistetään opettajien työsuoritusten arviointityö
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Työympäristön kehittäminen toimivammaksi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Otetaan käyttöön uusi organisaatiomalli
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Henkilöstön osaamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opetustoimen täydennyskoulutussuunnitelma ▪ Päivähoidon henkilöstön kouluttaminen varhaiskasvatussuunnitelmatyöhön ▪ Käynnistetään osaamiskartoitukset ▪ Laaditaan kehittämissuunnitelmat sivistystoimen henkilöstölle ▪ Turvataan osaamisen ylläpito
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Johtamisosaamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virkarehtorijärjestelmä otetaan käyttöön kokonaisuudessaan ▪ Osallistutaan esimieskoulutuksiin (JET, Usko, Esko) ▪ Säännölliset esimiestäpaamiset/kehittämispäivät
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Työaikajoustoihin kannustaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Työaikajousten mahdollisuudet tutkitaan

Tavoite: Tehokkuutta tukevat laskenta- ja raportointijärjestelmät käytössä

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palvelutehokkuuden aktiivinen seuranta ja arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilastoinnin kehittäminen ▪ Asiakaskyselyt

2.6.3 Elämisen laatu

Tavoite: Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteisöllisyyden tukeminen yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kulttuuripolku-hanke ▪ Lohjan Muisti ▪ 1960-luku iltamat 8.4. yhdessä musiikkiopiston, Hiiden opiston ja museon kanssa ▪ Musiikkiopiston You and me -musikaali
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ennakoivan riskienhallinnan toteuttaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Turvallisuus- ja valmiussuunnitelmat vietään käytäntöön

Tavoite: Tarvittavat peruspalvelut kaikille

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Riittävien palveluiden ylläpito ja kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Varhaiskasvatuksen laadunhallinnanjärjestelmä laaditaan. ▪ OPH:n pop – hankkeet, KiVa-koulu – ohjelma ▪ Erityisnuorisotyön ja sosiaalitoimen yhteinen Omin Jaloin –hanke jatkuu. Mallia kehitetään ja sitä jalkautetaan yleisempään käyttöön. ▪ Nuorisotyöpajalla Etelä-Suomen lääninhallituksen tuen turvin käynnistettyä starttipaja –hanketta kehitetään ja sisältöjä syvennetään. ▪ Vaikeasti työllistyvien nuorisotyöttömyyteen pyritään vaikuttamaan Linkin, nuorisotyöpajan ja työvoimahallinnon yhteisin toimenpitein ▪ Liikuntatoimi teettää kohteissaan asiakas-tyytyväisyyskyselyn ▪ Nuorten työharjoittelu- ja kokeilupaikkoja lisätään kaupungin tulosityksiköissä.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asukkaiden hyvinvoinnin huomiointi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Varhaiskasvatuksen henkilöstön kasvatuskumppanuuskoulutus jatkuu ▪ Kulttuuri- ja Liikuntatoimi tarjoaa erityisesti perheille suunnattuja palveluja

Tavoite: Laadukkaat kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittäminen seudullisesti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hiiden Opisto: <ul style="list-style-type: none"> - opiskelijamäärän kasvattaminen - opintoteliavustus maahanmuuttajille ja ikäihmisille ▪ Musiikkiopiston oppilasmäärän kasvattaminen joustavilla tuntijärjestelyillä ▪ Nuorisotoimessa säilyy 6 alueellisen nuorisotilan verkosto, jotta nuorille turvataan palvelutuotannossa tasapuolinen tarjonta. ▪ Museotoiminnan laadun parantaminen ▪ Museon kokoelmapoliittisen ohjelman käyttöönotto ▪ Museon näyttelypoliittisen ohjelman suunnittelu ▪ Lohjan Teatterissa 3-4 esitystä esityskaudessa, eri ikäryhmät katsojissa huomioon ottaen. Lohjan teatterinoheispalvelujen tuottaminen jatkuu (pukuvuokraus, kahviotointi). ▪ Kirjaston kokoelmapolitiikka uudistetaan ▪ Klassikoista sarjakuviksi –projekti ▪ Liikuntatoimen taksa- ja avustuspolitiikka uudistetaan

2.6.4 Kaupunkirakenne

Tavoite: Aluetehokas, joukkoliikenteeseen tukeutuva nauhakaupunkirakenne

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palveluverkon toiminnallisten keskus-ten kehittäminen väestönkasvuun pohjautuen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palveluverkko 2018 –kehittämisohjelma laadittu

2.6.5 Kuntayhteistyö

Tavoite: Lohja Länsi-Uudenmaan aluekeskus

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuntaliitoksiin varautuminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteistyön selvittäminen Karjalohjan kanssa opetus- ja kirjastotoimen osalta
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuntarajat ylittävien yhteistyöalueiden ja –muotojen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Musiikkiopiston osalta löydetty ratkaisu Vihdin toimitilakysymykseen ▪ Maakuntaorkesteritoiminnan selvittämistyö on käynnistynyt. ▪ Lohjan kaupunginorkesteri tarjoaa Raaseporin ja Vihdin alueella konserttitapahtumia. ▪ Liikuntatoimen yhteistyö Vihdin liikuntatoimen kanssa jatkuu

Tavoite: Aktiivinen seutuyhteistyö

Strategia 2017	Sivistystoimen toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kulttuuriyhteistyön lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Musiikkileikkikoulu Karjalohjalle ▪ Länsi-Uudenmaan ammattimuseoiden yhteistyön edistäminen museon kokoelmatyössä ja näyttelytoiminnassa ▪ Paikallisen yhteistyön syventäminen lohjalaisten kulttuuritoimijoiden kesken ▪ Yhteisistä seudullisista käytänteistä sopiminen Lukki-kirjastoissa. ▪ Lukki-kirjastojen käyttösääntöuudistus
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opetustoimen yhteistyön lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ L-U täydennyskoulutusryhmä, luku – verkosto ▪ Ruotsinkielisen opetuksen yhteistyön lisääminen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tukipalvelujen seudullinen järjestäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Seudulliset hankinnat ▪ Täydennyskoulutusyhteistyö ▪ Seudullinen kirjastojen välinen kuljetuskeilu jatkuu OPM:n tuella.

2.6.6 Opetuslautakunnan tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	3 264 402	3 567 624	9,3	3 637 072	3 707 861
Myyntituotot	501 683	516 732	3,0	527 134	537 690
Maksutuotot	2 558 670	2 847 989	11,3	2 904 949	2 963 048
Tuet ja avustukset	122 715	122 715	0,0	123 028	123 349
Muut toimintatuotot	81 334	80 188	-1,4	81 962	83 775
Toimintakulut	-59 235 852	-59 955 832	1,2	-61 434 867	-62 934 592
Henkilöstökulut	-40 102 641	-40 763 952	1,6	-41 779 675	-42 820 850
Palkat ja palkkiot	-30 991 944	-32 114 780	3,6	-32 912 309	-33 729 775
Henkilöstösivukulut	-9 110 697	-8 649 171	-5,1	-8 867 366	-9 091 074
Eläkekulut	-6 925 541	-6 828 708	-1,4	-7 001 391	-7 178 450
Muut henkilöstösivukulut	-2 185 156	-1 820 464	-16,7	-1 865 975	-1 912 625
Palvelujen ostot	-10 678 950	-10 968 210	2,7	-11 233 926	-11 506 131
Asiakaspalvelujen ostot	-1 061 437	-1 076 976	1,5	-1 103 900	-1 131 498
Muiden palvelujen ostot	-9 617 513	-9 891 234	2,8	-10 130 025	-10 374 634
Ostot tilikauden aikana	-1 255 070	-1 259 656	0,4	-1 291 148	-1 316 970
Avustukset	-3 343 154	-3 295 754	-1,4	-3 370 153	-3 437 556
Muut toimintakulut	-3 856 037	-3 668 260	-4,9	-3 759 967	-3 853 085
Vuokrat	-3 805 303	-3 667 437	-3,6	-3 759 123	-3 852 241
Muut toimintakulut	-50 734	-823	-98,4	-844	-844
Toimintakate	-55 971 451	-56 388 208	0,7	-57 797 795	-59 226 731
<hr style="border-top: 1px dashed #000;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät					
Kulut	-9 180 653	-8 977 059	-2,2	-9 013 241	-9 050 329
Keskushallinnon vyörytykset	-1 783 113	-1 499 974	-15,9	-1 536 156	-1 573 244
Pääomavuokrat	-7 397 540	-7 477 085	1,1	-7 477 085	-7 477 085

2.6.7 Kulttuuri- ja sivistyslautakunnan tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	1 618 253	1 774 138	9,6	1 810 474	1 847 207
Myyntituotot	501 318	529 953	5,7	541 209	552 337
Maksutuotot	911 559	884 094	-3,0	901 775	919 811
Tuet ja avustukset	35 593	95 193	167,4	96 683	98 210
Muut toimintatuotot	169 783	264 898	56,0	270 806	276 848
Toimintakulut	-10 988 169	-11 427 968	4,0	-11 710 638	-11 995 827
Henkilöstökulut	-5 926 306	-6 143 727	3,7	-6 297 337	-6 454 830
Palkat ja palkkiot	-4 558 081	-4 800 214	5,3	-4 918 778	-5 040 307
Henkilöstösivukulut	-1 368 225	-1 343 513	-1,8	-1 378 558	-1 414 523
Eläkekulut	-1 050 695	-1 073 815	2,2	-1 102 118	-1 131 172
Muut henkilöstösivukulut	-317 531	-269 698	-15,1	-276 440	-283 351
Palvelujen ostot	-3 474 475	-3 732 504	7,4	-3 822 770	-3 915 290
Asiakaspalvelujen ostot	-2 088 916	-2 340 902	12,1	-2 399 425	-2 459 410
Muiden palvelujen ostot	-1 385 560	-1 391 602	0,4	-1 423 345	-1 455 880
Ostot tilikauden aikana	-518 606	-521 389	0,5	-534 424	-545 112
Avustukset	-204 820	-175 161	-14,5	-179 540	-183 131
Muut toimintakulut	-863 961	-855 188	-1,0	-876 567	-897 463
Vuokrat	-861 922	-855 168	-0,8	-876 547	-897 443
Muut toimintakulut	-2 039	-20	-99,0	-20	-20
Toimintakate	-9 369 916	-9 653 830	3,0	-9 900 164	-10 148 620
<hr style="border-top: 1px dashed black;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät					
Kulut	-1 478 709	-1 619 336	9,5	-1 626 789	-1 634 584
Keskushallinnon vyörytykset	-284 094	-321 370	13,1	-328 822	-336 618
Pääomavuokrat	-1 194 615	-1 297 966	8,7	-1 297 966	-1 297 966

2.7 Teknisen lautakunnan vuoden 2010 tavoitteet

2.7.1 Kasvun edellytykset

Tavoite: Yritysten hyvä ja kasvua tukeva toimintaympäristö

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Laadullisesti ja määrällisesti riittävän tontti- ja toimitilatarjonnan turvaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pappilankorven kunnallistekniikan suunnittelun toteuttaminen ▪ Toimitilanelin kehittäminen

Tavoite: Lohjan tunnettavuuden lisääminen

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lohjan julkisuuskuvan luominen ja terävöittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virkkalan keskustan saneeraus ▪ Sisääntulotien viimeistelytyöt tehty

Tavoite: Tasapainoinen talous

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vuosikate kattaa poistot, (ja osan investoinneista) pitkällä aikavälillä tulorahoitus kattaa investoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realistisen investointiohjelman suunnittelu ja toteuttaminen

2.7.2 Toiminnan tehokkuus

Tavoite: Palveluiden tarkoituksenmukainen järjestämistapa

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteistyön kehittäminen yritys ja kolmannen sektorin kanssa kustannus-hyötyanalyysien pohjalta ▪ Kansalaisten omaehtoisen palvelutuottamisen edistäminen ▪ Oman palvelutoiminnan kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vesiosuuskuntien edistäminen ▪ Pelisäännöt laadittu ▪ Prosessikuvauksien jatkaminen

Tavoite: Tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset toimintatavat kaupungin omassa palvelutuotannossa

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilaverkon optimaalinen käyttö ▪ Poikkihallinnollisen palveluprosessiyhteistyön lisääminen ▪ Palvelujen tuotteistamisen loppuun saattaminen ▪ Palvelutason määrittely palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä ▪ Nykyaikaiset tietojärjestelmät ▪ Tietoyhteiskunnan valmiuksien vahvistaminen palvelutuotannossa ▪ Tietoturvallisuuden edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palveluverkon ulkopuolisista tiloista luopuminen ▪ Prosessikuvauksien kehittäminen ▪ Energiatehokkuuden huomioiminen toimintasuunnitelman mukaisesti ▪ Asiakaspalvelukeskuksen kehittäminen yhteistyössä ▪ Palvelusopimukset laadittu yhteistyössä asiakkaiden kanssa ▪ Aromi –ohjelman ja tilausjärjestelmän yhteensovittaminen ▪ Internetin hyödyntäminen ▪ Kulunvalvonnan tehostaminen

Tavoite: Ennakoiva toimintamalli palvelutuotannossa

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ennakointitoiminnan ja -osaamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korjaus- ja toimintaohjelman toteuttaminen

Tavoite: Henkilöstön hyvä valmius strategian toteuttamiseen

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Töiden oikea mitoitus ▪ Oikeudenmukainen ja kilpailukykyinen palkkaus ▪ Työympäristön kehittäminen toimivammaksi ▪ Henkilöstön osaamisen kehittäminen ▪ Johtamisosaamisen kehittäminen ▪ Työaikajoustoihin kannustaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Työn mitoitus prosessikuvauksien yhteydessä ▪ Toimen kuvien ajan tasalla pitäminen ▪ Keittiöratkaisujen toteuttaminen ▪ Koulutusten toteutuminen ▪ Jet-koulutusten, johtamis- ja esimieskoulutusten toteutuminen ▪ Myönteinen suhtautuminen työaikajoustoihin

Tavoite: Tehokkuutta tukevat laskenta- ja raportointijärjestelmät käytössä

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palvelutehokkuuden aktiivinen seuranta ja arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Talousarvioseurannan raportoinnin säännöllisyys

2.7.3 Elämisen laatu

Tavoite: Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ennakoiva riskienhallinnan toteuttaminen ▪ Infrastruktuurin mitoittaminen turvallisuutta edistävällä tavalla 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuntokartoitusten jatkaminen ▪ Liikenneturvallisuuden huomioon ottaminen suunnittelussa

Tavoite: Tarvittavat peruspalvelut kaikille

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Riittävien palveluiden ylläpito ja kehittäminen ▪ Asukkaiden hyvinvoinnin huomioiminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palvelujen tuottaminen vuotuisen talousarvion puitteissa ▪ Toteuttaminen vuotuisen toimintasuunnitelman puitteissa

2.7.4 Kaupunkirakenne

Tavoite: Elävä kaupunkikeskusta

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Keskustan roolin vahvistaminen todellisenä kaupunkikeskustana 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Keskustan liikennesuunnitelman päivittäminen keskustan osayleiskaavaan liittyen

Tavoite: Miellyttävä, ympäristöarvot huomioiva asuinympäristö

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kevyen liikenteen reittien kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Järnefeltin koulun ympäristön kehittäminen ▪ Liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpideohjelman hankkeiden edistäminen

Tavoite: Monipuoliset virkistysalueet (luontopuistot, lähiliikuntapaikat, rannat)

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virkistysalueiden toiminnallinen kehittäminen ▪ Rantojen käytön ja palveluiden toiminnallinen selkeyttäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Karnaistenkorven hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksyminen ▪ Suunnittelun toteutuminen yhteistyössä maankäyttö ja kaavoituksen kanssa

Tavoite: Tehokkaan, ympäristöystävällisen energian hyödyntäminen kattavaa

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uuden teknologian hyödyntäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Katuvalaistuksen saneerauksen jatkaminen ▪ Päästöjen huomioon ottaminen hankinnoissa

2.7.5 Kuntayhteistyö

Tavoite: Lohja Länsi-Uudenmaan aluekeskus

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuntaliitoksiin varautuminen ▪ Kuntarajat ylittävien yhteistyöalueiden ja –muotojen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Karjalohja kuntaliitossopimuksen toimenpiteiden toteuttaminen ▪ Osallistuminen yhteistyöhankkeisiin

Tavoite: Aktiivinen seutuyhteistyö

Strategia 2017	Teknisen lautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vesihuollon seudullisen yhteistyön tarkastelu ▪ Tukipalvelujen seudullinen järjestäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Karjalohja – Sammatti putkilinjan toteuttaminen ▪ Lost- yhteistyöhön osallistuminen tukipalveluissa

2.7.6 Teknisen lautakunnan tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	27 148 858	27 354 401	0,8	27 996 739	28 654 677
Myyntituotot	16 923 398	17 415 036	2,9	17 849 490	18 294 593
Maksutuotot	317 315	326 836	3,0	333 373	340 041
Tuet ja avustukset	111 739	111 739	0,0	111 844	111 951
Muut toimintatuotot	9 796 406	9 500 790	-3,0	9 702 031	9 908 092
Toimintakulut	-28 223 369	-27 830 827	-1,4	-28 519 984	-29 186 951
Henkilöstökulut	-11 657 255	-11 509 570	-1,3	-11 802 648	-12 103 235
Palkat ja palkkiot	-8 179 140	-8 317 897	1,7	-8 525 088	-8 737 458
Henkilöstösivukulut	-3 478 115	-3 191 673	-8,2	-3 277 560	-3 365 777
Eläkekulut	-2 905 655	-2 716 860	-6,5	-2 790 877	-2 866 926
Muut henkilöstösivukulut	-572 461	-474 813	-17,1	-486 683	-498 850
Palvelujen ostot	-8 121 764	-8 201 818	1,0	-8 396 129	-8 595 251
Asiakaspalvelujen ostot	-2 544 477	-2 608 089	2,5	-2 673 291	-2 740 123
Muiden palvelujen ostot	-5 577 287	-5 593 729	0,3	-5 722 838	-5 855 127
Ostot tilikauden aikana	-7 503 308	-7 265 227	-3,2	-7 445 640	-7 594 553
Avustukset	-243 199	-167 699	-31,0	-171 891	-175 329
Muut toimintakulut	-697 842	-686 513	-1,6	-703 676	-718 584
Vuokrat	-613 566	-602 237	-1,8	-617 293	-632 201
Muut toimintakulut	-84 276	-84 276	0,0	-86 383	-86 383
Toimintakate	-1 074 511	-476 426	-55,7	-523 245	-532 274
<hr style="border-top: 1px dashed black;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät					
Tuotot	9 478 800	9 737 182	2,7	9 737 182	9 737 182
Pääomavuokrat	9 478 800	9 737 182	2,7	9 737 182	9 737 182
Kulut	-1 027 025	-973 749	-5,2	-989 847	-1 006 258
Keskushallinnon vyörytykset	-714 698	-662 451	-7,3	-678 549	-694 960
Pääomavuokrat	-312 327	-311 298	-0,3	-311 298	-311 298
Kust.lask.erät netto	8 451 775	8 763 433	3,7	8 747 335	8 730 924

2.8 Ympäristölautakunnan vuoden 2010 tavoitteet

2.8.1 Kasvun edellytykset

Tavoite: Ajantasainen, Lohjan kasvua tehokkaasti tukeva kaavoitus

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Länsiradan edellyttämän kaavoituksen valmistelu ▪ Aktiivinen maapolitiikka ▪ Yritysalueiden kaavoitus moottoritien varrelle ▪ Toisiaan tukevien yritysten sijoittumisen edistäminen kaavoituksen avulla ▪ Vetovoimaisten asuinalueiden suunnitelmallinen ja yhdyskuntarakennetta tiivistävä kaavoitus 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taajamaosayleiskaavaluonnos käsittelyssä ▪ Maanhankinnan painopistealueiden selvittäminen ja maanhankinnan tehostaminen osana yleiskaavaprosessia ▪ Haarjärven kaavahankkeen loppuunsaattaminen ▪ Yritysalueiden profilointi yhteistyössä elinkeinotoimen kanssa ▪ Kaavoitusohjelman ajantasaisuus

Tavoite: Yritysten hyvä ja kasvua toimintaympäristö

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Laadullisesti ja määrällisesti riittävän tontti- ja toimitilatarjonnan turvaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaavoitusohjelman toteuttaminen ▪ Riittävän tonttivarannon turvaaminen

Tavoite: Lohjan tunnettavuuden lisääminen

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lohjan julkisuuskuva luominen ja terävöittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Arkkitehtipoliittisen ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen

Tavoite: Tasapainoinen talous

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vuosikate kattaa poistot, (ja osan investoinneista) pitkällä aikavälillä tulorahoitus kattaa investoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hyväksytyn talousarvion toteuttaminen

2.8.2 Toiminnan tehokkuus

Tavoite: Palveluiden tarkoituksenmukainen järjestämistapa

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteistyön kehittäminen yritys ja kolmannen sektorin kanssa kustannus-hyötyanalyysien pohjalta ▪ Oman palvelutoiminnan kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ostopalvelun hankinta omaa työtä täydentävänä ▪ Prosessikuvauksien jatkaminen

Tavoite: Tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset toimintatavat kaupungin omassa palvelutuotannossa

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poikkihallinnollisen palveluprosessiyhteistyön lisääminen ▪ Palvelujen tuotteistamisen loppuun saattaminen ▪ Palvelutason määrittely palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä ▪ Nykyaikaiset tietojärjestelmät ▪ Tietoyhteiskuntavalmiuksien vahvistaminen palvelutuotannossa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteisen asiakaspalvelun kehittäminen asiakaslähtöisesti ▪ Taksojen kustannusvastaavuuden seuraminen ▪ Tavoitetoimitusaikojen määrittelyn käynnistäminen ▪ Kuntarekisterin tietosisällön laadun parantaminen ▪ Lain edellyttämän tietopalvelutoiminnallisuuden varmistaminen ▪ Intranet karttapalvelun tietosisällön kehittäminen

Tavoite: Henkilöstön hyvä valmius strategian toteuttamiseen

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Töiden oikea mitoitus ▪ Henkilöstön osaamisen kehittäminen ▪ Johtamisosaamisen kehittäminen ▪ Työaikajoustoihin kannustaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Resurssien ja aikataulujen yhteensovittaminen ▪ Ammattitaidon ylläpito ja monipuolistamista tukevan koulutuksen toteuttaminen ▪ Esimieskoulutuksen varmistaminen ▪ Etätöiden harkittu hyödyntäminen

Tavoite: Tehokkuutta tukevat laskenta- ja raportointijärjestelmät käytössä

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palvelutehokkuuden aktiivinen seuranta ja arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Työaikaseurantajärjestelmän käyttöön ottaminen ▪ Yhteisen asiakaspalvelun kehittymisen seuraaminen

2.8.3 Elämisen laatu

Tavoite: Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ennakoivan riskienhallinnan toteuttaminen ▪ Elinympäristön terveellisyyden edistäminen ▪ Infrastruktuurin mitoittaminen turvallisutta edistävällä tavalla 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Säännöllisten öljysäiliötarkastusten suorittaminen ▪ Ympäristölupien suunnitelmallinen valvominen ▪ Lupaprosessien toimivuuden varmistaminen ▪ Esteettömyyden huomioiminen kaavoituksessa

Tavoite: Työpaikkojen ja palveluiden hyvä saavutettavuus

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Syöttöliikenteen ja joukkoliikenne- ja lippujärjestelmien kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lohja - Siuntio aseman välinen syöttöliikenne on ratkaistu ▪ Lipputukia koskevat sopimukset on uusittu

2.8.4 Kaupunkirakenne

Tavoite: Elävä kaupunkikeskusta

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Keskustan roolin vahvistaminen todellisenä kaupunkikeskustana ▪ Keskustassa kerrosluvun nostaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korttelin 42 toteuttamisen edistäminen ▪ Keskustan kerroskorkeuden määrittely keskuksen osayleiskaavassa

Tavoite: Aluetehokas, joukkoliikenteeseen tukeutuva nauhakaupunkirakenne

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uusien asuinalueiden kaavoittaminen joukkoliikennereittien läheisyyteen ▪ Länsiradan huomioinen asuinalueiden suunnittelussa: riittävä ja monipuolinen maanhankinta ▪ Rakentamattomien kaavatonttien käyttöönotto 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asuinalueiden sijoittumisen huomioiminen taajamaosayleiskaavassa ▪ Taajamaradan huomioiminen taajamaosayleiskaavassa ▪ Maanhankinnan painopistealueiden selvittäminen ja maanhankinnan tehostaminen osana yleiskaavaprosessia ▪ Korotetun kiinteistöveron käyttöönoton selvittäminen ▪ Rakentamiskehotusten käyttöönoton selvittäminen ▪ Ylisuurten rakentamattomien kaavatonttien jakamisen selvittäminen

Tavoite: Miellyttävä, ympäristöarvot huomioiva asuin ympäristö

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maisema-asumiseen panostaminen ▪ Asumisen teema-alueiden kehittäminen ▪ Energiatehokkaan kaavoituksen toteuttaminen ▪ Matalaenergiarakentamisen edistäminen ▪ Elinkaariasumisen mahdollistaminen ▪ Kevyen liikenteen reittien kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maisema-asumisen huomioiminen rakennusjärjestyksen uusimisen yhteydessä ▪ Asumisen teema-alueiden huomioiminen osayleiskaavoituksessa ▪ Energiatehokkuus tarkasteleminen kaavatalouden osana ▪ Matalaenergiarakentamisen edistäminen rakennusvalvonnan ohjeistuksin ▪ Asuntojen muunneltavuusmahdollisuuksien neuvominen rakennusvalvonnan toimesta ▪ Reitistön huomioiminen osayleiskaavoituksessa

Tavoite: Monipuoliset virkistysalueet (luontopuistot, liikuntapaikat, rannat)

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virkistysalueiden toiminnallinen kehittäminen ▪ Rantojen käytön ja palveluiden toiminnallinen selkeyttäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Karnaistenkorven käyttö- ja hoitosuunnitelma on käsitelty ▪ Keskustan rantojen käsitteleminen keskustan osayleiskaavan yhteydessä

Tavoite: Elävä maaseutu ja elinvoimaiset kylät

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rakentamisen ohjaaminen haja-asutusalueella kyläkeskuksiin 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uusi rakennusjärjestys on hyväksytty

2.8.5 Kuntayhteistyö

Tavoite: Lohja Länsi-Uudenmaan aluekeskus

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Länsirata-yhteistyön jatkaminen ▪ MAL-yhteistyön jatkaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Länsiratahankkeen huomioiminen osayleiskaavatyössä ▪ MAL yhteistyön jatkaminen suunnitelman mukaisesti

Tavoite: Aktiivinen seutuyhteistyö

Strategia 2017	Ympäristölautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Joukkoliikennekokonaisuus suunniteltu ja käytössä 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Joukkoliikenne suunnittelun jatkaminen seutulogistikon avulla

2.8.6 Ympäristölautakunnan tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	1 654 696	1 793 117	8,4	1 831 464	1 870 487
Myyntituotot	218 291	326 835	49,7	334 922	343 055
Maksutuotot	663 601	683 510	3,0	697 180	711 124
Tuet ja avustukset	200 804	207 052	3,1	212 127	217 329
Muut toimintatuotot	572 000	575 720	0,7	587 234	598 979
Toimintakulut	-3 444 586	-3 618 612	4,8	-3 688 880	-3 770 831
Henkilöstökulut	-1 966 820	-2 053 817	4,4	-2 104 583	-2 156 627
Palkat ja palkkiot	-1 531 544	-1 631 019	6,5	-1 670 904	-1 711 787
Henkilöstösivukulut	-435 276	-422 798	-2,9	-433 679	-444 840
Eläkekulut	-322 748	-330 973	2,5	-339 557	-348 366
Muut henkilöstösivukulut	-112 527	-91 826	-18,4	-94 121	-96 474
Palvelujen ostot	-1 335 992	-1 415 584	6,0	-1 441 606	-1 468 235
Asiakaspalvelujen ostot	-16 643	0	-100,0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-1 319 349	-1 415 584	7,3	-1 441 606	-1 468 235
Ostot tilikauden aikana	-57 135	-56 283	-1,5	-57 690	-58 844
Avustukset	949	-10 000	-1153,7	0	0
Muut toimintakulut	-85 588	-82 928	-3,1	-85 001	-87 125
Vuokrat	-85 588	-82 928	-3,1	-85 001	-87 125
Muut toimintakulut	0	0	0,0	0	0
Toimintakate	-1 789 890	-1 825 495	2,0	-1 857 417	-1 900 344
<hr style="border-top: 1px dashed #000080;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät					
Kulut	-150 714	-77 863	-48,3	-79 044	-80 249
Keskushallinnon vyörytykset	-120 950	-47 385	-60,8	-48 566	-49 772
Pääomavuokrat	-29 764	-30 477	2,4	-30 477	-30 477

2.9 Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan vuoden 2010 tavoitteet

2.9.1 Kasvun edellytykset

Tavoite: Laadukas osaamisympäristö

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yliopisto- ja korkeakouluysteistyön kehittäminen ▪ Oppilaitos yhteistyön kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Harjoittelupaikkojen tarjoaminen alan opiskelijoille ▪ Ohjeiden, neuvonnan ja asiantuntijapalveluiden tarjoaminen

Tavoite: Yritysten hyvä ja kasvua tukeva toimintaympäristö

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yrityspalvelutoiminnan kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lupa- ja valvontaprosessien sujuvuuden kehittäminen

Tavoite: Lohjan tunnettavuuden lisääminen

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lohjan julkisuuskuvan luominen ja terävöittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Seudullisen palvelun kehittäminen

Tavoite: Tasapainoinen talous

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vuosikate kattaa poistot, (ja osan investoinneista) pitkällä aikavälillä tulorahoitus kattaa investoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Talousarvion puitteissa toimiminen

2.9.2 Toiminnan tehokkuus

Tavoite: Palveluiden tarkoituksenmukainen järjestämistapa

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oman palvelutoiminnan kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sähköisten palveluiden kehittäminen

Tavoite: Tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset toimintatavat kaupungin omassa palvelutuotannossa

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilaverkon optimaalinen käyttö ▪ Palvelujen tuotteistamisen loppuun saattaminen ▪ Palvelutason määrittely palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä ▪ Nykyaikaiset tietojärjestelmät 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toimipisteverkoston tarkastelu suunnitelman laatiminen ▪ Tuotteistamissuunnitelman laatiminen ja 1. vaiheen käynnistäminen ▪ Peruseläinlääkinnän palveluiden turvaaminen kohtuuetäisyydellä ▪ Lakisääteisen valvontaohjelman kilpailuttaminen ja hankinnan huomioiminen vuonna 2011

Tavoite: Ennakoiva toimintamalli palvelutuotannossa

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ennakointitoiminnan ja -osaamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Varataan lakisääteiseen ennaltaehkäisevään valvontaan (ohjeet, neuvonta, lausunnot ym. ennaltaehkäisy) 10 % resursseista

Tavoite: Henkilöstön hyvä valmius strategian toteuttamiseen

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Töiden oikea mitoitus ▪ Oikeudenmukainen ja kilpailukykyinen palkkaus ▪ Henkilöstön osaamisen kehittäminen ▪ Johtamisosaamisen kehittäminen ▪ Työaikajoustoihin kannustaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osaamisen kartoittaminen työnjaon mitoittaminen ▪ Terveystarkastajien tehtävien vaativuuden tarkastaminen ▪ Koulutustarpeiden kartoittaminen ja koulutussuunnitelman laatiminen ▪ Johtamiskoulutuksen jatkaminen ▪ Hyödynnetään etätömahdollisuutta tarkoituksenmukaisesti

Tavoite: Tehokkuutta tukevat laskenta- ja raportointijärjestelmät käytössä

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ajantasaisten laskenta- ja raportointijärjestelmien käyttöönotto 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Raportointitarpeen huomioiminen valvontaohjelman kilpailuttamisen yhteydessä ▪ Laskutusprosessin kehittäminen

2.9.3 Elämisen laatu

Tavoite: Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ennakoiva riskienhallinnan toteuttaminen ▪ Elinympäristön terveellisyyden edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vaikutusten arvioiminen lausuntojen antamisen yhteydessä ▪ Tiedottaminen, neuvonta, ohjaus kuntalaisille ja toimijoille

Tavoite: Tarvittavat peruspalvelut kaikille

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Riittävien palveluiden ylläpito ja kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valvontasuunnitelman toteuttaminen

Tavoite: Laadukkaat kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittäminen seudullisesti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tuoteturvallisuuden ja palveluiden turvallisuuden varmistaminen

2.9.4 Kaupunkirakenne

Tavoite: Miellyttävä, ympäristöarvot huomioiva asuinympäristö

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asumisen teema-alueiden kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vaikutusten arvioiminen lausuntojen antamisen yhteydessä

2.9.5 Kuntayhteistyö

Tavoite: Aktiivinen seutuyhteistyö

Strategia 2017	Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan toimenpide 2010
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ympäristöterveyden mahdollisen laajemman seudullisen yhteistyön tarkastelu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteistyön tarkastelun käynnistäminen Insoon kanssa (yhtenäinen LOST- ja Karviainen-alue)

2.9.6 Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan tuloslaskelma

	TA2009	TA2010	muutos- % (ta09)	SV2011	SV2012
Toimintatuotot	718 675	665 033	-7,5	678 334	691 900
Myyntituotot	0	0	0,0	0	0
Maksutuotot	718 675	665 033	-7,5	678 334	691 900
Tuet ja avustukset	0	0	0,0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-1 032 532	-1 011 899	-2,0	-1 035 434	-1 059 200
Henkilöstökulut	-752 203	-758 858	0,9	-776 888	-795 371
Palkat ja palkkiot	-565 537	-586 512	3,7	-600 133	-614 095
Henkilöstösivukulut	-186 667	-172 346	-7,7	-176 755	-181 276
Eläkekulut	-147 576	-140 162	-5,0	-143 765	-147 462
Muut henkilöstösivukulut	-39 091	-32 185	-17,7	-32 989	-33 814
Palvelujen ostot	-194 568	-165 052	-15,2	-168 358	-171 746
Muiden palvelujen ostot	-194 568	-165 052	-15,2	-168 358	-171 746
Ostot tilikauden aikana	-12 863	-32 400	151,9	-33 210	-33 874
Muut toimintakulut	-72 897	-55 589	-23,7	-56 979	-58 209
Vuokrat	-72 897	-55 589	-23,7	-56 979	-58 209
Muut toimintakulut	0	0	0,0		
Toimintakate	-313 857	-346 866	10,5	-357 100	-367 299
<hr style="border-top: 1px dashed black;"/>					
Kustannuslaskennalliset erät					
Kulut	-15 545	-29 226	88,0	-29 578	-29 938
Keskushallinnon vyörytykset	0	-14 133	0,0	-14 485	-14 845
Pääomavuokrat	-15 545	-15 093	-2,9	-15 093	-15 093

2.10 Käyttötalous yhteensä

Määräraha/Tuloarvio	1 000 € muutettu TA 2009	€ 2010	1000 € 2011	1 000 € 2012
TOIMINTATUOTOT	72 736	73 574 853	75 257	76 978
TOIMINTAKULUT	241 207	243 690 574	251 088	257 075
TOIMINTAKATE	-168 471	-170 115 721	-175 831	-180 097
Muutos-%		1,0	3,4	2,4

2.11 Tuloslaskelmaosan rahoitustulot ja -menot

2.11.1 Valtionosuudet ja avustukset

Määräraha/Tuloarvio	1000 € muutettu TA 2009	€ 2010	1000 € 2011	1000 € 2012
Avustukset				
- Yhdistymisavustus	2 304	1 728 000	1 728	
Valtionosuudet/avustukset	41 161			
- Peruspalvelujen valtionosuus		44 733 766	45 852	46 998
- Muu opetus- ja kulttuuritoimi		-1 533 766	-1 572	-1 611
Yhteensä	43 465	44 928 000	46 008	45 387
Muutos-%	15,8	3,4	2,4	-1,3

2.11.2 Verotulot

Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1000	1 000 €	1 000 €
	muutettu			
	2009	2010	2011	2012
- Kunnallisvero	124 950	119 383 000	125 446	130 715
- Kiinteistövero	5 900	7 473 000	7 683	7 882
- Yhteisövero	7 413	5 055 000	5 496	4 543
- Koiraverot	30	0		
Yhteensä	138 293	131 911 000	138 625	143 140
Muutos-%	6,3	-4,6	5,1	3,3
Verotettavat ansiotulot (milj. euroa)	624	624	649	680
Tuloveroprosentti	19,0	19,5	19,5	19,5
Kiinteistöveroprosentit				
- Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,70	0,80	0,80	0,80
- Vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti	0,30	0,38	0,38	0,38
- Muuhun kuin vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti	0,80	0,98	0,98	0,98
- Rakentamaton rakennuspaikka	0,00	2,00	2,00	2,00

2.11.3 Korkokulut ja -tuotot

Määräraha/Tuloarvio	1000 €	€	1000 €	1000 €
	muutettu			
	TA 2009	2010	2011	2012
Korot ja muut kulut	2 543	1 881 401	2 345	2 461
Rahoituskulut yhteensä	2 543	1 881 401	2 345	2 461
Tuloarviot				
- Antolainakorot	187	171 000	157	142
- Talletuskorot		0		
- Viivästyskorot	35	35 000	35	35
- Valtionosuuskorot	70	58 000	50	50
- Peruspääomien korko	380	380 000	380	380
- Muut rahoitustulot	255	295 000	295	295
Rahoitustuotot yhteensä	927	939 000	917	902
Muutos-%	-7,2	1,3	-2,3	-1,6

2.12 Tuloslaskelma

LOHJA

TULOSLASKELMA (sis.sisäiset erät)

11.11.2009

euroina	(ilm. myyntiv.)	Muutettu	muutos-%	
	TP 2008	TA 2009	TA 2010	2009 - 10
Toimintatuotot				
Myyntituotot	24 268 956	44 503 457	45 503 999	2,2
Maksutuotot	9 956 443	12 496 361	12 786 698	2,3
Tuet ja avustukset	2 828 681	5 446 128	4 751 484	-12,8
Muut tuotot	10 682 417	12 594 082	12 260 671	-2,6
Toimintatuotot yhteensä	47 736 497	75 040 028	75 302 851	0,4
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	87 318 742	101 251 458	103 235 541	2,0
Palkat ja palkkiot	66 335 165	76 002 951	79 226 730	4,2
Eläkekulut	16 383 950	19 826 554	19 523 715	-1,5
Muut henkilöstösivukulut	4 599 627	5 421 953	4 485 096	-17,3
Palvelujen ostot	89 472 815	103 735 448	104 895 515	1,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11 705 970	13 161 582	13 039 296	-0,9
Avustukset	9 179 422	10 242 150	10 671 439	4,2
Muut kulut	7 876 403	12 816 413	11 848 782	-7,5
Toimintakulut yhteensä	205 553 352	241 207 051	243 690 574	1,0
TOIMINTAKATE	-157 816 855	-166 167 023	-168 387 723	1,3
Verotulot	130 099 825	130 200 000*	131 911 000	1,3
Valtionosuudet	37 541 301	41 161 000	43 200 000	5,0
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	222 210	316 800	271 000	-14,5
Muut rahoitustuotot	779 592	610 000	672 000	10,2
Korkokulut,	2 272 059	2 539 500	1 867 050	-26,5
Muut rahoituskulut	52 922	3 000	14 351	378,4
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 323 179	-1 615 700	-938 401	-41,9
VUOSIKATE	8 501 092	3 578 277	5 784 876	61,7
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	7 918 388	8 414 512	8 718 512	3,6
TILIKAUDEN TULOS	582 704	-4 836 235	-2 933 636	-39,3
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	21 448	21 448	21 448	0,0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	604 152	-4 814 787	-2 912 188	-39,5

* Vuoden 2009 verotulot on tuloslaskelmassa arvio

LOHJA

TULOSLASKELMA (sis.sisäiset erät)

11.11.2009

euroina	Muutettu			
	TA 2009	TA 2010	TS 2011	TS 2012
Toimintatuotot				
Myyntituotot	44 503 457	45 503 999	46 604 902	47 731 675
Maksutuotot	12 496 361	12 786 698	13 042 434	13 303 281
Tuet ja avustukset	5 446 128	4 751 484	5 077 512	3 276 240
Muut tuotot	12 594 082	12 260 671	12 518 006	12 781 305
Toimintatuotot yhteensä	75 040 028	75 302 851	77 242 854	77 092 501
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	101 251 458	103 235 541	106 395 880	109 102 082
Palkat ja palkkiot	76 002 951	79 226 730	81 757 130	83 819 983
Eläkekulut	19 826 554	19 523 715	20 038 428	20 564 947
Muut henkilöstösivukulut	5 421 953	4 485 096	4 600 322	4 717 152
Palvelujen ostot	103 735 448	104 895 515	108 385 835	111 017 130
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	13 161 582	13 039 296	13 366 573	13 634 445
Avustukset	10 242 150	10 671 439	10 919 980	11 138 380
Muut kulut	12 816 413	11 848 782	12 119 236	12 347 562
Toimintakulut yhteensä	241 207 051	243 690 574	251 187 504	257 239 599
TOIMINTAKATE	-166 167 023	-168 387 723	-173 944 650	-180 147 098
Verotulot	130 200 000*	131 911 000	138 625 000	143 140 000
Valtionosuudet	41 161 000	43 200 000	44 280 200	45 387 500
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	316 800	271 000	256 996	242 338
Muut rahoitustuotot	610 000	672 000	664 100	664 203
Korkokulut,	2 539 500	1 867 050	2 329 971	2 446 049
Muut rahoituskulut	3 000	14 351	14 622	14 900
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 615 700	-938 401	-1 423 497	-1 554 408
VUOSIKATE	3 578 277	5 784 876	7 537 053	6 825 994
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	8 414 512	8 718 512	9 028 091	9 315 784
TILIKAUDEN TULOS	-4 836 235	-2 933 636	-1 491 038	-2 489 790
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	21 448	21 448	21 448	21 448
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-4 814 787	-2 912 188	-1 469 590	-2 468 342

* Vuoden 2009 verotulot on tuloslaskelmassa arvio

3 INVESTOINTI- JA RAHOITUSOSA

3.1 Kaupunginhallitus/Keskushallinto

16 Keskushallinto

Irtain omaisuus	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Kaupunginhallitus/Keskushallinto				
Tietohallinnon irtain omaisuus	600	573 000	600	600
Irtain omaisuus määräraha yhteensä	600	573 000	600	600
Irtain omaisuus tuloarvio yhteensä				
<hr/>				
Kiinteä omaisuus ja osakkeet	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Kaupunginhallitus/Keskushallinto				
Kiinteistöjen hankinta	510	610 000	610	610
Kiinteistöjen myynti	-2 256	-932 000	-1 955	-2 556
Osakkeiden myynti	-235	0		
Kaupunginhallitus/Keskushallinto yhteensä	510	610 000	610	610
Kaupunginhallitus/Keskushallinto tuloarvio yhteensä	-2 491	-932 000	-1 955	-2 556
<hr/>				
Kaupunginhallitus/Keskushallinto yhteensä	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Määräraha yhteensä	1 110	1 183 000	1 210	1 210
Tuloarvio yhteensä	-2 491	-932 000	-1 955	-2 556

3.2 Sosiaali- ja terveyslautakunta

20 Sosiaali- ja terveysltk

Irtain omaisuus	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Terveysasemien varustus	50	50 000	50	50
Hammashoitoloiden varustus	60	110 000	60	60
Terveysneuvonnan varustus	10	10 000	10	10
Vanhusten asumispalveluyksikköjen kalustus	20	50 000	20	20
Vuodeosastojen kalustus	200	200 000	10	10
Muiden toimintayksiköiden varustus			50	
Lastensuojeluyksikön kalustus		50 000		
Lost -Inkoon kunnan yksiköt		15 000		
Irtain omaisuus määräraha yhteensä	340	485 000	200	150
Irtain omaisuus tuloarvio yhteensä		0		

20 Sosiaali- ja terveysltk yhteensä	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Määräraha yhteensä	340	485 000	200	150

3.3 Opetuslautakunta

30 Opetuslautakunta

Irtain omaisuus	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Varhaiskasvatus				
Keskustan päivähoitojärjestelyt		0	20	
Nummentaustan alueen päivähoitojärjestelyt		0		50
Mäntynummen alueen päivähoitojärjestelyt		0		50
Varhaiskasvatus erittelemättömät kohteet	75		20	20
Varhaiskasvatus määräraha yhteensä	75	0	40	120
Perusopetus				
Linderin/Mäntynummen koulu		159 000	308	
Perttilän koulu		0		40
Tytyrin koulu		0	69	
Ojamon koulu		0	55	55
Nummentaustan koulu		0		200
Ristin koulu		0	70	30
Harjun koulu		0		165
Perusopetus erittelemättömät kohteet		30 000		
Perusopetus määräraha yhteensä		189 000	502	490
Lukiokoulutus				
Lohjan yhteislyseon lukio	196	10 000	10	10
Lukiokoulutus määräraha yhteensä	196	10 000	10	10
Opetuslautakunta yhteensä				
	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Määräraha yhteensä	271	199 000	552	620

3.4 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

40 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Irtain omaisuus	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Hiiden opisto		0	95	
Muijalalan nuorisotila		0		25
Erittelemättömät kohteet	85	35 000	35	35
- tulot	-9	0		
Irtain omaisuus määräraha yhteensä	85	35 000	130	60
Irtain omaisuus tuloarvio yhteensä	-9	0		

40 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Määräraha yhteensä	85	35 000	130	60
Tuloarvio yhteensä	-9	0		

3.5 Tekninen lautakunta

Perusturvatoimen kiinteistöt	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Pääterveysaseman osastojen saneeraus	1 500	2 213 000		
Pääterveysaseman peruskorjauksen jatkaminen			50	500
Lastensuojeluyksiköiden järjestelyt	150	150 000		
Erityisasunnot				500
Sprinklaus varustus Kaisankallion			100	
Sprinklaus varustus Palvelukeskus		100 000		
Perusturvatoimen kiinteistöt erittelemättömät kohteet		180 000	200	250
Perusturvatoimen kiinteistöt yhteensä	1 650	2 643 000	350	1 250

Opetustoimen kiinteistöt	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Mäntynummen koulukeskus laajennus ja korjaus	200	2 265 000	3 320	
- tulot	-37	-609 000	-876	
Nummentaustan alueen koulu- ja päivähoitojärjestelyt	100	0	350	1 500
Tytyrin koulun muutos ja kunnostus		0		390
Virkby skola korjaus		0	100	
Mäntynummen kirjasto- ja nuorisotilojen muuttaminen päiväkodiksi		0	250	500
Virkkalan päiväkodin korjaus		45 000	50	
Koulujen lähipihat	200	100 000	100	100
- tulot	-100	-25 000	-25	-25
Lukion julkisivu korjaukset		0	340	50
Hiiden koulun korjaukset		0		100
Sammatin alakoulu korjaukset		0	140	
Neitsylinnan koulun korjaukset		0	40	90
Karstun koulun korjaukset		0	50	40
Harjun koulun peruskorjaus/muutostyöt			200	600
- tulot			-86	-258
Opetustoimen kiinteistöt erittelemättömät kohteet	3 310	260 000	400	750
Opetustoimen kiinteistöt määräraha	3 810	2 670 000	5 340	4 120
Opetustoimen kiinteistöt tuloarvio	-137	-634 000	-987	-283

Sivistystoimen kiinteistöt	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Hiidenopiston siirto lukiorakennukseen		0	50	900
Lohjan Liikuntakeskus Oy:n rakennukset	50	50 000	50	50
Kässäntalon korjaukset		50 000		
Sivistystoimen kiinteistöt erittelemättömät kohteet	150	50 000	50	50
Sivistystoimen kiinteistöt yhteensä	200	150 000	150	1 000

Liikuntatoimen kiinteistöt	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Mäntynummen koulukeskuksen liikuntasali	200	500 000	625	
- tulot	-35	-270 000		
Aseman kentän huoltorakennus		0		200
Liikuntatoimen kiinteistöt yhteensä	200	500 000	625	200
Liikuntatoimen kiinteistöt tuloarviot	-35	-270 000		

Teknisen toimen kiinteistöt	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Keittiöratkaisut	900	800 000	1 000	
Rakennusautomaatio- ja säätölaitejärjestelmien uusminen	50	50 000	50	50
Ympäristötalon kunnostustyöt		0		200
Yrityshautomon kunnostus		0		50
Putkikorjaukset		150 000	150	150
Ent. Moision koulun elementtien siirto		50 000		
Kirkniemen entisen puukoulun kunnostus		0		70
Kokkokallion katon korjaus		50 000		
Teknisen toimen kiinteistöt erittelemättömät kohteet	300	200 000	300	400
Teknisen toimen kiinteistöt määräraha	1 250	1 300 000	1 500	920

Tilapalvelut yhteensä	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Tilapalvelut yhteensä	7 110	7 263 000	7 965	7 490

Kadut ja yleiset alueet

Liikenneväylät	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Keskusta-alueen katujen parantaminen	100	100 000	100	100
Virkkalan keskusta rahoitusosuus	100	1 300 000		
Liikenneväylät erittelemättömät kohteet	5 450	630 000	2 280	3 800
Liikenneväylät määräraha	5 650	2 030 000	2 380	3 900

Vuoden 2010 erittelemättömät kohteet

- Vappulan uusi alue
- Kyrkstadin uusi alue
- Sorakatuojen päällystäminen
- Katuvalaistuksen uusiminen ja uudisrakentaminen
- Katupäällysteiden parantaminen
- Liikenneturvallisuuskohteet

Ympäristötyöt	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Keskusta ja ranta- alueiden kehittäminen painopistealue	100	100 000	100	100
Lempolan lammen kunnostaminen		0		50
Ympäristötyöt erittelemättömät kohteet	60	100 000	220	170
Ympäristötyöt määräraha	160	200 000	320	320

Liikunta-alueet	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Liikunta-alueet erittelemättömät kohteet	50	20 000	20	470
Liikunta-alueet määräraha	50	20 000	20	470

Kadut ja yleiset alueet	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Kadut ja yleiset alueet yhteensä	5 860	2 250 000	2 720	4 690

Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Pitkäniemen jätevedenpuhdistamo	400	600 000	900	
Seudullinen vesihuoltoverkosto Lohjan osuus	50	500 000	800	300
Vesihuoltolaitos erittelemättömät kohteet	1 020	720 000	1 930	2 440
Vesihuoltolaitos määräraha yhteensä	1 470	1 820 000	3 630	2 740

Vuoden 2010 erittelemättömät kohteet

- Vappula
- Kyrkstad
- Jätevedenpumppaamon uusiminen
- Kiinteistöliitännät

Irtain omaisuus

Tekninen lautakunta	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Keittolaitteet	250	50 000	250	50
Konekeskus kalusto	120	50 000	100	50
Irtain omaisuus määräraha yhteensä	370	100 000	350	100

50 Tekninen lautakunta yhteensä	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Määräraha yhteensä	14 810	11 433	14 665	15 020
Tuloarvio yhteensä	-172	-904	-987	-283
Liittymismaksut	700	500 000	500	500

3.6 Ympäristölautakunta

60 Ympäristölautakunta

Irtain omaisuus	1000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Ympäristölautakunta				
Kaupunkisuunnittelun ATK-ohjelmistot	115	100 000	30	30
Mittausstoimen kalusto	20	0	20	20
Irtain omaisuus määräraha yhteensä	135	100 000	50	50
Kiinteä omaisuus				
1000 €	€	1 000 €	1 000 €	
2009	2010	2011	2012	
Ympäristölautakunta				
Maaomaisuus hankinnat	50	50 000	50	50
Maanomaisuus myynnit	-1 000	-1 000 000	-1 000	-1 000
Kiinteä omaisuus määräraha yhteensä	50	50 000	50	50
Kiinteä omaisuus tuloarvio yhteensä	-1 000	-1 000 000	-1 000	-1 000
60 Ympäristölautakunta yhteensä				
1000 €	€	1 000 €	1 000 €	
2009	2010	2011	2012	
Määräraha yhteensä	185	150 000	100	100
Tuloarvio yhteensä	-1 000	-1 000 000	-1 000	-1 000

3.7 Investoinnit yhteensä

Lohjan kaupunki yhteensä	1000 €	€	1 000 €	1 000 €
	2009	2010	2011	2012
Määräraha yhteensä	16 801	13 485 000	16 857	17 160
Tuloarvio yhteensä	-3 672	-2 836 000	-3 942	-3 839
- Rahoitusosuudet investointimenoihin	-181	-904 000	-987	-283
- Käyttöomaisuuden myyntituotot	-3 491	-1 932 000	-2 955	-3 556
Netto	13 129	10 649 000	12 915	13 321

3.8 Rahoitusosan tulot ja menot

3.8.1 Antolainat

	1000 € muutettu	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2009	2010	2011	2012
Lainananto		0		
Antolainojen lyhennykset	301	301 000	311	311

3.8.2 Lainat

Talousarviolainat

	1000 € muutettu	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2009	2010	2011	2012
Lainojen lyhennykset	3 535	3 534 850	3 535	3 523
Lainanotto/Lyhytaikaisten lainojen lisäys	14 000	7 600 000	7 900	8 900
Lainamäärän muutos	10 465	4 065 150	4 365	5 377

3.8.3 Liittymismaksut

	1000 € muutettu	€	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	2009	2010	2011	2012
Vesihuollon liittymismaksut		0		
Tuloarvio	400	500 000	700	700

3.9 Rahoituslaskelma

LOHJA

RAHOITUSLASKELMA (sis.sisäiset erät)

11.11.2009

	TP 2008	Muutettu TA 2009	TA 2010	muutos-% 2009 - 10
Tulorahoitus				
Vuosikate	8 501 092	3 578 277	5 784 876	61,7
Satunnaiset erät	0	0	0	
Tulorahoituksen korjauserät	-80 594	0	0	
Tulorahoitus yhteensä	8 420 498	3 578 277	5 784 876	61,7
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	15 775 716	18 409 000	13 485 000	-26,7
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 281 269	181 000	904 000	399,4
Käyttöomaisuuden myyntitulot	1 906 061	3 491 000	1 932 000	-44,7
Nettoinvestoinnit	11 588 386	14 737 000	10 649 000	-27,7
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTOKASSAVIRTA	-3 167 888	-11 158 723	-4 864 124	-56,4
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	0	301 000	301 000	
Antolainauksen muutokset	0	-301 000	-301 000	0,0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 697 904	3 534 850	3 534 850	0,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 690 137	14 000 000	7 600 000	-45,7
Lainakannan muutokset	3 992 233	10 465 150	4 065 150	-61,2
Liittymismaksut	388 865	400 000	500 000	25,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-666 034	-7 427	-2 026	
RAHOITUSTOIMINNAN NETTOKASSAVIRTA	3 715 064	11 158 723	4 864 124	

TUNNUSLUVUT

Asukasluku	37 714	39 524	39 919	1,0
Toimintakulut, e/as	5 450	6 103	6 105	0,0
Toimintakate, e/as	-4 185	-4 204	-4 218	0,3
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	23	31	31	-0,7
Verotulot, e/as	3 450	3 294	3 304	0,3
Vuosikate, e/as	225	91	145	60,1
Investointien omahank. meno,e/as	358	461	315	-31,7
Investointien tulorahoitus, %	63	20	46	134,2
Lainakanta, e	55 977 318	70 031 000	74 086 000	5,8
Lainakanta, e/as	1 484	1 772	1 856	4,7

LOHJA

RAHOITUSLASKELMA (sis.sisäiset erät)

11.11.2009

	Muutettu			
	TA 2009	TA 2010	TS 2011	TS 2012
Tulorahoitus				
Vuosikate	3 578 277	5 784 876	7 537 053	6 825 994
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0
Tulorahoitus yhteensä	3 578 277	5 784 876	7 537 053	6 825 994
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	18 409 000	13 485 000	16 857 000	17 160 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	181 000	904 000	987 000	283 000
Käyttöomaisuuden myyntitulot	3 491 000	1 932 000	2 955 000	3 556 000
Nettoinvestoinnit	14 737 000	10 649 000	12 915 000	13 321 000
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTOKASSAVIRTA	-11 158 723	-4 864 124	-5 377 947	-6 495 006
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	301 000	301 000	311 000	311 000
Antolainauksen muutokset	-301 000	-301 000	-311 000	-311 000
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 534 850	3 534 850	3 535 000	3 523 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	14 000 000	7 600 000	7 900 000	8 900 000
Lainakannan muutokset	10 465 150	4 065 150	4 365 000	5 377 000
Liittymismaksut	400 000	500 000	700 000	700 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-7 427	-2 026	1 947	107 006
RAHOITUSTOIMINNAN NETTOKASSAVIRTA	11 158 723	4 864 124	5 377 947	6 495 006

TUNNUSLUVUT

Asukasluku	39 524	39 919	40 318	40 721
Toimintakulut, e/as	6 103	6 105	6 230	6 317
Toimintakate, e/as	-4 204	-4 218	-4 314	-4 424
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	31	31	31	30
Verotulot, e/as	3 294	3 304	3 438	3 515
Vuosikate, e/as	91	145	187	168
Investointien omahank. meno, e/as	461	315	394	414
Investointien tulorahoitus, %	20	46	47	40
Lainakanta, e	70 031 000	74 086 000	78 361 000	83 738 000
Lainakanta, e/as	1 772	1 856	1 944	2 056

4 RAHOITUSTULOT JA -MENOT YHTEENSÄ

Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	muutettu			
	TA 2009	TA 2010	TS2011	TS2012
Menot yhteensä	6 077	5 416 251	5 879	5 984
Tuloarviot yhteensä	183 386	178 579 000	186 561	190 440
Nettotulot	177 308	173 162 749	180 682	184 456

5 TULOT JA MENOT YHTEENSÄ

Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	€	1 000 €	1 000 €
	muutettu			
	TA 2009	TA 2010	TS2011	TS2012
Menot yhteensä	264 085	262 591 825	273 825	280 219
Tuloarviot yhteensä	259 794	254 993 853	265 964	271 262
Nettomenot / -tulot	4 292	7 597 972	7 861	8 957
Lyhytaik.lainojen ja maksuvalmiuden muutokset		7 597 972	7 861	8 957

6 TALOUSARVION SITOVUUSMÄÄRÄYKSET JA PÄÄTÖSVALTUUDET

6.1 Talousarvion sitovuus

Vuoden 2010 talousarvio kaupunginvaltuuston hyväksymässä muodossa sitoo hallintokuntia seuraavasti:

1. Kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion käyttötalousosa muodostuu kullekin toimielimelle hyväksytyistä sitovista tavoitteista, seurattavista suoritteista ja tunnusluvuista sekä arvioituista toimintatuotoista ja toimintakuluista, joiden erotus muodostaa toimintakatteen. Talousarvion investointiosa muodostuu kullekin hankkeelle hyväksytyistä kokonaiskustannuksista ja tuloarviosta.

Käyttötalouden toimielinakohtaisten tavoitteiden ja määrärahasi vahvistettavan toimintakatteen sekä investointiosan hankkeen kokonaiskustannuksista muodostuvan määrärahan ja tuloarvion muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Mikäli kuitenkin jonkin investointiosan hankkeen toteuttamisessa syntyy säästöä, voi kaupunginhallitus päättää säästön käyttämisestä muiden saman investointiryhmän hankkeiden mahdollisten ylitysten rahoittamiseen. Teknisellä lautakunnalla on oikeus päättää tilahallinnon investointiryhmään "Teknisen toimen kiinteistöt" sisältyvien hankkeiden välisistä määrärahojen muutoksista siten, että investointiryhmän määrärahojen yhteismäärä ei muutu.

2. Toimielimillä tai niiden alaisilla tulosalueilla ja tulosityksiköillä toimielimen päättämässä laajuudessa on oikeus suorittaa toimielimen/palvelukeskuksen sisäisiä siirtoja. Päättäessään tulosalueen tai tulosityksikön toimintakatteen tai investointiosan kohteen osamäärärahan ylittämistä on toimielimen samalla käyttösuunnitelmaan tehtävin muutoksin osoitettava, miltä tulosalueelta tai tulosityksiköltä tai kohteelta osoitetaan ylitystä vastaavan suuruinen säästö.

Tuloarvion ylittävillä tuloilla ei saa kattaa talousarviosta poikkeavaa toiminnan laajentamista ja siitä aiheutuvaa toimintakulujen kokonaismäärän ylitystä ilman kaupunginhallituksen lupaa. Jos toiminta kuitenkin luonteeltaan perustuu ulkoiseen tulorahoitukseen, voidaan palvelujen lisääminen toimielimen päätöksellä kattaa niistä saatavilla tuloilla (esim. teatteri, orkesteri, muut myytävät palvelut).

3. Päättäessään henkilöstön sisäisistä siirroista palvelukeskusten välillä kaupunginjohtajalla on oikeus päättää henkilöstökulujen aiheuttamasta vastaavasta määrärahan muutoksesta.
4. Kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkaamiseen osoitettuja menovarauksia saa käyttää ainoastaan henkilöstöliitteessä esitettyjen virkojen/tehtävien palkkakustannuksiin. Muutoin henkilöstöressurssien lisäyksestä päättää kaupunginvaltuusto.
5. Talousarviossa lautakunnalle osoitettua määrärahaa saadaan käyttää vain ao. lautakunnan toimialaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen.

Toiminnasta vastaavien toimielimien on tammikuun 8. päivään mennessä hyväksyttävä tarkistetut käyttösuunnitelmat ja osatavoitteet tulosalueille ja tulosityksiköille sekä määriteltävät toimenpiteet, joilla tavoitteet toteutetaan. Käyttösuunnitelman yhteydessä toimielimen on määriteltävä osamäärärahojen käyttövaltuudet tulosityksiköille ja viranhaltijoille.

6.2 Päätösvaltuudet

Ulkopuolisten asiantuntijoiden ja ostopalvelujen käyttämisestä, hankintojen suorittamisesta sekä suunnitelmista, pääpiirustuksista, kustannusarvioista, rakentamisen suorittamisesta, työn aloittamisen ajankohdasta, urakoitsijan ja työn suorittajan valinnasta päättävät hallintosäännön 15 ja 16 §: ien mukaisesti toimielimet ja vastuuhenkilöt myönnettyjen määrärahojen puitteissa seuraavien päätösvaltuuksien rajoissa:

- **kaupunginvaltuusto** päättää yli 1 700 000 euron hankkeiden huonetilaohjelmasta, yleisuunnitelmasta ja yleisestä laatutasosta. Muutoin toteuttamisesta päättää kaupunginhallitus;
- **kaupunginhallitus** päättää enintään 1 700 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- **lautakunta** päättää omalla toimialallaan enintään 850 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- **kaupunginjohtaja ja palvelukeskusten päälliköt** päättävät omalla vastualueellaan enintään 100 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- **kunkin tulosalueen** esimiehenä toimiva viranhaltija päättää omalla toimialallaan enintään 20 000 euron hankkeista ja hankinnoista; sekä
- **kunkin tulosityksikön esimiehenä tai vastuullisena työnjohtajana tai laitoksen johtajana** toimiva viranhaltija päättää omalla vastualueellaan enintään 10 000 euron hankkeista ja hankinnoista.

Edellä olevia päätösvaltuuksia käytettäessä päätöksenteon taso määritellään hankkeen tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella. Mikäli hanke ositetaan useammaksi hankintakohteeksi tai osahankinnaksi, päättää sen osittamisesta, osahankinnan suorittamisesta sekä muista menettelytavoista se toimielin tai viranhaltija, jonka päätösvaltaan se hankkeen määrärahan tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella kuuluu.

Talousjohtajalla on talousarviossa hyväksytyn 74 milj. euron kokonaislainamäärän ottamisen/uusimisen lisäksi oikeus ottaa kaupungin maksuvalmiuden turvaamiseksi tilapäislainoja, joiden yhteismäärä saa olla enintään 10 milj. euroa.

PERUSTELUOSA

7 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE

7.1 Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat

Kuntalain 65 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolme tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista. Vuoden 2010 tulo- ja kiinteistöveroprosentit on ilmoitettava verohallitukselle viimeistään marraskuun 17. päivänä 2009.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tulo-arviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä myös toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä suunnittelu-kaudella katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain 67 §:n mukaan kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain soveltamisesta. Kuntalain 68 §:n mukaan tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, johon kuuluvat tuloslaskelma, tase ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutusvertailu ja toimintakertomus.

7.2 Rakenne ja sisältö

Sammatin kunnan liittyminen Lohjaan toteutui vuoden 2009 alusta lukien. Sosiaali- ja terveydenhuollossa käynnistyi vuoden 2009 alusta lukien Lohjan, Siuntion, Inkoon ja Karjalohjan yhteistoiminta-alueen (LOST) toiminta siten, että Lohjan kaupunki järjestää yhteistoiminta-alueen kuntien määrittelemät palvelut. Yhteistoiminta-alueen talousarvio kokonaisuudessaan sisältyy Lohjan kaupungin talousarvioon, joka käyttösuunnitelmissa ja kirjanpidossa on jaettu kustannuspaikkoihin, toimintoihin, kohteisiin ja projekteihin siten, että yhteistoiminnan kustannukset ovat kohdennettavissa ja jaettavissa kuntien maksuosuuksiin. Tästä johtuen talousarviossa vuodesta 2009 lähtien vastuulautakuntana on ollut sosiaali- ja terveyslautakunta.

Ne toiminnat ja kustannukset kuten kuntien vastuulle jäävät eläkemenot, vuokra-asunnot, järjestöjen toiminta-avustukset ja erikoissairaanhoido jäävät perusturvalautakunnan vastuulle ja talousarvioon.

Kuntaliitoksesta ja yhteistoiminta-alueen taloudesta johtuen vuoden 2010 talousarvio ei ole vertailukelpoinen vuoden 2008 tilinpäätöksen kanssa. Lisäksi toimialakohtaista vertailta-

vuotta heikentää kuluissa ja tuotoissa pääomavuokran käyttöönotto sekä hallintokustannusten laskutus yhteistoimintakuntien maksuosuuksissa. Tämän johdosta talousarvioraporttiin ei ole sisällytetty toimialojen tuloslaskelmiin vuoden 2008 tilinpäätöksen lukuja.

Talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kaksi tehtävää, jotka määräävät suunnitelmien rakenteen:

- kokonaistalouden näkökulma, jota kuvataan tulos- ja rahoituslaskelmilla;
- tulohajautuksen näkökulma, jota toteutetaan käyttötalousosan toiminnallisilla ja tavoitteilla sekä määrärahoilla ja investointiosan suunnitelmilla.

Kokonaistalouden näkökulmasta talousarvion ja suunnitelman on annettava oikea kuva kaupungin taloudesta, osoitettava kaupungin taloudellisen tuloksen muodostuminen sekä keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi. Tuloslaskelmassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tulot ja menot, verotulot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Vakaan talouden lähtökohtana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan miten kaupungin menot katetaan. Sen avulla kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, kaupungin on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Kaupunki voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai vapauttamalla rahoitus- tai vaihtomaisuuteen sitoutunutta pääomaa.

Lohjan kaupungin talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Talousarvion käyttötalous- ja investointiosat puolestaan jakautuvat toimielimien vastuualueisiin ja ne edelleen organisaatorakenteen ja toiminnan mukaisiin tulosalueisiin ja edelleen tulosityksiköihin. Rahoitustuloista ja -menoista kokonaisuudessaan vastaa kaupunginhallitus.

7.3 Toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat

Talousarvion käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset tavoitteet sekä osoitetaan asetettujen tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Kunkin toimielimen toiminnalliset tavoitteet perustuvat kaupungin ja toimialan strategiaan ja ne muodostuvat tavoitteista ja niiden saavuttamiseen tarvittavista toimenpiteistä, jotka vuoden 2010 osalta muodostavat toimielintä sitovat toiminnalliset tavoitteet. Toiminnalliset tavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi aikaansaannoksiksi tai mitattavina palvelujen määrinä, tunnuslukuina tai muina tavoitearvoina. Valtuuston hyväksymän strategian suunnan osoittamiseksi on vuoden 2010 tavoitteiden rinnalla esitetty strategian mukaiset vuoden 2017 toimenpiteet.

Määrärahat otetaan talousarvioon suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuina. Vuoden 2010 talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin on sisällytetty myös tulosalueiden väliset sisäiset laskutukset. Sisäisinä ostoina laskutetaan siivouspalvelut, ruokapalvelut, atk-palvelut, monistamopalvelut, puhelinpalvelut, postituspalvelut, asianhallinta- ja arkistopalvelut sekä tilojen vuokrat. Sisäisessä laskutuksessa laskutusperusteet ja hinnat määritellään ja sovitaan tuottajan ja tilaajan välillä tuottajan talousarvioon perustuen ennakoon. Laskutushinnat ovat myös lopulliset hinnat, jolloin tilinpäätöksen yhteydessä ei enää erikseen selvitetä sisäisiä kustannuksia. Talousarvion laatimisessa hinnoittelun lähtökohtana on tuottavan yksikön kannalta nollatulos eli todelliset kustannukset.

Hallinnon kustannukset kytkeytyvät toiminnan laajuuteen ja ovat kunkin toiminnan aiheuttamia kustannuksia. Kustannusten oikea kohdentaminen palvelujen järjestämistapoja vertailtaessa on välttämätöntä. Ne on jo otettu huomioon määritettäessä tuloissa kuntien yhteistoimintaan osallistuvien kuntien maksuosuuksia. Ne eivät kuitenkaan talousarviossa sisälly toimialan kuluihin eivätkä näin ollen ole mukana varsinaisessa määrärahasa, vaan on merkitty omille riveilleen toimintakatteen jälkeen. Pääomavuokrat ovat sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueen osalta käsitelty ulkoisina tai sisäisinä vuokrina yhteistoimintasopimuksen mukaisesti ja näin ollen ne sisältyvät määrärahaan. Muiden toimialojen osalta ne on esitetty sitovan määrärahan ulkopuolella toimintakatteen jälkeen hallintokustannusten tapaan noudattaen Lohjan kaupungin sisäisen pääomavuokran periaatteita.

Hallintokustannukset ja pääomavuokrat tuloutetaan määrärahan ulkopuolella palveluja myyvälle toimialalle lukuun ottamatta LOST:n vuokria, jotka käsitellään määrärahasa sisäisinä laskutuksina. Tilinpäätöksessä hallintokustannusten ja pääomavuokrien kohdentaminen tehdään kustannuslaskentaprojektissa määriteltyjen periaatteiden pohjalta kustannuspaikoille ja tarvittaessa toimintoihin ja kohteisiin.

Käyttötalousoosan määrärahasi vahvistetaan toimielinkohtaisten toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate. Toimintakatteen muodostumisesta ja käytöstä päättää toimielin edellä sitovuusmääräyksissä esitetyin rajoituksin. Toimintakatteen muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Investointiosan määrärahan muodostavat hankkeen kokonaiskustannukset.

7.4 Toiminnalliset muutokset, suoritteet ja yksikkökustannukset

Talousarvioraportin luku ”toiminnalliset muutokset” sisältää kunkin toimielimen talousarvion perustelutiedot, jossa on selvitetty toiminnan ja resurssien muutokset. Resurssien muutoksina esitellään henkilöstömäärän ja ostopalvelujen määrän muutokset, tilamuutokset sekä normaalista toiminnasta poikkeavat hankinnat. Toimielimellä on oikeus toteuttaa henkilöstömuutokset ja normaalista toiminnasta poikkeavat hankinnat ja resurssilisäykset vain, mikäli valtuusto on hyväksynyt ne toiminnallisina muutoksina. Lisäksi perusteluissa on selvitetty erikseen ne hyväksytyt muutokset, joilla parannetaan toimintakatetta.

Kaupungissa on viimeisen kahden vuoden ajan kehitetty sisäistä kustannuslaskentaa siten, että sisäisessä laskennassa toiminnan/tuotteen kustannuksiin sisällytetään ulkoisten kulujen lisäksi sisäiset laskutukset, pääomakulut sisäisinä vuokrina tai poistoina sekä hallinnon ja yhteisten kulujen vyörytykset. Talousarviossa käytetty kustannuslaskenta on aikaisemmin palvellut vain kuntien välistä vertailua (JohdonVertti), jolloin suoritekustannuksista poistettiin laskentatavoista aiheutuvat kustannusten vääristymät. Kaiken kaikkiaan laskentauudistuksen tavoitteena on selvittää toimintaan ja tuotteisiin kohdentuvat todelliset kustannukset, parantaa eri toimijoiden palvelujen ja tuotteiden hintojen vertailtavuutta ja sen myötä edistää edullisimman järjestämistavan valintaa.

Toiminnan määrä-, taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteiden kuvaamisessa käytetään toiminnasta syntyviä suoritteita, yksikkökustannuksia ja tunnuslukuja. Kaupungin kapasiteetista ja palveluista suoritteina on käytettävissä pitkä aikasarja. Kustannuslaskennan uudistaminen sen sijaan katkaisee kaupungin sisäisen vertailtavuuden. Uusien perusteiden mukainen kus-

tannuslaskenta suoritetaan ensimmäisen kerran vuoden 2009 tilinpäätöksessä. Tämän johdosta vuoden 2010 talousarviossa ei ole vielä laskettu uusien perusteiden mukaisia kustannuksia suoritekohtaisesti. Myöskään asukaskohtaisilla kustannuksilla ei ole vertailtavuutta edellisiin vuosiin.

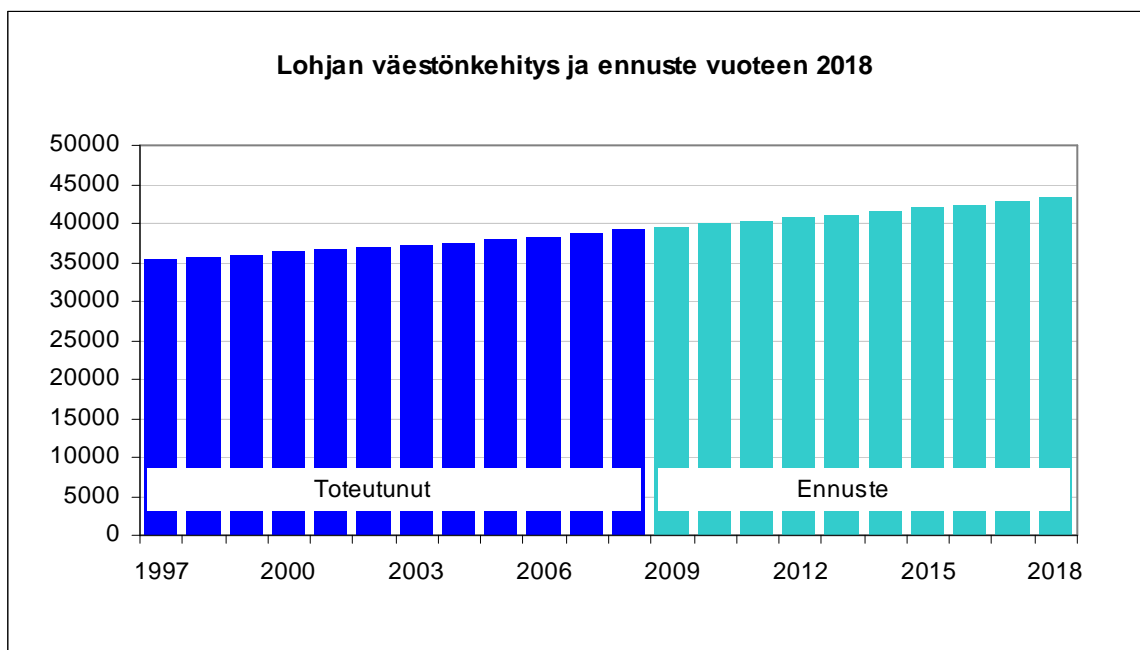
Suoritetaulukoissa vuoden 2009 talousarvion henkilöstömääriin ei ole vielä sisällytetty LOST:sta siirtynyttä henkilökuntaa.

8 TALOUDEN PERUSTEET

8.1 Kaupungin väestökehitys

Kuntaliitoksen johdosta Lohjan kaupungin väestömäärä ylitti 39 000 asukkaan rajan vuonna 2009. Lohjan kaupungin väestön kasvu on vuosina 1997–2008 ollut keskimäärin 0,90 %. Nettomuuton vaikutus väestön kasvuun on ollut merkittävä, sillä väestön lisäyksestä nettomuuton osuus on ollut keskimäärin 70 %. Kuluvana vuonna Lohjan väkiluvun kehitys ei ole edennyt aiempien vuosien tahtia, ja väkiluvun kasvu Lohjalla oli elokuun loppuun mennessä 0,4 %. Syynä tähän on taantuman aiheuttama aiempaa vähäisempi muuttoliike Lohjan suuntaan. Lohjan alueen väestökehityksessä muuttoliikkeen vaihtelut ovat varsin suuret, sillä nettomuuton vaikutus väestönkehitykseen on vaihdellut jopa 19–85 %:n välillä.

Väestönkasvu on viime vuosina ollut suhteellisesti suurinta Pohjois-Lohjalla, jossa väestö on kasvanut vuosina 1997–2008 13,3 % eli 1029 asukkaalla. Vuonna 2008 kasvua vuodesta 2007 oli 87 asukasta. Asukkaita alueella oli vuoden 2008 lopussa 8 746 henkeä. Asukkaiden määrä kasvoi lähinnä Perttilän ja Muijala-Nummenkylä alueilla. Pohjois-Lohjan väestörakenne on edelleen ”nuorinta”, sillä 0–14-vuotiaiden osuus 22 % on suurin ja yli 65-vuotiaiden 10 % alhaisin muihin osa-alueisiin verrattuna.

8.1.1 Huoltosuhteiden kehitys

Taloudellinen huoltosuhte ilmoittaa kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Demografinen eli väestöllinen huoltosuhte ilmoittaa kuinka monta alle 15-vuotiasta ja yli 64-vuotiasta on yhtä työikäistä (15–64-vuotiasta) kohti.

Lohjan kaupungin huoltosuhteet 1997–2006, Lohjan ja Sammatin yhdistetty huoltosuhte 2007–2018 (Tilastokeskus, vuodesta 2009 alk. Versio Oy)

Vuosi	Taloudellinen huoltosuhte	Demografinen huoltosuhte	Vuosi (ennuste)	Demografinen huoltosuhte, Väestönkasvu 1,0 %
1997	1,30	0,47	2008	0,507
1998	1,17	0,47	2009	0,519
1999	1,13	0,47	2010	0,530
2000	1,07	0,48	2011	0,541
2001	1,09	0,48	2012	0,550
2002	1,11	0,48	2013	0,563
2003	1,10	0,49	2014	0,574
2004	1,11	0,50	2015	0,585
2005	1,11	0,50	2016	0,593
2006	1,11	0,50	2017	0,604
2007	1,09	0,50	2018	0,612
2008	-	0,51		

Väestöllinen huoltosuhte tulee heikkenemään nopeammin ajanjaksolla 2008–2017 kuin 1997–2006. Suunnittelukauden alkuvuosina huoltosuhte ei poikkea merkittävästi eri väestön kasvu-prosenteilla, koska huollettavien määrän suhteen ei ehdi tapahtua muutosta. Teoriassa kuntaan sisään muuttavalla työikäisellä väestöllä on myönteinen vaikutus huoltosuhteeseen. Muutosta hidastaa kuitenkin sisään muuttajien mukana muuttavien huollettavien lasten määrä, joka heikentää huoltosuhdetta aluksi. Työikäisen väestön kuntaan muutto vaikuttaa näkyvämmiin huoltosuhteen myönteiseen kehittymiseen vasta pitkällä aikavälillä eli noin kymmenen väestösuunnitevuoden jälkeen.

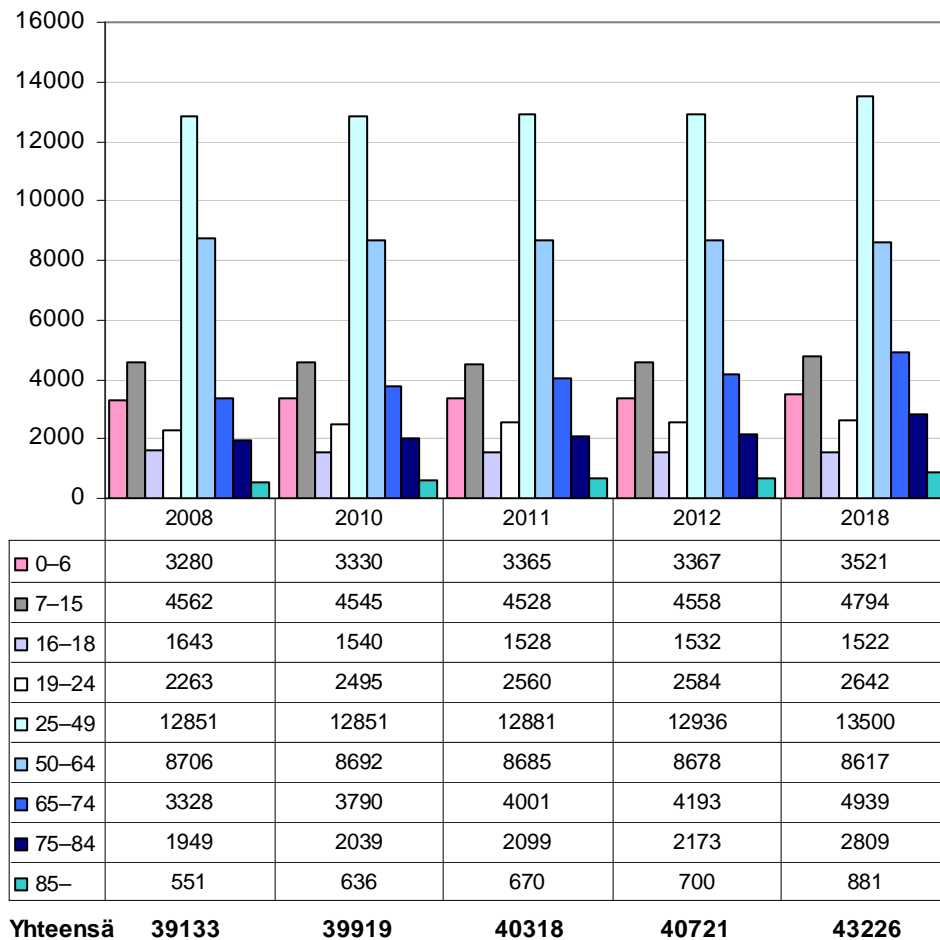
Huollettavien painopiste tulee vuoden 2013 jälkeen siirtymään yli 65-vuotiaisiin. Huoltosuhte muuttuu siten, että 1,0 %:n kasvulla vuonna 2014 määrällisesti yli 65-vuotiaita on enemmän kuin 0–14-vuotiaita.

Julkisen talouden tasapainon kannalta on olennaista, että ikäsuhde heikkenee pysyvästi: työikäisten määrä suhteessa eläkeikäisiin laskee. Eläkkeet ja vanhusten terveys- ja hoivapalvelut rahoitetaan pääosin työikäisiltä kerättävillä veroilla ja veroluonteisilla maksuilla.

8.1.2 Väestön ikärakenteen kehitys

Lohjan väestön ikärakenteen kehityksessä, jota on tarkasteltu kaupungin oman suunnitteen pohjalta (luvuissa mukana Lohja ja Sammatti), on nähtävissä päivähoitoikäisten, 0–6-vuotiaiden määrän kasvu koko kaupungin tasolla vuoteen 2018 mennessä. Osa-alueittaisia vaihteluita tulee luonnollisesti olemaan, mutta tätä kehitystä voidaan ohjata aktiivisella tontti-politiikalla ja palveluverkkosuunnittelua sopeuttamalla siihen suuntaan, että palvelujen kysyntä ja tarjonta saadaan mahdollisimman hyvin kohtaamaan toisensa.

Väestön kehitys oman suunnitteen mukaan 2008–2018

Kouluikäisten, 7–15-vuotiaiden määrässä on odotettavissa myös lievää kasvua nykytilanteesta vuoteen 2018 mennessä, joka osaltaan asettaa omat haasteensa koulujen tilaverkolle ja sen kehittämislle.

Työikäisen väestön määrällinen kasvu tulee olemaan noin 1 000 henkeä ja tältä osin tulevaisuutta ajatellen positiivista on, että 19–24-vuotiaiden ikäluokassa kasvu on melko suurta.

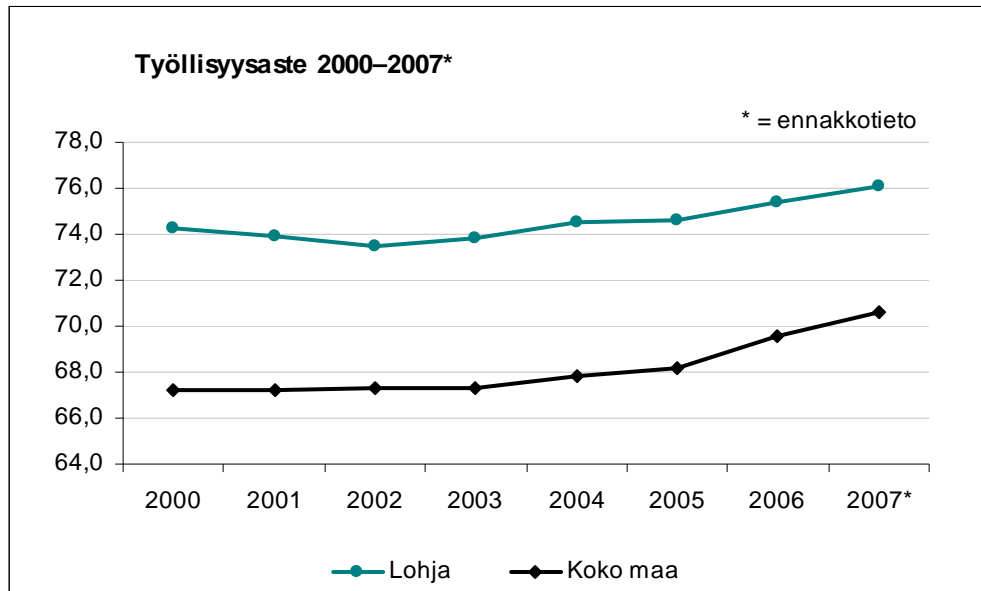
Eläkeikäisen väestön määrässä tulee vuoteen 2018 mennessä tapahtumaan selkeää kasvua. Vuoden 2008 tasosta määrä tulee kasvamaan noin 2 800 hengellä, mikä tulee selkeästi lisäämään kysyntää tälle väestöosalle suunnattuihin asumis- ja muihin palveluihin. Kaikkein vanhimman, yli 85-vuotiaiden väestöosan osuus tästä määrällisestä kasvusta tulee ennusteen mukaan olemaan 330 henkeä.

Väestön palvelutarve muuttuu väestön ikärakenteen muutoksen myötä. Eniten perusterveydenhuollon palveluja käyttävät ikäryhmät ovat 0–6-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat, joiden palvelujen käyttö on noin kaksinkertainen muihin ikäryhmiin verrattuna. Erikoissairaanhoidossa palvelujen käyttö lisääntyy 65 vuoden jälkeen noin 2–3-kertaiseksi.

Mikäli väestön palvelutarve pysyy ennallaan, tarvitaan maahamme Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan sosiaali- ja terveysalalle 200 000 työllistä lisää vuoteen 2040 mennessä. Jos ikääntyvän väestön palvelutarvetta saadaan myöhennettyä viidellä vuodella, arvioidaan uutta työvoimaa tarvittavan samana aikana noin 70 000. Mikäli sen lisäksi palvelutuotannon tuottavuus kasvaisi puoli prosenttia vuodessa, selvittäisiin nykyisellä henkilöstömäärällä.

8.1.3 Työllisyys

Työllisyysaste = alueella asuvien työllisten osuus 15–64-vuotiaasta väestöstä. Työllisyysasteen osalta Lohjalla tapahtui myönteistä kehitystä 1990-luvun lopulla taantuman ohituksen seurauksena. Tämän jälkeen Lohjan työllisyysaste on vakiintunut noin 75 %:n tasolle, ollen koko maan tasoa selvästi ylempänä.

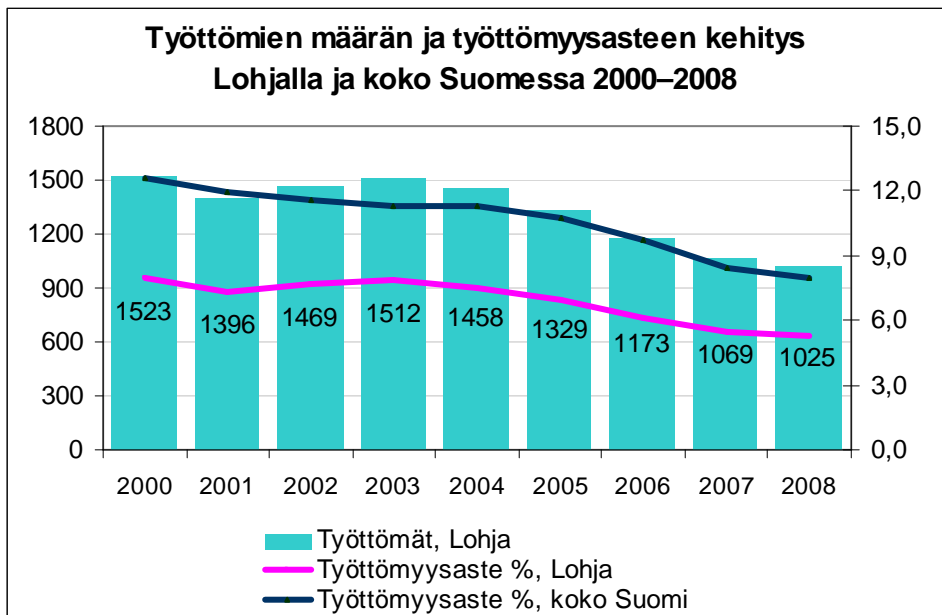

8.1.4 Työttömyys

Koko maan tasolla työnvälitystilaston mukaan työ- ja elinkeinotoimistoissa oli heinäkuun lopussa 290 100 työtöntä työnhakijaa, mikä on 69 600 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kesäkuuhun verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä lisääntyi 14 300:lla. Kasvu johtui osaltaan kesäkaudelle ominaisesta oppilaitoksista valmistuneiden nuorten tulosta työmarkkinoille sekä eräiden määräaikaisten työsuhteiden päättymisestä kesän ajaksi.

Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin työ- ja elinkeinotoimistoihin heinäkuun aikana 24 700, mikä on 10 000 vähemmän kuin edellisen vuoden heinäkuussa. Kaikkiaan työ- ja elinkeinotoimistoissa oli heinäkuussa avoinna 42 900 työpaikkaa, mikä on 16 600 vähemmän kuin vuosi sitten. Työpaikoista täytettiin heinäkuun aikana 22 800, joista 9 200 työ- ja elinkeinotoimiston hakijalla. Avoimet työpaikat olivat vähentyneet kaikissa ammattiryhmissä; eniten teollisessa työssä, palvelutyössä sekä kuljetus- ja liikennealan työssä.

Lohjan työttömien lukumäärä ja työttömyysaste on lähes koko kuluvan vuosikymmenen ajan ollut laskusuunnassa. Lohjan työttömyysaste on kuluvana vuosikymmenenä pysynyt selkeästi alempana kuin koko maan työttömyysaste, joka sekin on ollut laskusuunnassa viime aikoihin asti.

Vallitseva taloudellinen taantuma on Lohjankin osalta kuitenkin kääntänyt työttömien määrän ja työttömyysasteen kehityksen negatiiviseen suuntaan vuoden 2009 aikana

	2009		
	työttömyysaste	työttömät työnhakijat	avoimet työpaikat
tammikuu	6,9	1335	163
helmikuu	6,9	1356	130
maaliskuu	7,2	1399	297
huhtikuu	7	1367	133
toukokuu	7,1	1386	168
kesäkuu	8,2	1595	64
heinäkuu	8,4	1650	133

Työttömyysasteen, työttömien työnhakijoiden määrän ja avoimien työpaikkojen määrän kehitys Lohjalla kuukausittain vuonna 2009.

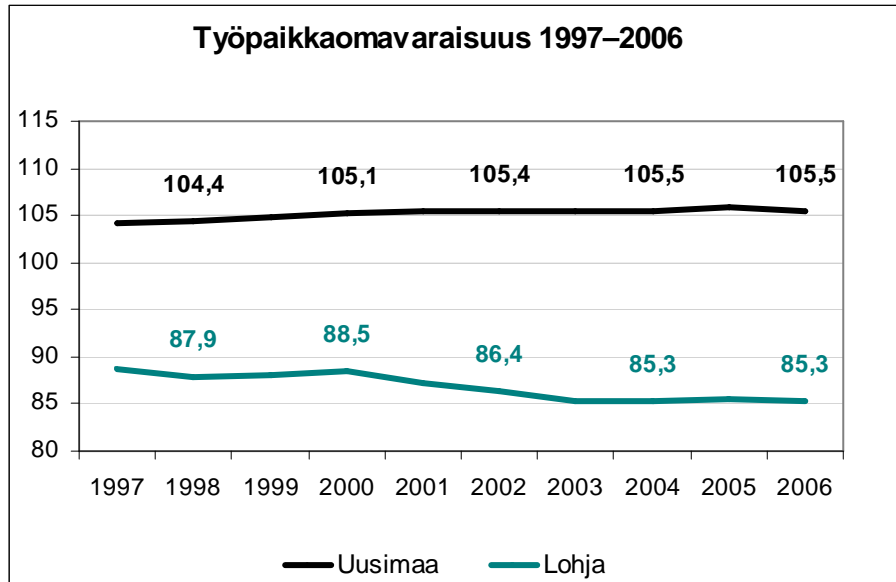
Lohjan työttömyysasteessa tapahtui alkuvuonna lievää kasvua maaliskuun loppuun mennessä. Työttömien työnhakijoiden määrän osalta trendi kuluvana vuonna noudatteli työttömyysasteen kanssa samaa linjaa. Huhtikuussa tilanne kääntyi hetkeksi parempaan suuntaan sekä työttömyysasteen että työttömien työnhakijoiden määrän osalta. Toukokuusta lähtien työttömyysaste on Lohjalla ollut jälleen kasvussa, etenkin toukokuusta kesäkuuhun mentäessä kasvu oli selkeää opiskelijoiden valmistuttua ja ilmoittauduttua työttömiksi. Avoimien työpaikkojen osalta maaliskuu on ollut työnhakijoiden kannalta kuluvana vuonna myönteisin kuukausi. Tuolloin avoimena oli 297 työpaikkaa, mutta toisaalta avoimien työpaikkojen määrä oli tuolloin vuoden takaisesta vähentynyt 81 työpaikan verran.

Työttömien työnhakijoiden määrä on Lohjalla heinäkuussa noussut tammikuun tilanteeseen verrattuna 23,6 % ja huhtikuun tilanteeseen verrattuna 20,7 %. Edellisvuoden heinäkuuhun verrattuna työttömiä työnhakijoita on 623 enemmän eli nousua on 60,7 %, toisaalta avoimien työpaikkojen määrä on kuitenkin vähentynyt vain 35 työpaikan verran eli noin 26 %.

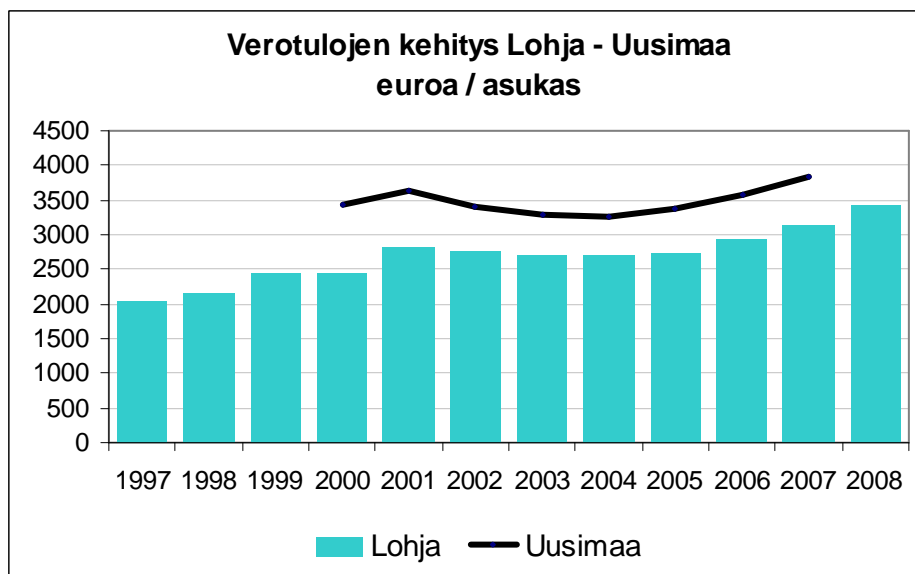
8.1.5 Työpaikkaomavaraisuus

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Jos taas työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on tilanne päinvastainen.

Lohjan työpaikkaomavaraisuus on viime vuosina vakiintunut 85 %:n tasolle, ollen selkeästi koko Uudenmaan tason alapuolella. Koko Uudenmaan tilanteeseen luonnollisesti vaikuttaa pääkaupungin tilanne, jossa työpaikkojen määrä ylittää työllisen asukasmäärän selvästi.

8.1.6 Verotulojen kehitys

Lohjan vuosittainen verotulokertymä asukasta kohden laskettuna on kuluvana vuosikymmenenä ollut Uudenmaan kuntien vastaavaa keskiarvotasoa jäljessä. Selkeimmäksi ero muodostui vuonna 2001. Positiivista on, että Lohjan vuosittainen verotulokertymä asukasta kohden laskettuna on viime vuosina kuitenkin ollut noususuunnassa. Vuoden 2009 aikana tilan-

ne tosin taantumien vaikutuksesta on kääntynyt heikompaan suuntaan. Ennusteen mukaan Lohjan verotulo-kertymä vuonna 2009 olisi 130,2 miljoonaa euroa, eli 8 miljoonaa euroa alle talousarvion pudoten edelleen vuonna 2010 128,35 miljoonaa euroon. Kuntaliiton ennusteen mukaan tilanne kääntyisi tämän jälkeen myönteisemmäksi, ja vuonna 2011 Lohjan verotulokertymä olisi 134,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2012 138,9 miljoonaa euroa

8.2 Yleinen taloudellinen tilanne

Maailmantalous supistui erittäin voimakkaasti vuoden 2008 jälkipuoliskolla ja ajautui syvään taantumien kuluvaan vuoden alkupuoliskolla. Reaalitalouden laskusuhdanteen laukaisi taantumaksi rahoitusmarkkinoiden kriisiytyminen. Rahoitusmarkkinoiden tila on yhä epätasapainoinen, mikä heijastuu pidempiaikaisen rahoituksen saatavuuteen ja korkotasoon. Kansainvälinen talous alkaa toipua loppuvuotta kohden, mutta on kuitenkin ennenäikaista sanoa taantumien olevan ohi. On syytä olettaa, että maailmantalouden elpyminen tulee olemaan hidasta, sillä työttömyyden kasvu teollisissa maissa pitää kotitaloudet varovaisina. Elpymistä hidastaa ja pitkittää myös se, että kriisi on yleismaailmallinen.

Maailmantalouden supistuminen, viennin poikkeuksellisen korkea osuus Suomen kokonaistuotannosta sekä erityisesti suhdanneherkkien investointihyödykkeiden suuri paino viennissä ovat vaikuttaneet voimakkaasti viennistä riippuvaan taloudelliseen aktiviteettiin. Alhaisen vientikysynnän johdosta Suomen teollisuustuotanto laskee 15 % edellisestä vuodesta ja bruttokansantuotteen supistuminen on vuoden 2009 alkupuolella ollut voimakasta. Vaikka talouden odotetaan meilläkin piristävän loppuvuotta kohden, ei se kuitenkaan ehdi vaikuttaa kuluvaan vuoteen, vaan kokonaistuotannon arvioidaan supistuvan Suomessa koko vuonna keskimäärin 6 prosenttia.

Investoinnit alenevat tänä vuonna noin kymmenellä prosentilla. Kone- ja laiteinvestoinnit alenevat ensi vuonna ja kaikkiaan kokonaisinvestoinnit edelleen alenevat 5 – 6 prosenttia. Työttömyyden edelleen lisääntyessä kotitalouksien varovaisuus jatkuu, jolloin kulutus supistuu niin tänä kuin ensi vuonna. Jos maailmantalouden käänne toteutuu ja jos Suomen tärkeimpien kauppakumppanien taloudet elpyvät, vientiteollisuuden ennakoitaan vetävän kokonaistuotannon ensi vuonna noin 0,3 prosentin kasvuun.

Kuluvana vuonna työpaikat vähenevät erityisesti viennin supistumisen, mutta myös kotimaisen kysynnän laskun johdosta. Työllisten määrä jää yli 90 000 henkeä pienemmäksi kuin vuonna 2008 ja työllisyysaste alenee alle 68 prosentin, kun se vuonna 2008 oli 70,6 prosenttia. Työttömyysaste nousee tänä vuonna keskimäärin 9 prosenttiin. Vuonna 2010 työvoiman kysyntä jatkaa laskuaan noin 70 000 hengellä työllisyysasteen alentuessa 66 prosenttiin eli kymmenen vuoden takaiselle tasolle. Työttömyysaste nousee keskimäärin 10,5 prosenttiin ja työttömiä on noin 280 000 henkilöä. Ongelmaksi nousee työttömyysaikaisten pidentyminen ja sen myötä rakenteellinen työttömyys alkaa lisääntyä.

Työllisyyskehityksen nopea muutos on näkynyt myös Lohjan kaupungin luvuissa. Työvoimaviranomaisten selvityksen mukaan vuoden 2008 heinäkuussa oli Lohjan kaupungissa 1 027 työttömää ja työttömyysaste oli 5,5 %. Samaan aikaan avoimia työpaikkoja oli 168. Työttömien työnhakijoiden määrä vielä väheni lokakuuhun saakka, jolloin työttömiä työnhakijoita oli 906. Vuoden 2009 heinäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden määrä oli jo 1 650 ja työttömyysaste 8,4 %. Avoimia työpaikkoja oli vain 133.

8.3 Palkat ja hinnat

Vuoden 2007 työmarkkinaneuvotteluissa sovitut palkankorotukset vaikuttivat ratkaisevasti palkansaajien ansiokehitykseen. Sopimuspalkat nousivat 4,2 prosenttia, minkä lisäksi kuluvan vuoden nousu on vielä 3,5 prosenttia. Kaikkiaan palkkasumma vuonna 2008 kasvoi 6,8 prosenttia, kun sekä ansiot että työpanos lisääntyivät. Kuluvana vuonna palkansaajien ansio- tasoindeksi kohoaa keskimäärin 4,2 prosenttia. Liukumien ja rakenteellisten muutosten vaikutus jää poikkeuksellisen alhaiseksi. Heikkenevä työllisyys ja nopeasti lisääntyvät lomautukset pienentävät palkansaajien yhteistä työpanosta siinä määrin, että palkkasumma pienee 2,8 prosenttia.

Suurin osa voimassaolevista työehtosopimuksista päättyy vuoden 2010 alkukuukausiin mennessä. Vuonna 2010 palkansaajien ansiotasoindeksi arvioidaan keskimäärin nousevan 3 prosenttia. Palkkasumman kasvuksi työpanoksen edelleen pienentyessä jää prosentin verran. Kun kuluvan vuoden palkankorotukset painottuvat vuoden loppupuolelle, ensi vuodelle siirtyvä ”palkkaperintö” jo sovittujen korotusten kanssa selittää suurimman osan ansioiden noususta. Sopimustilanteen ollessa pääosin auki, on vaikea ennakoida uusien sopimusten vaikutuksia ja sitä, missä määrin syvä taantuma ja työllisyyden heikkeneminen pienentävät palkankorotuspaineita.

Hintakehityksessä tapahtui vuoden 2008 keskivaiheilla nopea käänne, kun raakaöljyn ja useimpien raaka-aineiden hintojen nousu pysähtyi ja loppuvuodesta hinnat alenivat kovaa vauhtia. Myös kuluttajahinnat nousivat kolmannelle neljännekselle, minkä jälkeen inflaatio alkoi hidastua. Eniten vuoden aikana kallistuivat elintarvikkeet. Kuluvana vuonna kuluttajahintojen nousu on lähes pysähtynyt ja joinakin kuukausina indeksi on alentunut edellisiin kuukausiin verrattuna. Kun otetaan huomioon kaikki vuoden aikana tehdyt ja päätetyt hyödykeverojen korotukset ja alennukset, valtion kaikkien toimenpiteiden yhteisvaikutus hintatasoon jää pieneksi. Kuluttajahintaindeksin vuosikeskiarvo nousee tänä vuonna vain 0,1 prosenttia. Vuonna 2010 tuonti- ja tuotantohinnat jatkavat pientä nousua. Hinta-arvio perustuu oletukseen, että työvoimakustannukset nousevat vain vähän. Kaikkiaan veroratkaisuineen kuluttajahintojen arvioidaan nousevan runsaan prosentin.

8.4 Verotulot

Verovuoden 2008 verotus valmistuu lokakuun 2009 loppuun mennessä. Verovuoden 2008 ansio- ja pääomatulojen osalta tehdään marraskuussa ns. maksuunpanotilityksen kaltainen tilitys, jolloin jo tilitettyt verot oikaistaan vastaamaan lopullisen verotuksen mukaisia maksuunpanosuhteita. Lisäksi kunnilta vähennetään näiden osuus verovelvollisille vuodelta 2008 maksettavista ennakonpalautuksista. Vuoden 2010 verotuloihin vaikuttavat vuoden 2010 tuloista tehtävien verotilitysten lisäksi em. oikaisut ja vähennykset verovuodelta 2009. Lohjan kaupungin kunnallisverotuksessa verotettavat vuoden 2008 tulot olivat 5,6 % suuremmat kuin edellisenä vuonna. Toteutunut verotettavan tulon taso oli runsaan prosenttiyksikön alhaisempi kuin talousarvioissa käytetty ennustetaso. Lohjan tuloveroprosentti vuonna 2009 on 19,0, kun se on koko maassa 18,59 ja Uudellamaalla 17,93. Talousarvioehdotus sisältää tuloveroprosentin korotuksen 19,5 prosenttiin, minkä tuottovaikutus vuonna 2010 on 2,9 milj. euroa.

Edellä selvitetyn lisäksi verovuoden 2009 ennakkoperinnän jako-osuuksia oikaistaan joulukuussa 2009 tehtävässä tilityksessä. Tällöin muutetaan paitsi yksittäisten kuntien myös koko kuntaryhmän jako-osuus. Jako-osuuksien muutoksen yhteydessä oikaistaan verovuodelta jo tilitettyt verot vastaamaan uusia jako-osuuksia. Verovuodelle 2010 lasketaan sekä uudet

ryhmäosuudet että yksityisten kuntien jako-osuudet, joita sovelletaan ensimmäisen kerran helmikuussa 2010 tehtävissä tilityksissä. Osuudet tarkistetaan vuoden lopussa vuoden 2009 verotustietojen pohjalta.

Ensi vuonna kansantalouden palkkasumman arvioidaan kasvavan noin prosentin. Tuloista tehtävät vähennykset kasvavat noin 10 %, mikä merkitsee sitä, että verotettava tulo vähenee noin 2 %. Kuntien tuloveroista tehtävät vähennykset kasvoivat jo tänä vuonna merkittävästi. Kunnallisveron perusvähennykseen, työtulovähennykseen, kunnallisveron eläketulovähennykseen, työsuhdematkalipun verovapauteen sekä pitkäaikaissäätämisen verotukseen ensi vuonna tehtävien perustemuutosten arvioidaan vähentävän kunnallisveron tuottoa noin 375 milj. euroa eli 70,77 euroa asukasta kohden. Menetykset kuitenkin kompensoidaan kunnille täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta.

Kuntien yhteisöveron tuoton arvioidaan kuluvana vuonna pienenevän noin 24 % kuntaosuuden 10 prosenttiyksikön korotuksesta huolimatta. Vuonna 2010 yhteisöveron tuoton arvioidaan kasvavan 3,4 %. Kuntasektorin osuus yhteisöveron tilityksistä vuosina 2009 – 11 on 32,03 %, josta Lohjan kaupungin osuus vuonna 2010 määräytyy vuosien 2007 ja 2008 verotusten perusteella laskettujen jako-osuuksien keskiarvona. Lohjan jako-osuus on 0,003843 vuonna 2009 ja yhteisöveron tuotoksi arvioidaan noin 4,6 milj. euroa. Vuoden 2010 yhteisöveron tuotoksi on arvioitu 5,1 milj. euroa, mikä perustuu yhteisöveron tuoton lievään kasvuun Lohjan kaupungin jako-osuuden pysyessä vuoden 2009 tasolla.

Kiinteistöverolain mukaan valtuuston on määrättävä kaupungin kiinteistöveroprosenttien suuruus vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kuntataloutta vahvistavina toimenpiteinä hallitus on antanut 21.8.2009 esityksen kiinteistöverolain muuttamiseksi siten, että yleisen kiinteistöveroprosentin ja vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentin ala- ja ylärajoja nostetaan vuonna 2010. Kuntien perimän yleisen kiinteistöveron vaihteluväli muuttuu nykyisestä 0,5 – 1,0 prosentista 0,6 – 1,35 prosenttiin. Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöverojen vaihteluväli muuttuu nykyisestä 0,22 – 0,5 prosentista 0,32 – 0,75 prosenttiin. Muiden kuin vakituisten asuinrakennusten kiinteistöverojen vaihteluväli muuttuu nykyisestä 0,5 – 1,0 prosentista 0,6 – 1,35 prosenttiin. Veroprosentti voi edelleen olla korkeintaan 0,6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vakituisten asuinrakennuksen veroprosentti. Kunnanvaltuusto voi erikseen määrätä kiinteistöverolaissa tarkoitetun rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentin, joka on vähintään 1,00 ja enintään 3,00.

Lohjan kaupungin yleinen kiinteistöveroprosentti vuonna 2009 on 0,70, vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti on 0,30 ja muuhun asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti 0,80. Uudet lain mukaiset alarajat merkitsevät Lohjalla vakituisten asunnon veroprosentin korotusta nykyisestä 0,30 prosentista 0,32 prosenttiin. Muut veroprosentit ovat lainmuutoksen mukaisten vaihteluvälien rajoissa. Yleisen kiinteistöveroprosentin keskiarvo koko maassa on 0,74 ja Uudellamaalla 0,69. Vastaavat prosentit vakituisten asunnon kohdalla ovat 0,29 ja 0,25 sekä muun rakennuksen 0,89 molemmissa keskiarvoissa. Talousarvioehdotus sisältää kaikkien veroprosenttien korotukset sekä veroprosentin määräämisen rakentamattomalle rakennuspaikalle. Korotusten tuottovaikutus on yhteensä 1,1 milj. euroa.

8.5 Valtionosuudet vuonna 2010

Valtionosuus- ja avustusjärjestelmä muodostuu tehtäväkohtaisista opetus- ja kulttuuritoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksista, verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasauksesta sekä yleisestä valtionosuudesta. Järjestelmää täydentää harkinnanva-

rainen rahoitusavustus tilapäisissä tai poikkeuksellisissa talousvaikeuksissa oleville kunnille. Kuntien valtionosuudet ovat pääosin laskennallisia ja yleiskatteisia. Tehtäväkohtaiset valtionosuudet määräytyvät siten, että laskennallisten kustannusten ja yksikköhintojen perusteella lasketusta valtionosuuden perusteesta vähennetään kunnan rahoitusosuus. Kunnan rahoitusosuus on valtionosuustehtävissä kaikissa kunnissa asukasta kohden yhtä suuri. Sen sijaan valtionosuuden määräytymisperusteissa otetaan huomioon kuntien erilaista palvelutarvetta kuvaavat tekijät sekä olosuhdetekijät. Valtion päättämien toimenpiteiden lisäksi kuntien valtionosuuksiin vaikuttaa väestömäärän ja ikärakenteen muutokset.

Vuoden 2010 alusta toteutettavassa valtionosuusuudistuksessa nykyiset sektorikohtaiset valtionosuudet keskitetään valtiovarainministeriöön. Yhdistäminen koskee kuntien yleistä valtionosuutta ja verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta sekä valtionosuuksia, joita myönnetään esi- ja perusopetukseen, sosiaali- ja terveydenhuoltoon, kirjastolle, kuntien kulttuuritoimintaan sekä asukaskohtaisesti rahoitetun taiteen perusopetukseen. Yhdistettyjä valtionosuuksia lisätään tai vähennetään kuntakohtaisesti verotuloihin perustuvalla valtionosuuksien tasauksella. Lohjan tasausvähennyksen vuonna 2010 arvioidaan olevan 5,2 milj. euroa.

Valtionosuusuudistuksen perusrakenne säilyy uudistuksessa lähtökohtaisesti nykyisellään. Kunnan valtionosuus lasketaan jatkossakin siten, että kullekin kunnalle erikseen lasketusta valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus, joka on kaikissa kunnissa asukasta kohti yhtä suuri. Yhdistettävissä valtionosuuksissa on yksi yhtenäinen kiinteä valtionosuusprosentti, joka kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa.

Uudistuksen tavoitteena ei ole muuttaa kuntien valtionosuuksia ja niiden määräytymisperusteita. Valtionosuuksien yhdistämiseksi tehdään kuitenkin eräitä muutoksia määräytymisperusteisiin johtuen esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaskohtaisen valtionosuuden muuttumisesta ikäluokan asukasmäärään perustuvaksi.

Nykyisessä suoraan eri ylläpitäjille oppilasmäärän perusteella maksettavassa esi- ja perusopetuksen valtionosuudessa ei ole ollut tarvetta kotikuntien maksuosuuksiin. Kun esi- ja perusopetuksen valtionosuudet maksetaan jatkossa kunnille kunkin kunnan oppilasikäluokan perusteella, edellyttää uusi järjestelmä kotikuntalaskutusta oppilaan käydessä koulua muualla kuin oman kunnan ylläpitämässä peruskoulussa. Ylläpitäjällä on oikeus saada kotikuntakorvaus kotikunnalta. Uudistus ei vaikuta oppilaan oikeuteen hakeutua opetukseen kotikuntansa ulkopuolella. Kotikuntakorvaus perustuu kunnan esi- ja perusopetuksen laskennallisiin kustannuksiin ja se on erisuuruinen 6, 7 – 12 ja 13 – 15 -vuotiaille.

Uudistuksen aiheuttamat kuntakohtaiset valtionosuuksien muutokset tasataan järjestelmässä kuntien välillä valtionosuusjärjestelmämuutoksen tasauksella. Tasauksessa uuden järjestelmän valtionosuuksia sekä esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksia verrataan vuoden 2010 valtionosuuksiin, mikäli ne olisi laskettu vanhan valtionosuusjärjestelmän mukaan. Erotuksena saatava summa lisätään tai vähennetään kunnan valtionosuuksiin siten, että järjestelmämuutoksen vaikutus kunkin kunnan valtionosuuksiin nollataan. Tasaussumma otetaan pysyvästi huomioon maksettaessa jatkossa kuntien valtionosuuksia.

Valtion talousarvioesityksen mukaan valtionosuuksien perusteena olevia yksikköhintoja vuodelle 2010 korotetaan 2,4 prosentin indeksikorotuksella. Valtionosuuksia vähentävät avo- ja laitoshoidon rajanvedon poistosta johtuva vähennys sekä tehtävien siirroista aiheutuvat vähennykset. Valtionosuuksia puolestaan lisää elatustukien takaisinperinnän palautus.

Kuntaliiton arvion mukaan laskennallisten valtionosuuksien todellinen muutos ei vastaa indeksikorotuksen määrää.

Edellä olevien tekijöiden lisäksi valtionosuuksiin sisältyy verovähennyksistä johtuvat kustannusneutraalit erät. Veroperusteisiin vuodelle 2010 tehtävät muutokset aiheuttavat kunnille 375 milj. euron verotulojen menetykset, jotka kompensoidaan täysimääräisesti valtionosuutta lisäämällä. Valtionosuuteen tehtävät lisäykset toteutetaan kunnittain vähennysten aiheuttamien tulomenetysten mukaisesti vuodelta 2008 valmistuvan verotuksen perusteella.

8.6 Laskentaperusteet

Talousarvion määrärahojen perustana olevien käyttösuunnitelmien laatimisessa on noudatettu seuraavia arviointiperusteita:

1. Yleinen hintataso laskentaperusteena pidetään vuonna 2010 vuoden 2009 tasolla, jolloin se on noin prosentin korkeampi kuin vuonna 2008. Vuosina 2011–12 hintatason muutos on keskimäärin 2,0 % vuodessa;

Kunnallisten palvelujen ja yksityisten asiakaspalvelujen kustannustason muutos vuosina 2010 – 12 on keskimäärin 2,5 % vuodessa;

2. Kokouspalkkiokustannukset arvioidaan jäsenmäärän, kokousten lukumäärän sekä valtuuston 18.3.2009 hyväksymän luottamushenkilöiden palkkiosäännön pohjalta.

3. Vuonna 2010 ei palkata uutta henkilökuntaa.

Vuoden 2010 palkkataso on keskimäärin 3,7 % korkeampi kuin 1.5.2009 palkkataso. Tuntipalkkoihin, ylitunteihin, erilliskorvauksiin, asiantuntija- ja varahenkilöpalkkoihin sekä ansionmenetykskorvauksiin osoitetaan 3,5 % enemmän kuin vuoden 2009 talousarviossa. Vuosina 2011 – 2012 palkkojen korotus on keskimäärin 2,5 % vuodessa;

Sairaus- ja vuosilomasijaisten palkkaamiseen sekä ylitöihin osoitetaan vuoden 2009 talousarvion mukaiset varaukset tavoitteena saada aikaan palkkatason nousua vastaava säästö. Toimialojen on hyväksyttävä ohjeistus sijaisten palkkakulujen vähentämiseksi.

4. Yhteenlaskettu sosiaaliturva- ja työttömyysvakuutusmaksuprosentti on vuosina 2010 - 2012 5,6 %;
5. KVTEL:n palkkaperusteinen maksu on 16,0 % ja VEL:n maksu 21,8 % palkkasummasta, minkä lisäksi vuoden 2008 toteutuneisiin eläkeperusteisiin maksuihin ja eläkkeiden omavastuuosuuksiin lisätään 10 %. Eläkevakuutusmaksujen kokonaisprosentiksi vuosina 2010 - 2012 muodostuu keskimäärin noin 23,4 %.
6. Lämmitysöljyn ja kaukolämmön hinnan arvioidaan olevan vuonna 2010 keskimäärin 10 % korkeampi kuin vuonna 2008;
7. Sähköenergian ja siirron hinnan arvioidaan vuonna 2010 olevan keskimäärin samalla tasolla kuin vuonna 2008;
8. Veden ja jäteveden hinnan arvioidaan vuonna 2010 olevan 7,0 % korkeampi kuin vuonna 2008;

-
9. Muiden materiaalien hankintaan osoitetaan vuoden 2009 talousarvion mukaiset varaukset;
  10. Kokonaisuutena tilakustannusten (sisäisten vuokrien) hintataso on vuonna 2010 1,25 % korkeampi kuin vuonna 2008 ilman tilamuutoksia.
  11. Sisäisten palvelujen kustannustason muutos vuosina 2011 – 12 on keskimäärin 2,5 % vuodessa.

Sisäisten palvelujen käytön ja sisäisen laskutuksen osalta tuottajayksikköjen on ilmoitettava tilaajille sovellettavat laskutushinnat. Määrärahatarpeen arvioimiseksi on tilaajayksikön yhdessä tuottajayksikön kanssa arvioitava palvelujen käyttö.

Edellä olevien perusteiden mukaan laaditusta laskelmasta on vähennetty kohdistettujen talouden tasapainottamistoimenpiteiden vaikutukset, jotka on erikseen selvitetty toiminnallisissa muutoksissa.

9 SUUNNITTELUKAUDEN ASUNTOTUOTANTO

9.1 Kaavavaranto ja vireillä oleva kaavoitus

Kerrostalotonttien varantoa on Lohjan kaupungin omistuksessa yhteensä 16 tonttia, joilla on rakennusoikeutta yhteensä noin 30 000 k-m². Yksityisomistuksessa on yhteensä 12 toteutumattomaa kerrostalotonttia, joilla on kerrosalaa yhteensä noin 27 000 k-m². Kerrostalotontit sijoittuvat pääasiassa Lohjan keskustaan ja Virkkalaan. Lohjan keskustassa on vireillä useita asema-kaavanmuutoksia.

Pääosa toteutumattomasta rivitalojen kerrosalasta sijaitsee Etelä-Lohjalla Vappulassa ja Virkkalassa: kaupungin omistuksessa on yhteensä noin 30 000 k-m² ja yksityisomistuksessa noin 40 000 k-m². Tämä viittaa siihen, että tontteja on kaavoitettu enemmän kuin alueilla on luontaista kysyntää. Rivitalotonttien reservi on kaiken kaikkiaan yhteensä noin 160 000 k-m², kun kerros-talojen vastaava on vain noin 60 000 k-m². Oletettavasti kaikki rivitaloille varattu kerrosala ei siis ole toteuttamiskelpoista Etelä-Lohjalla, kun samaan aikaan tarjonta on varsin niukkaa esim. Pohjois-Lohjalla.

Lohjan kaupungilla on omistuksessaan n. 160 rakentamatonta omakotitonttia, joista 50 sijaitsee Sammatissa. Kaupungin omakotitonteista kaikkiaan noin 50 % sijoittuu valmiin kunnallistekniikan alueelle (Sammatissa 80 %). Pohjois-Lohjalla tai Routiolla ei ole kaupungin omistuksessa tontteja valmiin kunnallistekniikan piirissä. Immulassa on kaupungin omistuksessa 36 omakotitonttia kunnallistekniikan ulkopuolella.

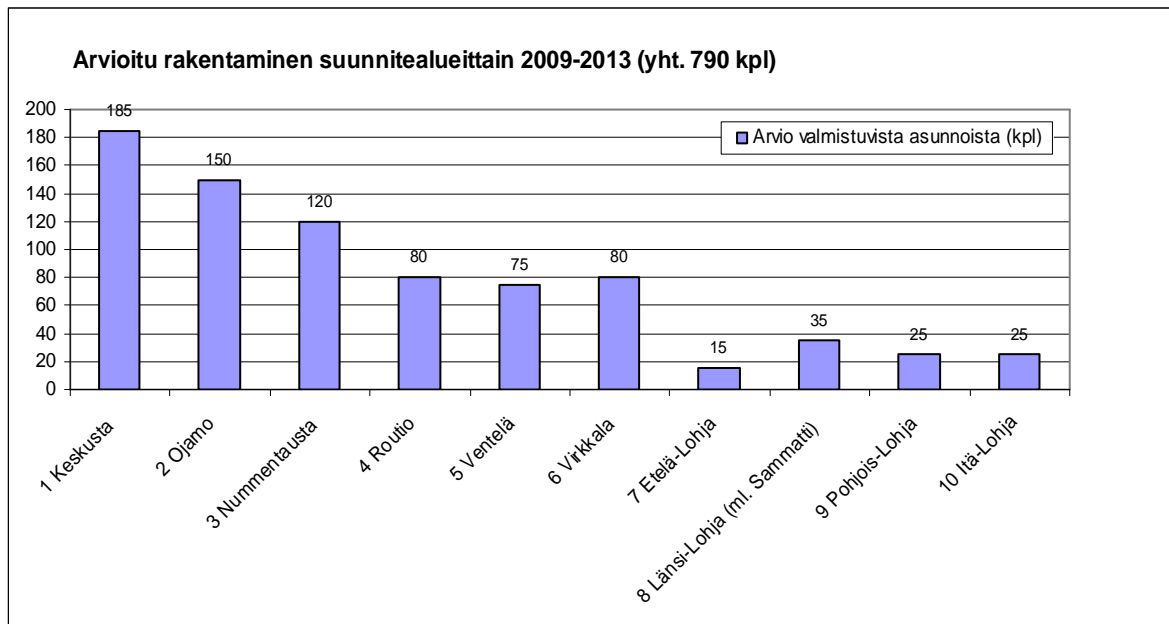
Yksityisomistuksessa on Lohjalla yhteensä n. 520 rakentamatonta AO-tonttia, joista valmiin kunnallistekniikan piirissä n. 400 tonttia. Yksityisten omistamasta AO-varannosta puolet sijoittuu Vappulaan (n. 80 tonttia) ja muualle Etelä-Lohjalle (n. 180 tonttia). Sammattiin sijoittuu n. 40 yksityisten omistamaa kaavoitettua omakotitonttia.

Vireillä olevissa asemakaavoissa on Rajaportin ja Taka-Roution alueille muodostumassa kaupungin omistuksessa oleville maille yhteensä n. 80 omakotitonttia ja 6 AR-tonttia sekä yksityisille maille n. 50 omakotitonttia ja 5 AP/AR-tonttia.

9.2 Asuntotuotantokohteet 2009–2013 väestösuunnitealueittain

Kaupungin väestösuunnitteen pohjaksi laaditun asuntorakentamisen arvion mukaan kaupunkiin rakentuisi viiden vuoden ajanjaksolla 2009–2013 yhteensä 790 asuntoa eli keskimäärin 158 asuntoa/vuosi. Vuosittaista keskimääräistä asuntotuotantoa pienentää erityisesti ajanjakson alkuvuosiin arvioidut rakentamisen heikot näkymät.

Lohjan keskustassa rakentaminen painottuu lähivuosina ydinkeskustan yksittäisiin kerrostalontontteihin ja – kortteleihin.

Ojamon väestösuunnitteleella rakentaminen painottuu ajanjaksolla Vappulaan ja Haikariin. Alueiden rivitalorakentamiseen vaikuttaa voimakkaasti rivitaloasuntojen kysynnän vaihtelut. Nummentaustan väestösuunnitteleella rakentamisen on arvioitu painottuvan Gunnarlan asemakaavoitetulle alueelle.

Helsinki-Turku – moottoritien, Karnaisten liittymän ja Roution sisääntulotien rakentamisen on arvioitu tulevaisuudessa voimistavan rakentamista Roution väestösuunnitteleella. Routiolla ja Haukilahdessa on asemakaavoitettuja rivitalontontteja, mutta vireillä olevien asemakaavojen (Rajaportti, Taka-Routio) sekä Paloniemen osayleiskaavan vahvistumista ja toteutusta hidastaa edelleen Helsinki-Turku -nopean rautatieyhteyden linjausten suunnittelun keskeneräisyys.

Pohjois-Lohjalla lähivuosien asuntotuotannon on arvioitu painottuvan Immulan valmiin asemakaava-alueen toteutukseen alueen kunnallistekniikan toteutusajankohdasta riippuen. Vireillä olevan taajamaosayleiskaavoituksen puitteissa selvitetään Pohjois-Lohjaa koskevien ratahankkeiden vaikutukset tulevaisuuden asuntotuotantoa varten tehtäviin aluevarauksiin. Virkkalan väestösuunnitteleella lähivuosien rakentaminen painottunee Jönsbölen (ns. Lasi-tehtaan ympäristö) omakotialueen täydentymiseen sekä Virkkalan keskustan kerrostalorakentamiseen.

Etelä-Lohjan, Länsi-Lohjan (mukaan lukien koko Sammatti), Pohjois-Lohjan ja Itä-Lohjan suunnitteleilla rakentamisen arvio pohjautuu alueilla aikaisempina vuosina tehtyjen myönteisten suunnittelutarveratkaisujen tai poikkeamislupien määriin (koskien ympärivuotista asumista) sekä oletukseen lähimpien tulevien vuosien rakentamisen hidastumisesta. Osa myönteisistä suunnittelutarveratkaisuksista tai poikkeamisluvista jää myös toteutumatta. Länsi-Lohjan suunnitteleen arvio sisältää rakentamisarvion myös Sammattin asemakaavoituilla alueilla (Kukkusnummi, Työtehoseura).

10 TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Kaikki toimialat

Hyvinvoiva ja terve Lohja –ohjelman laatimista osana Lohjan kaupunkistrategiaa jatketaan. Yli hallintorajojen laadittavassa ohjelmassa määritellään tavoitteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä mittarit toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioimiseksi. Ohjelman valmisteluvastuu on Lohjan kaupungin johtoryhmällä.

Valmisteilla olevan terveydenhuoltolain mukaan kuntien on seurattava asukkaidensa terveydentilaa ja siihen vaikuttavien tekijöidensä kehitystä väestöryhmittäin. Terveystarkastukset on otettava huomioon kaikessa lohjalaisessa päätöksenteossa – kaavoituksessa, liikenne- ja vapaa-ajan palveluissa, koulutuksessa ja vapaa-ajan palveluissa.

Lautakunnilla on oikeus hallintosäännön 15 §:n nojalla tarkistaa vuonna 2010 perittäviä maksuja, myyntihintoja ja korvauksia 3,5 %:lla, jos hintoja on tarkistettu vuodelle 2009 ja enintään 7,5 %:lla, jos hintoja on tarkistettu viimeksi vuodelle 2008. Suuremmat korotukset on saatettava kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi samoin kuin käyttöön otettavat uudet maksut.

10.1 Tarkastuslautakunta

	2009 Tavoite	2010 Tavoite	2011 Tavoite	2012 Tavoite
Toimielin/toiminta				
TARKASTUSLAUTAKUNTA				
Ulkoisen valvonta				
Lautakunnan kokoukset, kpl	8	8	8	8
Tarkastuspäivät, tilintarkastajat	62	62	62	62
Tehty työaika, henkilötyövuodet	0,3	0,3	0,3	0,3
* Toimintakulut, eur/asukas		2,04	2,05	2,07
Ostopalvelut % kuluista	51,8	48,7	48,3	47,9
Asukasmäärä	39524	39919	40318	40271
Tarkastuslautakunnan henkilömäärä	0,3	0,3	0,3	0,3

10.2 Yleinen luottamushenkilöhallinto

	2009 Tavoite	2010 Tavoite	2011 Tavoite	2012 Tavoite
* eur/valtuuston kokous	19441	18960	19151	19344
Hallituksen kokoukset	28	28	28	28
Henkilöstöjaoston kokoukset	12	12	12	12
*eur/kokous	10292	11245	11484	11727

10.3 Keskushallinto

10.3.1 Edunvalvonta ja suhdetoiminta

Toiminta säilyy vuoden 2009 tasolla. Kustannusten kasvu aiheutuu Kuntaliiton maksuosuuden arvioidusta kasvusta.

10.3.2 Elinkeinopalvelut

Länsi-Uudenmaan Yrityskeskus Oy pyrkii reagoimaan taloudelliseen taantumaan erityisesti yritysneuvonnan tehostamisella ja palvelujen parantamisella resurssien puitteissa. Uusien yritysten perustamista ja sukupolvenvaihdoksia tuetaan yhteistyössä Länsi-Uudenmaan Uusyrityskeskuksen kanssa..

Aluekehittämisessä ohjelmakausi jatkuu koheesio- ja kilpailukyky KOKO-ohjelmana, jossa painopisteinä ovat Hyvinvoiva Länsi-Uusimaa, Teknologian ja ympäristötekniikan alueelliset sovellukset sekä Käyttäjälähtöiset palvelut ja uudet liiketoimintamallit. Lohja toteuttaa seutuyhteistyötä yhdessä Karjalohjan, Karkkilan, Nummi-Pusulän ja Hangon, Inkoon, Siuntion ja Raaseporin kanssa.

Elinkeinopalvelujen henkilömäärä on eläkkeelle siirtymisen johdosta vähentynyt yhdellä toimistosihteerillä, jonka kustannuksista puolet on kohdistunut elinkeinojen yleiseen kehittämiseen ja puolet maaseutuhallintoon. Kustannussäästö yhteensä 18 800 euroa. Elinkeinojen markkinoinnista on vähennetty 21 000 euroa, jolloin käytettävissä vuonna 2010 on 75 000 euroa.

Matkailun painopiste on pääkaupunkiseudun ja Turun seudun päivämatkailijoissa. Matkailua markkinoidaan myös Länsi-Uudenmaan sisäisessä viestinnässä. Markkinointikanavina ovat mm. Matka-messut, B&B messut ja myyntipäivät sekä suoramarkkinointi matkatoimistoille ja sähköinen markkinointi. Matkailupalvelukeskus opastaa matkailijoita ympärivuotisesti Karnaisten liittymän ABC –aseman uudessa palvelupisteessä ja kesäaikaan Lohjan torin infokojulla. Esitejakelu säilyy kaupungintalolla. Matkailupalvelu on mukana lohjalaisissa tapahtumissa matkailuun liittyvissä toimenpiteissä. Pääkaupunkiseudun matkailutahojen ja Länsi-Uudenmaan alueelliseen matkailun yhteistyöhön ja yhteistarjontaan panostetaan. Matkailun avustuksia on vähennetty edellisestä vuodesta 5 000 euroa, muutoin resurssit säilyvät edellisen vuoden tasolla.

Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa tulee todennäköisesti voimaan vuonna 2010. Lain perusteella kootaan kuntien maaseutuhallinto suurempiin kokonaisuuksiin. Tämän ei vaikuta vielä 2010 talousarvioon, koska kunnilla on aikaa toteuttaa järjestelyt kolme vuotta.

10.3.3 Hallinto- ja talouspalvelut

Suunnittelu- ja tutkimustoiminnassa on vähennetty seudullisen hankintatoimen kustannuksista 38 000 euroa ja konsultointipalveluista 5 000 euroa. Kunnallisverotuksen kustannukset vuonna 2009 ylittävät talousarviossa varatun määrärahan. Vuonna 2010 verotuksen kustannukset ovat 2,5 % suuremmat kuin vuoden 2009 toteuma ja 7,5 % suuremmat kuin talousarvion määräraha. Muutoin hallinto- ja talouspalvelujen talousarvioon ei sisälly toiminnallisia tai resurssimuutoksia.

10.3.4 Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelujen virka- ja työsuhdehallintoon on lisätty uusien virka- ja työehtosopimusten hankintaan kaikille työpaikoille 7 000 euroa. Kunnallisen työmarkkinailaitoksen lakisääteiseen maksuosuuteen on lisätty 3 000 euroa. Eläkeläisjuhlaa ei vuonna 2010 järjestetä, joten määräraha 5 000 euroa on poistettu. Luottamusmiestoiminnassa on huomioitu Superin pääluottamusmiehen lisääntynyt ajankäyttö LOST -yhteistyön takia. Palkanlaskentaan on sisällytetty 15 000 euroa henkilöstön koulutukseen uusien sopimusten takia.

Työllisyystöiden määrärahoista Mahis-projektin työllistettyjen määrärahat 114 000 euroa on siirretty perusturvaan ja nuorisotyöpajan työllistämisrahat 91 500 euroa on siirretty nuorisotoimelle työpajatoimintaan. Kesätyörahoista henkilöstöpalveluihin jää vain 105 000 euroa keskushallinnon ja kaupunkisuunnittelukeskuksen kesätyöntekijöiden palkkaamiseen. Kesätyömäärärahoista 130 000 euroa on siirretty perusturvakeskukselle kesä-sijaisten palkkaamiseen. Talousarviosta on vähennetty 7 oppisopimusoppilaan palkkaaminen, jonka nettovaikutus on 100 000 euroa. Henkilöstöpalvelujen talousarvio sisältää edelleen kahden lakisääteisen ns. velvoitetyöllistetyn palkkarahat

Tyky-toiminnasta on vähennetty 55+ ohjelmaan kuuluva kaupungin maksama kuntoremontti-kurssi, joka on tarkoitus korvata Kelan maksamalla Aslak-kuntoutuksella. Kurssikustannukset ovat olleet 4 500 euroa ja osallistujien viikon palkkakulut ja tarvittaessa sijaiskulut. Liikunta-palveluiden tukea leikataan puoleen tämänvuotisesta vähentämällä 27 000 euroa. Kaupungin tuki henkilökunnan virkistystoimintaan laskee 9 300 euroa, jolloin kaupungin tueksi jää 5 000 euroa. Ansiomerkit ja ansiomerkkijuhla lopetetaan vuonna 2010, jolloin kustannussäästö on 16 000 euroa. Merkkipäivä- ja läksiäislahjoista karsitaan noin puolet, yhteensä 11 000 euroa. Toteutettavat supistukset edellyttävät merkkipäiväsäännön ja ohjeiston uusimisen, muutoin säästöjen kohdentaminen tarkennetaan keskushallinnon käyttösuunnitelmassa. 20- ja 40 -vuotiskuntoutuslomien myöntämistä jatketaan, mihin talousarviossa on varattu 25 800 euroa.

Työhyvinvointitutkimus on tehty aikaisemmin kahden vuoden välein, mutta vuonna 2010 tutkimusta ei tehdä ja näin ollen tarvittavaa 20 000 euron määrärahaa ei ole sisällytetty vuoden 2010 talousarvioon. Työsuojeluvaltuutettujen ajankäytön lisäys LOST -yhteistyön takia sisältyy talousarvioon.

10.3.5 Oikeuspalvelut

Oikeuspalvelujen henkilöresurssit ja muut toimintaolosuhteet pysyvät vuoden 2009 tasolla.

Pysäköinninvalvonnan osalta talousarvioehdotuksen perusteena on yritys - ja työpysäköintilupien maksujen korottaminen 10 %. Lisäksi esitetään pysäköintivirhemaksun korottamista 40 euroon, jolloin tulojen lisäys on noin 16 000 euroa. Korotetun maksun voimaan tuleminen edellyttää esityksen tekemistä liikenneministeriölle 30.4.2010 mennessä, jolloin korotus tulisi voimaan aikaisintaan 1.7.2010.

Tulosalueen talousarvio on laadittu vuoden 2009 kustannustasoa noudattaen. Palkkojen aiheuttamaa kustannuspainetta on kompensoitu tulojen määrän kasvulla.

10.3.6 Tietopalvelut

Tietohallinnon vuoden 2010 suunnitelmassa jatketaan vuosina 2008 ja 2009 aloitettuja projekteja taloudellisen tilanteen mukaan. Käytännössä keskeneräiset projektit liittyvät sähköisen identiteetin kehittämiseen, työasemainfrastruktuurin etähallinnan, tietoverkon ja tietoturvan parantamiseen. Uusina käyttöönottoprojekteina aloitetaan luottamushenkilöportaalin rakentaminen, Rondo arkistojärjestelmän uusiminen ja Hjalmar -työpöytäportaalin laajentaminen koulutus- sekä rekrytointiportaalien avulla. Kansalaisille tarjottavien e-palveluiden rakentamista jatketaan terveydenhuollossa ja päivähoidossa. Suurimpana hankkeen aloitetaan lakisääteisen KanTa- hankkeen rakentaminen. KanTa- hanke tarkoittaa lyhyesti potilas-tietojen arkistointia Kela:n järjestelmiin ja sähköisen reseptin käyttöönottoa.

Tietoturvan kehittämiseksi aloitetaan Log-tietojen analysoinnin kehitystyö ja tämän mahdollistavan tietojärjestelmän hankinta. Tietoverkkoa parannetaan uusimalla laitteistoja, nostamalla tietoliikenneyhteyksien nopeuksia sekä ottamalla käyttöön tietoliikenteen valvontatyökaluja ja – tekniikoita. Vuonna 2010 jatketaan maakuntatietoverkon kehittämisestä yhdessä Kirkkonummen, Raaseporin ja Vihdin kanssa. Kehitystyön tuloksena julkaistaan maakuntatietoverkkostrategia, jonka perusteella Länsi-Uudellemaalle synnytetään vaiheittain kuntien yhteinen maakunnallinen tietoverkko.

Tietohallinnon nykyinen budjetti kattaa nykyisen toiminnan ylläpitämiseen tarvittavat käyttökustannukset. Kehittämishankkeet toteutetaan pääosin investointibudjetin kautta.

Seudullisen tietohallinnon toimintakulut koostuvat Lohjan ja Länsi-Uudenmaan ammatillisen koulutuskuntayhtymän yhteisistä tietojärjestelmien käyttö-, ylläpito- ja palkkakustannuksista.

10.3.7 Keskushallinnon suoritteet

	2009	2010	2011	2012
	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite
Toimielin/toiminto				
16 KESKUSHALLINTO				
Elinkeinopalvelut				
Työpaikkojen määrä, kpl	15800	15800	15800	15800
Perustetut/siirtyneet yritykset, kpl	160	160	160	160
Työttömyysaste, %	6,0	6,0	6,0	6,0
Maatalouden aktiivitalat (yli 3 ha), kpl	174	170	170	168
Hakemukset, kpl	750	700	700	680
Elinkeinopalvelut yhteensä				
Tehty työaika, henkilötyövuodet	6,5	6,0	6,0	6,0
*Toimintakulut, eur/asukas		29,85	30,00	30,14
*Toimintakate, eur/asukas		-28,31	-28,44	-28,56
Hallinto- ja talouspalvelut				
Taloushallinto				
Ostolaskut, kpl	53000	54000	54000	54000
Tositteet, kpl	67000	67000	67000	67000
Keskusjohdon hallintopalvelut				
Kokoukset, kpl (kv,kh,jaostot)	647330	647330	647330	647330
Virastopalvelut				
Arkistohyllyt, m	2088	2376	2376	2376
Monistamon kopiot, milj. kpl	1,5	1,7	1,7	1,7
Hallinto- ja talouspalvelut yhteensä				
Tehty työaika, henkilötyövuodet	27,7	27,7	27,7	27,7
*Toimintakulut, eur/asukas		67,99	68,97	69,96
*Toimintakate, eur/asukas		-3,66	-3,69	-3,73
Henkilötyövuodet/10 000 asukasta	7,0	6,9	6,9	6,8
Henkilöstöpalvelut				
Kaupungin vakinaisen henkilökunnan määrä	2021,3	2247,7	2247,7	2247,7
Määräaikaiset työntekijät	450,0	700,0	700,0	700,0
Työllistettyjen määrä	33,0	2,0	2,0	2,0
Kesätyöllistetyt	60,0	40,0	40,0	60,0
Henkilöstöpalvelut yhteensä				
Henk.hallinnossa tehty työaika, henkilötyövuodet	20,7	21,3	21,2	21,2
*Toimintakulut, eur/asukas		59,99	60,86	61,74
*Toimintakate, eur/asukas		-4,98	-5,05	-5,11
Vak+määräaik.työntekijä/henkilötyövuosi	119,16	138,20	139,04	139,04
Oikeuspalvelut				
Kuluttajaneuvonnan asiakkaat				
Velkaneuvonnan asiakkaat	200	200	200	200
Pysäköintivirhemaksut kpl	8400	8400	8400	8400
Oikeuspalvelut yhteensä				
Tehty työaika, henkilötyövuodet	7,0	6,5	6,5	6,5
*Toimintakulut, eur/asukas		9,39	9,53	9,67
*Toimintakate, eur/asukas		1,46	1,45	1,43
Henkilötyövuodet/10000 asukasta	1,8	1,6	1,6	1,6

	2009	2010	2011	2012
	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite
Tietopalvelut				
Käyttäjätunnukset yhteensä	1950	2150	2250	2350
Tehty työaika, henkilötyövuodet	15,00	15,00	15,00	15,00
*Käyttäjätunnuksia/henkilötyövuosi	130	143	150	157
Puheviestintä				
Puhelinvaihteen ala-liittymät, kpl	760	450	350	350
Centrex / palveluvaihde alaliittymät, kpl	210	250	200	200
Matkapuhelimet, kpl	545	900	950	950
Tehty työaika, henkilötyövuodet	1	1	1	1
Tietopalvelut yhteensä				
Toimintakulut, eur/asukas	39	32	40	39
Toimintakulut, eur/asukas		34	34	35
Asukasmäärä	39524	39919	40318	40721
Keskushallinnon henkilömäärä	79,0	77,5	77,4	77,4
Henkilökunta, % asukasmäärästä	0,2	0,2	0,2	0,2
Toimintakulut, eur/asukas		210,45	245,55	243,30
Toimintakate, eur/asukas		-45,84	-66,37	-63,36
Tuotot, % kuluista		78,2	73,0	74,0
Käyttöomaisuuden poistot	459406	561555	538580	576252

10.4 Sosiaali- ja terveyslautakunta

Lohjan kaupunki järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut Lohjan, Siuntion, Inkoon ja Karjalohjan yhteistoiminta-alueen (LOST) asukkaille. Sosiaali- ja terveyslautakunta vastaa LOST:n toiminnoista ja siihen kuuluu edustajia kaikista yhteistoiminta-alueen kunnista.

10.4.1 Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen keskeinen haaste on LOST:n ensimmäisen tilinpäätöksen ja toimintaker-
tomuksen laadinta. Hallintopalvelujen henkilöstömäärä vähenee yhdellä ja vakanssi siirtyy
määräaikaisesti puoliksi sosiaalipalveluihin toimeentulohakemusten etuuskäsittelyyn ja puo-
liksi avosairaanhoidon vastaanotto toimintaan konekirjoittajaksi Inkoon terveysasemalle.
Hallintopalvelujen säästökohteita ovat palkkojen tasaukseen varatun määrärahan poistami-
nen (-150 000 euroa), palvelujen oston ja lehti-ilmoitusten vähentäminen (-10 000 euroa).

10.4.2 Vanhuspalvelut

Vanhuspalvelut kohdennetaan eniten apua tarvitseville ikääntyneille painottuen yli 75-
vuotiaiden päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen tukemiseen ja toimintakyvyn ylläpitä-
miseen. Suurimpana haasteena tulosalueella on koulutetun henkilöstön saatavuuden ja
osaamisen varmistaminen rekrytointia ja työyhteisöjen toimintakäytäntöjä sekä ydin-
prosesseja kehittämällä. Kaikissa vanhuspalveluiden yksiköissä on käytössä lääkkeiden ko-
neellinen annosjakelu ja kotihoitoa tuetaan yhtenäisillä toimintatavoilla ympärivuorokauti-
sesti kaikilla alueilla.

Ikääntyvien määrälliseen kasvuun ja hoidon tarpeen lisääntymiseen vastataan täyttämällä
vuodelta 2009 säästötoimenpiteenä siirretyt vakanssit ja muuttamalla vapautuvia kodinhoita-
jan ja vanhustyöntekijän tehtäviä sairaanhoitajan ja lähihoitajan tehtäviksi. Lisäksi vuosit-
tain tarvitaan vähintään kahdeksan uutta tehostetun asumispalvelun paikkaa. Kotihoidon
kattavuutta ja osaamista kasvatetaan, jotta ikääntyvien määrälliseen kasvuun pystytään vas-
taamaan ja hoidonporrastus toteutuu mahdollisimman sujuvasti ja tehokkaasti. Vuonna 2009
perustettujen vakanssien täyttämisen myötä palvelua voidaan antaa ympärivuorokautisesti
myös Siuntion ja Sammatti-Karjalohjan alueilla. Uusien vakanssien käyttöönotto mahdollis-
taa henkilöstövuokrauspalveluista luopumisen (-95 291 euroa).

LOST -alueen vanhuspalveluista tehdyn palvelurakennekartoituksen tulosten ja toimenpi-
desuosittelun pohjalta laaditaan yhteinen ikääntymispoliittinen strategia toimenpideohjelmii-
neen vuoden 2010 loppuun mennessä. Vanhuspalveluiden kehittämishankkeeseen anotaan
rahoitusta Työelämän kehittämiskeskus TYKES:ltä. Ostopalveluna tuotetut asumispalvelut
kilpailutetaan. Alueen laitoshoitopaikkoja vähennetään sitä mukaa, kun tehostettuja asumis-
palvelupaikkoja ja kotihoitoa tukevia palveluja saadaan lisättyä. Vanhusten palvelukeskuk-
sen laajennus Lohjalla sekä uuden asumispalveluyksikön rakentaminen Inkoossa toteutetaan
yhteistyössä Kunta-asuntojen kanssa. Lagus-kodin toiminta integroidaan Lohjan vanhusten
palvelukeskuksen Alatuvan toimintaan. Siuntion asumispalveluyksiköt (Villa Charlotta ja
Azalea) muutetaan ympärivuorokautiseksi siten, että sinne rekrytoidaan kaksi lähihoitajaa
yötyöhön.

Ammatillista kuntouttavaa päivätoimintaa laajennetaan siten, että ruotsinkieliset palvelut
keskitetään Inkooseen ja suomenkielistä päivätoimintaa järjestetään mm. Lohjan vanhusten
palvelukeskuksessa. Siuntion ikääntyvien virkistyspalveluita ja kerhotoimintaa pyritään to-

teuttamaan kolmannen sektorin ja Hiiden opiston avulla. Apuomena ry:n taloudellinen tuki muuttuu rakenteellisesti siten, että puolet avustuksesta myönnetään työllistämistukena.

Veijolanpihan palvelukeskuksen toiminta muutetaan kuntouttavaksi päivätoiminnaksi (-20 000 euroa). Omaishoidon tuen palkkiojärjestelmä ja myöntämiskriteerit pysyvät vuoden 2009 tasolla.

10.4.3 Erityispalvelut

Vammaispalvelulakiin tuli syksyllä 2009 kustannuksia lisääviä muutoksia. Näitä ovat vaikeavammaisten henkilöiden kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, tulkkipalvelut, päivätoiminta, henkilökohtainen apu sekä palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Lainmuutoksen myötä henkilökohtaisesta avusta tuli erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva palvelu. Vammaispalveluita järjestetään lain mukaisina laatu ja kustannustekijät huomioon ottaen. Toimintaohjeiden yhtenäistämistä jatketaan.

Päihdekliniikan ja avohuollon päihdetyöntekijöiden toiminta yhdistettiin erityispalveluiden toiminta-alueelle 2009. Päihdepalveluiden kokonaisuuden ja palvelurakenteen arviointi aloitetaan osana käynnistytävää seudullista päihde- ja mielenterveyshanketta. Päihde- ja mielenterveyspalveluihin laaditaan uusi toimintasuunnitelma ja laitos-hoidon hoitopaikat kartoitetaan. Päihdehuollon laitospalveluita vähennetään 150 000 euroa.

Mielenterveyspalveluiden palvelurakennetta muutetaan avohoitopainotteisempaan suuntaan siirtämällä kuntoutujia tuen turvin itsenäiseen asumiseen. Aspa-palvelut tarjoaa RAY:n tuella asunnon muutamalle kuntoutujalle ja tuottaa tarvittavan tuen asumiseen. Mielenterveyspalveluiden tavoite on toimintamallin luominen yhteistyötahojen kanssa. Mielenterveyspalvelujen kehittämiseen haetaan yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa ns. Kaste-hankerahoitusta.

Vuoden 2009 talousarvioon suunniteltu lisäresurssi perheneuvolaan ei ole kokonaisuudessaan toteutunut. Tiimiä on vahvistettu uudella ruotsinkielentaitoisella sosiaalityöntekijällä. Psykologin palveluja on lisätty ostamalla joitakin tutkimuksia ja virka on edelleen täyttämättä. Perheneuvolan toiminnan tavoite on jonotusaikojen pitäminen alle kolmen kuukauden. Erilaisilla henkilöstö- ja ostopalvelujärjestelyillä saadaan 27 000 euron säästö.

Koko perusturvatoimea palvelevan sijaisrekryointi-yksikön tavoitteena on saada ns. super-tiimin toimet täytettyä ja toiminta tavoitteiden mukaiseksi siten, että samalla tavoitteena on 19 000 euron säästö. Sijaisrekryoinnin tavoite on pyydettyjen työvuorojen täyttäminen 75 prosenttisesti sekä toiminnan laajentaminen vastaanotto toimintaan ja terveyden edistämisen yksikköön. Sähköinen järjestelmä otetaan käyttöön.

10.4.4 Sosiaalipalvelut

Työllisyystilanteen heikentymisen on arvioitu lisäävän toimeentulotuen asiakasmääriä ja kasvattavan nettokuluja 551 000 euroa vuoden 2009 talousarvioon nähden. Asiakasmäärien kasvaessa toimeentulotuen lakisääteisissä palveluajoissa pysyminen tulee entistä haasteellisemmaksi. Tilanteeseen varaudutaan muun muassa ottamalla vuonna 2010 käyttöön sähköinen toimeentulotuen hakujärjestelmä sekä siirtämällä hallinto-palveluista avoin toimistosihteerin (50 %) toimi määräaikaaisesti etuuskäsittelyyn.

Työllistymistä tukevia palveluja kehitetään edelleen kaupungin oman työllistämishankkeen, Mahiksen ja työvoiman palvelukeskuksen kautta. Vaikeasti työllistettävien ja pitkäaikaisesti työttömien tukijärjestelmän muutetaan siten, että osa tukityöllistämisen ostopalveluista (mm. Lovak) korvataan kolmannen sektorin työllistämistoiminnan tukemiseen suunnatulla kuntalisän käyttönotolla. Järjestöjen (mm. Kovak, Apuomena, Monitoimikeskus ja Lohjan työttömät ry) ja säätiöiden työllistämistoiminnan tukemiseen on varattu sisäisin siirtein yli 200 000 euron määräraha. Tuki suunnataan palkkatukeen oikeutettujen työttömien työllistämisen tukemiseen. Järjestelmän rakenteellisella muutoksella työllistäminen lisääntyy merkittävästi.

Lastensuojelun laitoshoidon määrärahaa on lisätty vuoden 2009 käyttöarvion perusteella 1 400 000 euroa toimialan sisäisin siirtein. Määräraha sisältää uuden lastensuojeluyksikön toiminnalliset kustannukset (toimintakulut 552 000 euroa ja tuotot 90 000 euroa). Suunnitelma oman yksikön perustamisesta (sijoituspaikkavaihtoehdot, henkilöstösuunnitelma, omana toimintana järjestettävän palvelun kustannukset) ja vaihtoehtoinen suunnitelma tarjouksiin perustuvista ostettavista palveluista tuodaan lautakunnan ja kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Yksikkö on suunnattu yli 12-vuotaille lyhytaikaista laituskuntoutusta tarvitseville lapsille ja sen yhteydessä oleva perhekuntoutustoiminta ilman ikärajaa kaikille lastensuojelun asiakasperheille. Yksikkö vähentää pitkällä aikavälillä lastensuojelun laitoshoidokustannuksia, koska oman tuotannon on laskettu muodostuvan edullisemmaksi kuin ostopalvelut. Oma yksikkö lisää arviointi- ja perhekuntoutustyön osuutta sekä lyhentää sijoitusaikoja. Perhehoidon osuutta sijaishuoltomuotona kehitetään seudullisessa kehittämishankkeessa ja perhetyön osuutta lisätään ja vahvistetaan intensiiviperhetyön hankkeen kautta, johon on saatu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön Kaste-hankerahoitus. Lastensuojelupalvelujen kehittämistoimenpiteet ovat osa lakisääteisen Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kehittämistoimenpiteitä. Suunnitelma on vahvistettu kaikissa LOST -kunnissa vuoden 2009 aikana.

Seudullinen sosiaalipäivystyshanke päättyy 31.12.2009. Järjestelmän vakinaistamiseen (kolme työntekijää) talousarviossa on varattu sisäisin siirtein 100 000 euroa. Toiminta toteutuu seudullisena ja kuntayhtymä Karviainen toimii hallinnoijana.

Tulosalueen säästötavoite 277 913 euroa toteutuu työllistämisen ja elatusturvan toiminnallisten muutosten kautta. Elatustuen siirtyminen Kelan hoidettavaksi tuo 177 391 euron vähenyksen tuottoihin ja 397 785 euroa kuluihin.

10.4.5 Terveyspalvelut

Terveyspalvelujen turvaaminen vaikeassa taloustilanteessa edellyttää LOST -yhteistyön mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä.

Tulosalueen säästöt (466 068 euroa) toteutetaan erityisesti vuokratyövoiman käyttöä vähentämällä ja lisäksi palvelutasoa kaikissa tulosyksiköissä madaltamalla sekä noudattamalla palvelujen ostoissa ja hankinnoissa yhdenmukaista ohjeistusta. Vähiten palvelutasoa voidaan laskea suunterveydenhuollon tulosyksikössä, koska palvelutason lasku aiheuttaa suunterveydenhuollon tulosalueella nopeasti tilanteen, jossa hoitotakuulainsäädännön vaatimuksia ei pystytä täyttämään.

Nykyisten terveysasemien palvelutarjontaa muutetaan 1.1.2010 lukien siten, että jokainen lohjalainen saa halutessaan lääkäripalvelut lähimmältä terveysasemalta.

Toimintavuoden aikana Inkoon, Sammatin ja Karjalohjan terveysasemien toiminta muutetaan kokonaan kaupungin omaksi tuotannoksi niin, että Sammatin ja Karjalohjan terveysasemien toiminnan kehittämistä jatketaan yhtenä kokonaisuutena. Sammatin ja Karjalohjan osalta muutos vaatii lisävakansseja: 0,48 terveyskeskusavustajan työpanoksen lisäys, 1,6 sairaanhoitajan työpanoksen lisäys, 1,6 terveydenhoitajan työpanoksen lisäys ja 0,6 lääkärin lisäys. Suunterveydenhuoltoon tarvitaan vastaavasti 0,6 hammaslääkärin työpanoksen lisäys ja 1,0 hammashoitajan työpanoksen lisäys. Ostopalvelujen vähentymisen kautta muutos on kustannusneutraali.

Yliopistoyhteistyötä ja koulutustoimintaa kehittämään palkataan uusi osa-aikainen (50-60 %) alueellinen koulutusylilääkäri (+ 25 000 euroa), jonka palkkakustannuksiin HUS:n yleislääketieteen yksikkö osallistuu 25 %:lla ja jonka työpanosta myydään Länsi-Uudenmaan alueen muille kunnille. Koulutusylilääkäri on Lohjalle suuri rekrytointivaltti ajatellen uusien lääkärin houkuttelemista.

Diabetespotilaiden jatkohoidon turvaamiseksi perusterveydenhuollossa kalliimmalla erikoissairaanhoidon sijaan perustetaan avosairaanhoidon tulosityksikköön uusi diabeteshoitajan vakanssi (35 000 euroa). Lisäresurssi vähentää erikoissairaanhoidon käyttöä kustannuksiaan enemmän. Erityisesti diabeetikoille suunnattuja jalkahoitopalveluja aletaan tuottaa omana palveluna. Tätä tarkoitusta varten perustetaan jalkahoitajan osa-aikainen (50 %) työsuhde. Muutos rahoitetaan vähentämällä ostopalveluja.

Konekirjoittajien määrää lisätään toimintavuoden aikana tilapäisesti 0,5:lla. Vakanssi-pohja siirtyy hallintopalveluista.

Lastensuojelusuunnitelman mukaisesti terveyden edistämisen tulosityksikköön pitäisi palkata uusi perheohjaaja (32 000 euroa), mutta se ei ole mahtunut talousarvioon.

Työterveyskeskuksen toiminnan osalta toimintavuoden aikana selvitetään alueellisen yhteistyön mahdollisuudet.

Toimintavuoden aikana valmistellaan virka-ajan ulkopuolisen terveyskeskuspäivystyksen järjestämistä vuoden 2011 alusta alkaen omana tai Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) järjestämänä palveluna. Uutta terveydenhuoltolakia ennakkoiden valmistellaan sairaankuljetus- ja ensihoitopalvelujen ostamista HUS:lta vuodesta 2011 alkaen. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatiossa toimitaan muutenkin aktiivisesti.

Hoitotakuunlainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi lisätään suunterveydenhuollossa suuhygienistin määrää yhdellä. Suuhygienistin palkkaaminen on kustannusneutraali muutos, koska vakanssin kustannukset katetaan aikuispotilaiden asiakasmaksuilla. Suunterveydenhuollon välinehuollossa jatketaan palvelujen ostoa pienemmille hammashoitoloille.

Yhdenmukaistetaan LOST –alueella sotiemme veteraanien saamat etuudet vuoden 2010 aikana.

10.4.6 Sairaalapalvelut

Pääterveysaseman vuodeosastot saneerataan vuonna 2010. Pääterveysaseman potilaspaikkoja vähennetään 83:een saneerauksen ajaksi. Kaikki potilaat siirretään ns. uudelle puolelle, jolloin kahden hengen potilashuoneisiin tulee kolme potilasta ja päiväsaieihin kuusi potilasta. 7-10 potilaspaikkaa on siirretty tilapäisesti Kartanomäkeen. Henkilö-kunta tasa-

taan osastoille potilaspaikkojen suhteessa. Tynninharjun osasto 5 ja Siuntion osasto 6 joutuvat toimimaan kovemman paineen alaisena akuuttipotilaiden, eristyspotilaiden ja kuolevien potilaiden hoidossa.

Meltolan käyttöä pyritään vähentämään 10 %, jolla saavutetaan 100 000 euron säästö. Vuodeosastojen remontointi vaikeuttaa vuonna 2010 muiden säästöjen toteuttamista. Sijaisten käyttö keskitetään tapahtuvaksi oman rekrytointiyksikön kautta. Ulkoisesta henkilöstövuokrauksesta luopuminen säästää 130 000 euroa.

Vuoden 2010 aikana pyritään toteuttamaan potilaiden hoito hyvin saneerauksesta johtuvista paineista huolimatta; toiminnan kehittämiseen ei käytetä voimavaroja.

10.4.7 Sosiaali- ja terveyslautakunnan suoritteet

	2 009 Tavoite	2 010 Tavoite	2 011 Tavoite	2 012 Tavoite
Toimielin/toiminto				
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA				
Hallintopalvelut				
<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>	15	14	14	14
Toimintakulut, euroa/asukas	73	42	42	41
Vanhuspalvelut				
Kotihoito, käynnit	187 200	210 000	210 000	210 000
Omaishoidon tuki, tuen saajat	185	120	120	120
Ateriapalvelut, kotiinkuljetetut ateriat	60 100	64 000	64 000	64 000
Vanhusten päivätoiminta, käynnit	5 920	5 600	5 600	5 600
Vanhusten asumispalvelut, (omat) hoitopäivät	46 203	45 000	45 000	45 000
Vanhusten asumispalvelut (ostop.) hoitopäivät	28 163	29 000	29 000	29 000
Vanhusten pitkäaik. hoitopalvelut (omat.) hoitopäivät	39 170	32 350	32 350	32 350
Vanhusten pitkäaik. hoitopalvelut (ostop.) hoitopäivät	2 240	1 200	1 200	1 200
<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>	327,1	327	339	351
Toimintakulut, euroa/asukas		449	488	498
Erityispalvelut				
Kehitysvammaisten palvelut, asiakkaat	280	280	280	280
Vammaispalvelut, asiakkaat	450	450	450	450
Mielenterveys palvelut, asiakkaat		55	55	55
Omaishoidontuki, tuen saajat		65	65	65
Perheneuvola, käynnit	5 546	5 000	5 000	5 000
Päihdekliniikka, käynnit	3 890	4 150	4 150	4 150
Sijaisrekrytointi, työvuorot	2 000	3 000	3 000	3 000
<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>	36	36	36	36
Toimintakulut, euroa/asukas		236	242	248
Sosiaalipalvelut				
Sijaisperhehoito, hoitopäivät	12 000	11 000	11 000	11 000
Lastensuojelun laitospalvelut, hoitopäivät	37 457	38 325	38 325	38 325
Toimeentulotuki, asiakasruokakunnat	1 600	1 500	1 500	1 500
Työllistämispalvelut, työtoimintapäivät	9 830	16 000	16 000	16 000
<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>	47,0	48	48	48
Toimintakulut, euroa/asukas		345	354	362

	2 009	2 010	2 011	2 012
	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite
Terveyspalvelut				
Vastaanottotoiminta, lääkärikäynnit	80 455	65 000	65 000	65 000
Vastaanottotoiminta, hoitajakäynnit	42 700	50 000	50 000	50 000
Päivystyskäynnit	29 750	26 000	26 000	26 000
Kuntoutuskäynnit (fysioterapia)	23 610	24 000	24 000	24 000
Terveyden edistäminen, lääkärikäynnit	7 210	7 250	7 250	7 250
Terveyden edistäminen, hoitajakäynnit	37 560	34 000	34 000	34 000
Suunterveydenhuolto, hammaslääkärikäynnit	38 581	40 000	40 000	40 000
Suunterveydenhuolto, suuhygienistikäynnit	12 027	12 000	12 000	12 000
<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>	227,0	235	235	235
Toimintakulut, euroa/asukas		470	481	492
Sairaalapalvelut				
Vuodeosastohoito, hoitopäivät	52 947	54 020	54 020	54 020
<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>	125,8	126	126	126
Toimintakulut, euroa/asukas		198	203	208

10.5 Lohjan perusturvalautakunta

10.5.1 Perusturvan hallinto

Yhteisöavustusten määräraha vähennetään 64 500 eurosta 35 000 euroon siten, että Apu-omena ry:tä ja Lohjan seudun työttömät ry:tä tuetaan sosiaalipalveluista työllistämiseen maksettavan kuntalisän kautta.

10.5.2 Asuntopalvelut

Vuokraloyhtiöiden hallinnon kehittämistä edistetään valtuuston syksyllä 2009 hyväksymän linjauksen mukaisesti. Erityisasuntojen lisärakentamisen alueellinen sijoittaminen valmistellaan yhteistyössä kaupunkisuunnittelukeskuksen kanssa. Alkuasunnot Oy:n 43 nuorisoauntoa valmistuu Karnaistenkadulle. Asuntopalvelujen toimintakatetta parannetaan noin 34 000 eurolla lisäämällä vuokra-asuntojen tuottoja.

10.5.3 Erikoissairaanhoidon

Erikoissairaanhoidon asiakaspalvelujen oston HUS:lta varattu määräraha on 38 200 000 euroa. Budjetin toteutuminen edellyttää Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä (HUS) järeitä talouden tasapainottamistoimenpiteitä ja tiukkaa ja saumatonta perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyötä.

10.5.4 Lohja perusturvalautakunnan suoritteet

Toimielin/toiminto	2 009	2 010	2 011	2 012
PERUSTURVALAUTAKUNTA	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite
Hallintopalvelut				
<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>	0,1	0,1	0,1	0,1
Asuntopalvelut				
Kaupungin hallitsemat vuokra-asunnot, kpl	1 658	1 654	1 654	1 654
Asukasvalintapäätökset, kpl	420	450	450	450
<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>	3,5	4	4	4
Toimintakulut, euroa/asukas		30	30	31
Erikoissairaanhoido				
Hoitojaksot	17 200	17 000	17 000	17 000
Hoitopäivät	14 750	13 500	13 500	13 500
Avohoitokäynnit	48 300	50 000	50 000	50 000
Toimintakulut, euroa/asukas		765	784	804

10.6 Opetuslautakunta

10.6.1 Hallinto- ja talouspalvelut

Hallinto- ja talouspalveluiden roolia tukipalveluiden tuottajana kehitetään. Prosessien tavoitekuvausten laadintaa jatketaan. Tilastointi- ja raportointijärjestelmiä kehitetään tavoitteena luoda sivistystoimen intranettiin sähköinen tilastopankki. Tilanvarausjärjestelmän uudistus toteutetaan.

10.6.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen johtajuusjärjestelmän loppuun saattamiseksi on vuoden 2010 talousarvioon lisätty yksi lastentarhanopettajan tehtävä Harjun alueelle. Tällä toimenpiteellä vuonna 2006 aloitettu johtajuusjärjestelmän kehittäminen on saatettu valmiiksi.

Erityispäivähoidon järjestämisessä ja toiminnassa on viime vuosina panostettu vahvasti varhaisen tuen toteutumiseen. Varhaiskasvatuksessa on 9,5 päivähoitoalueilla työskentelevää erityislasten-tarhanopettajaa; näistä 9 sijoittautuu suomenkielisille päivähoitoalueille ja 0,5 ruotsinkieliseen päivähoitoon. Yhden erityislastentarhanopettajan tehtävästä on 50 % osoitettu erityispäivähoidon koordinaattorin tehtävään. Käytännössä kaikki erityislastentarhanopettajat ovat suoraan varhaiskasvatuspäällikön alaisuudessa. Lisäresurssin saamiseksi aluetöskentelyyn on talousarvioon lisätty yksi erityislastentarhanopettajan tehtävä ja osapäiväisesti koordinaattorina toimivan erityislastentarhanopettajan tehtävä on muutettu kokopäiväiseksi erityispäivähoidon koordinaattorin viraksi 1.8.2010 alkaen. Tällä toimenpiteellä lisätään varhaiskasvatuksen pedagogista osaamista. Samalla saadaan erityislastentarhanopettajien esimiehisyys järjestymään koordinaattorin hoitaessa kaupungin erityispäivähoidon kokonaisuutta sekä toimiessa esimiehenä kaikille erityislastentarhanopettajille. Taloudellisesti muutoksen mahdollistaa luopuminen samaan aikaan kahdesta erityisavustajan tehtävästä.

Mäntylän päiväkodissa on kaupungin ainoa lastentarhanopettajan tehtävä, jossa työaika on 30 t/vko. Käytännössä tämä työaika on osoittautunut riittämättömäksi päivähoitoasetuksen toteutumiseen. Tämän vuoksi lastentarhanopettajan tehtävän työaika on muutettu nykyisen 30 viikkotunnin sijaan yleistyöajan mukaiseksi (38,25t/vko).

Avoimen päivähoiton kehittäminen otetaan huomioon vuoden 2010 aikana olemassa olevien resurssien puitteissa.

Yksityisen ja kunnallisen päivähoiton saaminen todelliseksi vaihtoehdoiksi perheille tutkitaan keväällä 2010 mahdollisuudet saada yksityisen hoidon tuen kuntalisä vastaamaan joustavammin perheiden tarpeisiin. Mahdollinen muutos yksityisen hoidon tuen kuntalisään voitaisiin näin tehdä uuden toimintakauden alusta 1.8.2010.

Varhaiskasvatus on saanut Uudenmaan liiton kehittämismäärärahaa palvelurakenteiden ja taloudellisten ohjausjärjestelmien kehittämiseen. Tavoitteena on tuloksellisen toiminnan tuloksellisuuden lisääminen suoriteperusteisen budjetoinnin avulla. Hankkeessa ovat mukana Lohjan lisäksi Vihti, Siuntio ja Karjalohja.

Vuonna 2010 Lohjan varhaiskasvatuksessa pilotoidaan suoriteperusteisen budjetin käyttöä. Pilotoinnista saatujen kokemusten perusteella päätetään mahdollisesta siirtymisestä tulospalkkaukseen vuonna 2011.

Henkilöstön osaamisen varmistamisessa koulutuksen painopisteenä pidetään esimiesten osalta talousosaamista. Nämä koulutukset tuotetaan yllä mainitun hankkeen kautta. Muilta osin painopiste koulutuksissa on tuotettujen palveluiden laadussa.

Suunnittelu Mäntynummen nykyisen kirjaston muuttamista 55-paikkaiseksi vuorohoitoa tarjoavaksi päiväkodiksi käynnistyy.

Avustuksista kotihoidon tuesta on vähennetty 55 200 euroa ja varhaiskasvatuksen tulokeräytymää on lisätty 212 500 euroa. Määräraha sisältää 7 800 euron avustuksen MLL:lle lastenhoitoavun jatkuvuuden turvaamiseksi.

10.6.3 Perusopetus

Oppilasmäärän arvioidaan pysyvän vuoden 2009 tasolla. Sisäinen muutto vaikuttaa koulu-kohtaisiin oppilasmääriin. Kouluverkkotarkastelua jatketaan edelleen.

Perusopetuksen tuntijakoa pienennetään 1-4 luokilla 38 tunnilla 1.8.2010 lukien, arvioitu säästö 28 500 euroa. A2-kieli lakkautetaan 1.8.2010 lukien, säästö 14 700 euroa. Virkarehtorimallin toimeenpano saatetaan loppuun 1.8.2010 lukien. Kuljetusrajoja tarkistetaan 1.8.2010 lukien siten, että esiopetuksen - 4. luokkalaisten kuljetusraja on 3 km ja 5-6 luokkalaisten 5 km.

Perusopetuksen kehittämishankkeet jatkuvat: Kelpo – hankkeessa keskitytään varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen nivelvaiheeseen ja siihen liittyvään oppilashuollon kehittämiseen. Opo-hankkeen tavoitteena on kehittää oppilaanohjauksen laatua yhteistyössä erityisnuorisotyön ja työvoimahallinnon kanssa. Hankkeisiin on saatu opetushallituksen rahoitus.

Mäntynummen koulukeskuksen II-vaihe käynnistyy hallintotilojen ja liikuntahallin rakentamisella. Peruskorjaus tehdään pääosin vuonna 2011.

10.6.4 Lukiokoulutus

Lukioiden opiskelijamäärän arvioidaan pysyvän nykytasolla. Kurssimäärään ei ole asetettu säästötavoitetta. Hiiden Opiston muuttoa Lohjan Yhteislyseon lukion alakertaan valmistellaan.

10.6.5 Opetuslautakunnan suoritteet

	2009 Tavoite	2010 Tavoite	2011 Tavoite	2012 Tavoite
ka=keskiarvo kevästä ja syksystä				
Toimielin/toiminta				
OPETUSLAUTAKUNTA				
Varhaiskasvatus				
- 0-6 -vuotiaat	3303	3 330	3 365	3 367
- 1-6-vuotiaat	2 903	2 901	2 929	2 923
- Läsnaolopäivät 1 (sis. kotihoidon tuki)	618 140	625 500	628 000	628 000
- Läsnaolopäivät 2 (ilman kotihoidon tukea)	356 060	363 500	365 900	365 900
- Hoitopaikat (sis. kotihoidon tuki)	2 838	2 881	2 881	2 881
- Koululaisten aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta, lapsia	300	300	300	300
- Koululaisten aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta, kerhopäiviä	42 525	42 500	42 500	42 500
- Päiväkotipaikat, % paikoista	47,5	48,2	48,5	48,5
- Perhepäivähoidon paikat, % paikoista	12,0	11,8	11,7	11,7
- Kotihoidontuen ja yksit. hoidon tuen paikat, % paikoista	36,6	36,1	35,9	35,9
- Ostopalvelupaikat, % paikoista	3,9	3,9	3,8	3,8
- Kotihoidontuen saajia (lapsia)	780	780	780	780
- Yksityisen hoidon tuen saajia (lapsia)	260	260	260	260
- Tehty työaika, henkilötyövuodet	330,0	345,0	345,0	345,0
- Läsnaolopäivät 2/henkilötyövuosi	0	0	0	0
- Käyttöaste, %	85	85	85	85
* Toimintakulut, euroa/0-6 v.	7 034	7 272	7 362	7 522
* Toimintakulut, euroa/läsnaolopäivä 1	37,58	39	39,45	40,33
* Toimintakate, euroa/0-6-vuotias	6 358	6	6 478	6 622
* Toimintakate, euroa/läsnaolopäivä 1	33,98	0	34,72	35,51
*Toimintakulut, e/asukas	598,33	607,52	614,47	622,04
*Toimintakate, e/asukas	-531,77	-534,35	-540,73	-547,6
Peruskoulut				
- Peruskoulut	25	24	24	24
- Oppilasmäärä (ka)	4 760	4 818	4 847	4 815
- Kokonaistuntimäärä (ka)	341 692	335 472	335 472	335 472
- Päätoimiset opettajat	369	369	369	369
* Toimintakulut e/oppilas	6 058			
- Tuntia/oppilas	71,8	69,6	69,2	69,7
- Oppilaita/Päätoiminen opettaja	12,9	13,1	13,1	13,0
- Oppilas/koulu	190,4	200,8	202,0	200,6
- Vieraspaiikkakuntalaisten osuus oppilaista %	5,8	5,8	5,8	5,8
*Toimintakulut, e/asukas	1 004,5	998,2	1 006,9	1 017,2
*Toimintakate, e/asukas	-990,7	-984,1	-992,7	-1 002,9

	2009 Tavoite	2010 Tavoite	2011 Tavoite	2012 Tavoite
Lukio				
- Lukiot	3	3	3	3
- Opiskelijamäärä (ka)	930	908	933	933
- Kokonaiskurssimäärä (ka)	1 350	1 298	1 298	1 298
- Päätoimiset opettajat	55	55	55	55
* Toimintakulut, e/opiskelija	4 626			
* Toimintakate, e/opiskelija	-4 532			
- Kurssimäärä/opiskelija	1,5	1,4	1,4	1,4
- Opiskelijoita/päätoiminen opettaja	16,9	16,5	17,0	17,0
- Vierasmaikkakuntalaisten osuus oppilaista %	20,0	20,0	20,0	20,0
*Toimintakulut, e/asukas	136,5	137,2	138,6	140,2
*Toimintakate, e/asukas	-134,3	-134,9	-136,3	-137,9
Asukasmäärä	39 524	39 919	40 318	40 721
Henkilökunnan määrä	973,9	973,4	973,4	

10.7 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

10.7.1 Hallinto- ja talouspalvelut

Hallinto- ja talouspalveluiden roolia tukipalveluiden tuottajana kehitetään. Prosessien tavoitekuvausten laadintaa jatketaan. Tilastointi- ja raportointijärjestelmiä kehitetään tavoitteena luoda sivistystoimen intranettiin sähköinen tilastopankki. Tilanvarausjärjestelmän uudistus toteutetaan.

10.7.2 Vapaa sivistys ja muu opetus

Hiiden Opistossa johtavan kuvataideopettajan virkanimike muutetaan osastonjohtajaksi 1.1.2010 alkaen. Muutos on kustannusneutraali. Tanssin ja liikunnan opettajan opetusvelvollisuutta vähennetään 80 tunnilla 1.8.2010 alkaen. Kustannukset katetaan liikunnan kurssien kurssimaksukorotuksella. Hiiden Opisto toimii edelleen Lohjan Muisti-hankkeessa yhteistyössä kaupungin muiden kulttuuritoimijoiden kanssa, mm. toimittamalla kulttuuriverkko-lehteä. Avoimen yliopiston opetusta leikataan 15 000 euroa, tuntiopetusta vähennetään 15 000 euroa ja ilmoituskuluja karsitaan 2 500 euroa.

Musiikkiopiston tuntimäärä on 762 tuntia eli 26 500 tuntia lukuvuodessa. Opiskelijamäärä säilyy nykytasolla. Musiikkiopiston sivutoimisesta tuntiopetuksesta on vähennetty 23 tuntia, säästö 10 000 euroa. Vapaaoppilaspaikeista luopumisella saadaan 5 000 euron säästö. Luku-kausimaksuja korotetaan, tulolisäys 3 000 euroa. Musiikkileirin tukeminen lopetetaan säästö 5 000 euroa.

Kuvataidekoulun ja Tanssistudio Funkan sekä Taito Uusimaan avustuksia on karsittu 2 083 euroa.

10.7.3 Nuorisotoimi

Erityisnuorisotyön ja sosiaalitoimen yhteinen Omin Jaloin -hanke on saanut Sosiaali- ja terveysministeriöltä avustusta vuosille 2009–2011 mallin kehittämiseksi ja jalkauttamiseksi. Hanke käynnistettiin toukokuussa 2009.

Etelä-Suomen lääninhallituksen myöntämän avustuksen turvin on nuorisotyöpajalle saatu palkattua erityisnuorisotyöntekijä, jonka tarkoituksena on kehittää nuorisotyöpajalle ns. starttipaja – toimintaa. Starttipajan tarkoituksena on motivoida nuorisotyöpajalle tulevia nuoria työntekoon ja samalla vahvistaa heidän sosiaalista osaamistaan ja oman elämän hallintaansa, jotta mahdollisuudet työharjoitteluun ja työllistymiseen pajajaksolla parantuisivat.

Vaikeasti työllistyvien nuorisotyöttömyyteen pyritään vaikuttamaan nuorten tuki- ja neuvontakeskus Linkin, nuorisotyöpajan ja nuorten työvoimahallinnon yhteisin toimenpitein. Nuorille halutaan nykyistä laajemmat mahdollisuudet työharjoittelu ja -kokeilupaikkojen saantiin kaupungin eri organisaatioista.

Kierrätyskeskuksen tulostavoitteen kasvu on 22 200 euroa. Nykyisten toimintatuottojen valossa tulostavoitteen kasvu kierrätyskeskuksessa pitäisi olla mahdollista. Toisaalta tulostavoitteen kasvun myötä myös toiminnalliset tavoitteet kasvavat ja tämä aiheuttaa resurssipainetta henkilöstön määrää huomioon ottaen. Kierrätyskeskuksessa työskentelee vain kaksi työntekijää vakinaisessa työsuhteessa ja tavoitteiden kasvun myötä jatkossa tulisi harkita myös yhden vakanssin lisäystä kierrätyskeskukseen, esimerkiksi vakinaisen varastotyöntekijän palkkaamista.

Avustuksista nuorisotoimi säästää n. 2 600 euroa. Tämä tarkoittaa pieniä vähennyksiä kohde- ja toiminta-avustuksiin sekä kesäsetelien määrä vähennemistä nykyisestä 40 kappaleesta 35 kappaleeseen. Nuorille suunnattujen kesäsetelien määrän vähentäminen merkitsee nuorten kesätyöpaikkojen saantimahdollisuuksiin jossain määrin.

10.7.4 Kulttuuritoimi

Museon 100-vuotisjuhlavuodeksi museoalueen pedagogiorakennuksen näyttely uudistetaan. Museon historiasta ja esinekokoelmien huippukohteista kertovan juhlikirjan julkaisuun ei ole määrärahaavarausta. Lohjan museo toimii aktiivisesti Länsi-Uudenmaan ammattimuseoiden yhteistyön edistämiseksi kokoelmatyössä ja näyttelytoiminnassa. Museo on mukana eri kulttuuri-toimijoiden hankkeissa, mm. Lohjan Muisti, kulttuurityöryhmä, Lohjan Kesä ja Menneen Ajan joulumarkkinat. Museon käyttömenoja on leikattu 9 000 eurolla.

Orkesterin toiminnan pääpaino on alueellisessa konserttitoiminnassa. Paikallista yhteistyötä ylläpidetään. Lohjan Tenoripäivien hallinto ja järjestäminen siirtyvät orkesterin tulosityksiköön. Orkesterille asetettu säästövelvoite 14 400 euroa toteutuu leikkaamalla konserttitoimintaa ja avustajille varattua määrärahaa, 3-5 konserttia vähennetään vuositasolla. Orkesterin opetusvelvollisuuden tarkistamista selvitetään.

Teatterissa valmistuu kolme produktiota vuoden 2010 aikana. Produktioissa on otettu huomioon kohderyhmät ja teatterin eri lajityylit: draama, musiikkiteatteri ja lasten näytelmä. Teatterin tuloarviota on korotettu 10 000 euroa.

Lohjan Tenoripäivät keskittyvät konserttien järjestämiseen. Tenoripäivien menoja karsitaan 10 000 euroa. Jatkossa tenoripäivät järjestetään joka toinen vuosi, vuosi 2011 on väli vuosi. Yleisen kulttuuritoimen avustuksista leikataan 3 600 euroa. Seurain- ja työväen-talojen avustukset lakkautetaan, säästö 20 000 euroa. Taidehankinnoista luovutaan, säästö 5 000 euroa. Asukasyhdistysten toiminta-avustukseen on varattu 3 800 euron määräraha.

10.7.5 Kirjastotoimi

Mäntynummen kirjasto jatkaa toimintaansa vuonna 2010 ja muuttaa Mäntynummen koulu-keskukselta vapautuvaan liikuntasaliin v. 2012. Kirjastoverkon kokonaistarkastelua jatketaan. Roution lukutuvan toiminnan lakkauttaminen merkitsee n. 12 000 euron säästöä. Ko-koelmapolitiikka uudistetaan laatuksikirjaa päivittämällä. Koulutukseen on varattu 4 080 euron määräraha. Kirjastotietokanta päivitetään Marc21 versioon alkuvuodesta 2010. Päivityksen hinta Lohjalle noin 9 300 euroa.

Toteutetaan kolmivuotinen koulutusyhteistyö-projekti ”Kiravo - kirjasto avoimena oppi-misympäristönä - Biblar - biblioteket som ett öppet lärcentra” opetustoimen ja Länsi-Uudenmaan yrityskeskuksen ja Uusyrityskeskuksen ja Helsingin kaupunginkirjaston kanssa.

Kuljetuskokeilu jatkuu seudullisesti 12 000 euron OPM:n apurahan turvin.

Potilaskirjastotoiminta muokataan kotipalvelutoiminnaksi. Sitä varten on saatu 3 000 euron suunnitteluapuraha OPM:stä. Pääkirjaston akustiikkaa ja opasteita parannetaan. Sammatin kirjaston ulkokatto. Uuden lohjalaisen -oppaan paperi- ja internetpohjainen aineisto uudiste-taan.

Nuoria houkutellaan kirjastonkäyttäjiksi 2009 ja 2010 toteuttamalla pääkirjaston lasten- ja nuortenosaston johdolla Klassikoista sarjakuviksi –projekti yhdessä sarjakuvataiteilija Simo Koivusen ja Tytyrin koulun 6 lk. oppilaiden ja opettajien kanssa. Siihen on saatu 2 000 eu-ron Etelä-Suomen lääninhallituksen apuraha. Ollaan mahdollisesti tältä osin yhteistyössä Taidehirvi -tahtuman kanssa.

10.7.6 Liikuntatoimi

Esitetyt 42 500 euron säästötoimet Lohjan kaupungin liikuntabudjetissa tarkoittavat saman-suuruista vähentämistä Lohjan Liikuntakeskus Oy:n saamasta konserniavustuksesta.

Lohjan kaupungin liikuntabudjettihan muodostuu Lohjan Liikuntakeskus Oy:n saamasta konserniavustuksesta n. 2 202 900 euroa (sis. lukiosali ja voimailusali ja pysäköintialueet) sekä Lohjan Liikuntahallit Oy:n yhtiövastikkeiden maksamiseen varatuista 170 000 euron suuruista määrärahoista. Liikuntakeskus Oy:n määrärahaan on lisätty 218 587 euroa Loh-jan lukiosalin, voimailusalin sekä pysäköintialueiden vuokraan.

Lohjan Liikuntahallit oy:n yhtiövastikkeisiin varatuista määrärahoista ei ole mahdollista vä-hentää, koska Lohjan kaupunki osakkeenomistajana on vastuussa yhtiökokouksen vahvista-mista vastikemaksuista. Näin ollen koko säästötoimenpide kohdistuu Lohjan Liikuntakeskus Oy:n saamaan konserniavustukseen.

Toiminnallisesti säästötoimenpiteet tarkoittavat sitä, että liikuntapaikkojen käyttömaksuja on korotettava ja lisäksi samanaikaisesti on pienennettävä liikuntajärjestöjen saamia yleisavustuksia. Suoranaista vaikutusta Lohjan Liikuntakeskuksen tarjoamiin palveluihin asialla ei ole, vaan palvelut voidaan säilyttää pääsääntöisesti saman laajuisina ja tasoisin.

10.7.7 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan suoritteet

Toimielin/toiminto	2009 Tavoite	2010 Tavoite	2011 Tavoite	2012 Tavoite
KULTTUURI-JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA				
Vapaa sivistys ja muu opetus				
-Opiskelijämäärä	13 400	13 400	13 400	13 400
Hiiden Opisto	11 700	11 700	11 700	11 700
Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto	1 000	1 000	1 000	1 000
Muut (Kuvataidekoulu+Funka)	700	700	700	700
-Tunnit	47 500	46 500	46 500	46 500
Hiiden Opisto	21 000	20 000	20 000	20 000
Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto	26 500	26 500	26 500	26 500
*Toimintakulut/asukas	91,64	91,34	92,13	93,33
*Toimintakate/asukas	-67,02	-67,30	-67,89	-68,84
Nuorisotoimi				
Nuorisotalojen kävijämäärät	11 300	13 200	13 860	14 500
Ennaltaehk. nuorisotyön asiakaskontaktit	..	5 645	5 940	6 165
Ennaltaehk. päihdetyön asiakaskontaktit	..	190	200	220
Linkin kävijämäärät	..	1 300	1 400	1 500
Linkin asiakasmäärät	..	130	140	140
Nuorisotyöpajan asiakasmäärät	..	85	85	85
Sij. työhön, koulutukseen jne.pajajakson jälkeen, 100 %	..	100	100	100
*Toimintakulut/asukas	33,94	40,24	40,56	40,94
*Toimintakate/asukas	-29,90	-34,24	-34,49	-34,81
Kulttuuritoimi				
-Orkesterin konsertit, kpl	60	60	60	60
-Teatterin näytökset, kpl	50	50	50	50
-Näyttelyt, kpl	20	20	20	20
-Museon kävijämäärä (sis kaivos)	25 000	25 000	25 000	25 000
-Kulttuuritoimen avustukset, e/asukas	1,78	1,17	1,18	1,20
*Toimintakulut/asukas	59,97	60,33	60,89	61,53
*Toimintakate/asukas	-50,79	-50,90	-51,38	-51,93
Kirjastotoimi				
-Kirjastokäyntien lukumäärä vuodessa	354 000	360 000	365 000	370 000
-Lainausten määrä	699 000	730 000	760 000	765 000
-Tehty työaika, henkilötyövuodet	34,5	34,5	34,5	34,5
-Lainaukset/henkilötyövuosi	20 260,9	21 159,4	22 029,0	22 173,9
-Lainausten määrä/asukas	17,69	18,29	18,85	18,79
-Kirjastokäyntien määrä/asukas	8,96	9,02	9,05	9,09
*Toimintakulut, e/asukas	71,51	73,48	73,97	74,55
*Toimintakulut/lainaus	4,04	4,01	3,92	3,97
*Toimintakate, e/asukas	-69,57	-71,48	-71,96	-72,52
*Toimintakate/lainaus	-3,93	-3,90	-3,82	-3,86

Toimielin/toiminto	2009 Tavoite	2010 Tavoite	2011 Tavoite	2012 Tavoite
Liikuntatoimi				
-Neidonkeidas, kävijämäärä	278 000	285 000	285 000	285 000
-Muiden liikuntapalvelujen käyttäjämäärä	810 000	820 000	820 000	820 000
-Liikuntatoimen avustukset, e/asukas	3,61	3,57	3,53	3,50
*Toimintakulut, e/asukas	55,66	61,37	62,19	63,10
*Toimintakate, e/asukas	-54,48	-58,33	-59,11	-59,98
Asukasmäärä	39 524	39 919	40 318	40 721
Henkilökunnan määrä		127,0	127,0	127,0

10.8 Tekninen lautakunta

10.8.1 Yleistä

Talouden tasapainotustoimenpiteenä kaupunkisuunnittelukeskuksessa vapautuvien virkojen tai tehtävien osalta selvitetään voidaanko virka tai tehtävä jättää täyttämättä tarkastelemalla organisaatorakennetta ja kattavasti organisaatioissa olevien tehtävien sisältöjä ja mahdollisesti jakamalla tehtäviä organisaatioon jääville. Lisäksi olemassa olevien tehtävien sisältöjä tarkastellaan päällekkäisten tehtävien poistamiseksi ja tehtävien monipuolistamiseksi. Tuki- ja palvelujen kustannusten merkitystä korostetaan muiden hallintokuntien palveluverkkoratkaisuissa (pienien yksiköiden korkeat tila-, ruoka- ja siivouspalvelukustannukset). Energiatieteiden tutkimuskeskukseen perustuva suunnitelma valmistuu vuoden 2009 aikana. Suunnitelman valmistuttua sen mukaisten toimenpiteiden vaikutus on huomioitavissa suunnitteluvuosilla.

10.8.2 Hallinto

Varikkopäällikön 60 % ja hallintosihteerin palkkakustannuksiin ei ole tehty varauksia vuoden 2010 talousarvioon (-75 000 euroa). Aluepelastuslaitoksen maksuosuuden suuruus on arvioitu 2,5 % kustannuskehityksen mukaisesti. Jätehuollon järjestämiseen osoitettu määräraha 50.000 euroa on poistettu. Jätehuollon järjestämistehtävät hoidetaan joko järjestelmää muuttamalla tai maksuja korottamalla, siten ettei tehtävien järjestäminen aiheuta menoa. Asian käsittely on käynnistetty vuoden 2009 puolella. Yksityistieavustuksia on vähennetty vuoden 2009 alkuperäisestä talousarvion tasosta 10 %:lla (-18 500 euroa).

10.8.3 Kunnallistekniikka

Vesihuoltolaitoksen käyttöpäällikön tehtävä on varattu kokoaikaisena vuoden 2009 talousarvion yhteydessä tehdyn päätöksen mukaisesti. Vesihuoltoavustuksiin ei ole tehty määräraha- tai määrärahaa. Mikäli avustushakemuksia tulee, on määräraha käsiteltävä erillisasiana. Vesihuoltolaitoksen sijoitetun pääoman tuotto-odotus on pidetty ennallaan 9 %:ssa.

Konekeskuksen hinnoittelua on tarkistettu 2,5 % vuoden 2009 tasosta. Konekeskuksen tavoitteena on poistoja vastaava toimintakate. Leasingautojen määrää on nostettu perusturvan tarpeiden mukaisesti.

Talouden tasapainotustoimenpiteenä pidetään katuvalaistuksen kesä- ja yöaikainen sammutus teknisen lautakunnan päättämällä tasolla (-31 000 euroa). Kasvavan liikenneväylämäärän aiheuttamat kustannukset (40 000 euroa) on tavoitteena kattaa toiminnan tehostamisella. Puistojen hoidon kausiluonteisista tehtävistä on vähennetty resurssia yhden henkilötyövuoden verran (30 000 euroa), joka merkitsee hoitotason laskua. Pienkenttien hoito on siirretty Lohjan Liikuntakeskus Oy:n hoidettavaksi (-30 000 euroa). Olemassa olevien puistojen ja leikkipaikkojen yms. määrää ja varustetasoa tarkastellaan niiden uusimistarpeen yhteydessä luokitukseen perustuen, uusien alueiden tarpeellisuus arvioidaan kaavoitusprosessissa. Metsänmyynnin tuottotavoite on pidetty hyväksytyin metsänhoitosuunnitelman mukaisella tasolla.

10.8.4 Tilapalvelut

Talousarviossa on huomioitu Mäntynummi-Linder koulurakennuksen vaiheittainen laajennuksen käyttöönotto. Teknisen lautakunnan hallinnassa olevien tilojen osalta esitetään myytäväksi ja purettavaksi kiinteistöt, jotka eivät ole palveluverkon kannalta tarpeellisia. Kiinteistöjen myynnistä ja puruista tehdään erilliset yksilöidyt päätökset. Koska toimintamenot katetaan käyttäjiltä perittävillä tuotoilla, on nettovaikutus 0 euroa. Sen sijaan korjausvelkaan päätökset tulevat vaikuttamaan alentavasti.

Yksittäisen rakennuksen saneeraus toteutetaan kokeiluluontoisesti ESCO-hankkeena ulkopuolista rahoitusta käyttämällä siten, että rahoitus maksetaan takaisin energiasäästöistä saatavilla kustannussäästöillä

Energia aiheuttamat kustannukset ovat merkittävin kustannustekijä tilojen ylläpidossa. Lämmityskustannusten arvioidaan nousevat 10 % vuoden 2008 tilinpäätöstasosta. Sähkön energian hinta on 1.11.09 lukien kahden vuoden ajan edullisempi kuin kahtena edellisellä vuotena.

Ylläpitovuokran määrittämisperiaatteena on edelleen kolmen vuoden kiinteistökohtainen kustannusten keskiarvo, joka kulloinkin korotetaan talousarviovuoden tasoon kustannuskehitys huomioden. Ylläpitovuokrien korotus vuoteen 2009 on 1,25 %. Tulosalueen toimintakate vastaa ulkoisten vuokrien tuottotavoitetta. Pääomavuokra otettiin käyttöön 1.1.09 kustannuslaskennallisena eränä, lukuun ottamatta LOST:n käytössä olevia tiloja, joissa pääomavuokra on tuloslaskelman sisällä tulona. LOST:n tilojen osalta peruskoron aleneminen alentaa myös pääomavuokratuloja (-700 000 euroa). Uutena ulkoisena vuokratulona on voimailusalin ja lukiosalin vuokra Lohjan Liikuntakeskus Oy:ltä (218 000 euroa).

Korjausvelka kiinteistökannassa on 6.3 milj.euroa. Korjaustasotavoite on 2,7 %. Vuonna 2007 korjaustaso on ollut 2,5 %, vuonna 2008 2,6 % ja vuonna 2009 3,9 %. Tilapalvelujen kustannustehokkuus tavoitteena on tilakoon kasvattaminen. Alle 500 m² kiinteistökannan osuus on kasvanut vuoden 2007:n 58,7 %:sta vuoden 2009 65,0 %:iin.

10.8.5 Ruoka- ja siivouspalvelut

Tulosalueen johtamisjärjestelmä uudistui aluemallin mukaisena 1.1.09 lukien. Ruokapalvelupäällikön alaisuudessa toimii viisi aluevastaavaa ja heidän apunaan viisi alueohjaajaa. Ruokapalvelujen osto Sammatissa sijaitsevista toimipaikoissa päättyy 31.12.09, loppuvuoden aikana selvitetään Sammatissa sijaitsevien toimipaikkojen ruokapalvelujen tuotantotapa. Ostopalvelun arvo ollut n. 220 000 euroa.

Talousarviossa on huomioitu Mäntynummi-Linder koulurakennuksen vaiheittainen käyttöönotto.

Talouden tasapainotustoimenpiteenä suunnitteluvuosilla on huomioitu ruoanvalmistustuotantotavan muutos. Ruoanvalmistusta tuotetaan Mäntynummen keskuskeittiön valmistuttua kolmessa keskuskeittiössä. Palvelukeskuksessa tuotetaan ateriat perusturvan tarpeisiin, Perttilän keskuskeittiöissä päivähoidon tarpeisiin ja Mäntynummen keskuskeittiössä huolehditaan oppilasaterioista. Tuotantotapamuutoksen yhteydessä on arvioitu vuotuisten henkilöstösäästöjen olevan 120 000 euroa ja laitekannan ylläpitokustannussäästön 50.000 euroa lähötilanteesta. Vaikutus näkyy vasta vuonna 2011. Ruokapalvelujen ruokalistoissa jatketaan edullisten elintarvikevaihtoehtojen suosimista.

Talouden tasapainotustoimenpiteenä siivouspalveluissa jatketaan mitoitusten tarkistusta, tavoitteena on yhden henkilötyövuoden säästö (-30 000 euroa). Kiinteistöjen ikkunanpesu toteutetaan jatkossa vain joka toinen vuosi (-40 000 euroa). Laitoshuoltajien yötyö päättyi kesällä 2009 muissa kuin vuorotyötä suorittavissa kohteissa (-37 000 euroa).

Sisäisen laskutuksen lähtötiedot on hyväksytetty tilaajilla. Siivouspalvelujen hinnan tarkistus on 2,5 % ja ruokapalvelujen 1,5 % vuoden 2009 hinnoittelusta. Tulosalueen tavoitteena on, että tuloilla katetaan toiminnasta aiheutuvat menot.

10.8.6 Teknisen lautakunnan suoritteet

	2009 Tavoite	2010 Tavoite	2011 Tavoite	2012 Tavoite
Toimielin/toiminta				
TEKNINEN LAUTAKUNTA				
KUNNALLISTEKNIikka				
Liikenneväylät				
Liikennöimisalueen pinta-ala, 1000m ²	1 782	1 792	1 797	1 802
Liikenneväylät, km	268	272	274	276
Päällystysprosentti	87	88	88	89
Valaistut liikenneväylät, km	234	236	237	238
Valaisinpisteitä, kpl	8 350	8 400	8 450	8 500
Maksullisia p-paikkoja, kpl	468	468	468	468
Yksityistiet, km	283	320	323	325
Avustetut yksityistiet, km (uusi tunnusluku)	296	298	300	302
* yksityistieavutukset euro/asukas	4,69	4,17	4,23	4,27
Tehty työaika, henkilötyövuodet	9	9	9	9
* Toimintakulut euro/as	60,26	57,70	58,56	59,34
* Toimintakulut euro/m ²	1,33	1,29	1,31	1,34
* Toimintakate euro/m ²	-1,15	-1,10	-1,12	-1,15
* Liikennöimisalueen pinta-ala, 1000 m ² /hlötv	198,00	199,11	199,67	200,22
Puistot ja yleiset alueet				
Hoidettuja puistoalueita, ha	78	78,5	78,5	78,5
Puistometsiä, ha	429	429	429	429
Talousmetsiä, ha	1069	1089	1089	1 089
Leikkipuistoja kpl	33	33	33	33
Uimarantoja, kpl	19	19	19	19

	2009	2010	2011	2012
	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite
Venepaikkoja, kpl	1 412	1 412	1 412	1 412
Matonpesupaikkoja, kpl	13	13	13	13
Vuokrattavia palstoja, kpl	141	141	141	141
Tehty työaika, henkilötyövuodet	16,5	16,5	16,5	16,5
* Toimintakulut euro/as	24,57	22,09	22,42	22,74
* Toimintakate euro/as	-20,48	-17,98	-18,28	-18,58
Rakennettuja hoidettuja puistoja ha/hlötv	4,73	4,76	4,76	4,76
Vesi- ja viemärlaitos				
Verkostoon pumpattu vettä, m ³	2 370 000	2 463 000	2 480 000	2 510 000
Myyty vesi, m ³	2 141 400	2 216 000	2 232 000	2 259 000
Puhdistettu jätevesi, m ³	3 970 000	4 022 000	4 050 000	4 080 000
Vesijohtoverkoston pituus, km	303	305	308	310
Verkostoon liittyneitä	31 469	31 500	31 800	32 100
Liittymisaste %	86	86	86	86
Jätevesiverkoston pituus, km	298	300	303	306
Liittymisaste %	86	86	86	86
Sadevesiverkoston pituus, km	132	132	134	136
Henkilötyövuodet	18,5	18,5	18,5	18,5
* Toimintakulut euro/myyty m ³	1,39	1,29	1,32	1,33
* Kokonaiskulut (sis. poistot) euro/myyt /m ³	2,26	2,09	2,14	2,20
* Toimintakate/euro/myyty m ³	1,38	1,47	1,49	1,52
* Tulos (sis poistot) euro/myyty m ³	0,52	0,67	0,67	0,65
* Myyty m ³ /henkilötyövuosi	115 751	119 784	120 649	122 108
Veden hinta	1,04	1,08		
Jäteveden hinta	1,61	1,68		
* Tulosalueen toimintakulut euro/asukas		194,62	197,40	199,97
* Tulosalueen nettomenot euro/asukas		-3,78	-3,86	-4,18
TILAPALVELUT				
Hallinnassa olevat tilat, k-m ²	181 638	180 500	180 500	180 500
Hallinnassa olevat tilat hum ²	178 913	164 100	164 100	164 100
Tehty työaika, henkilötyövuodet	34	37	37	37
* Toimintakulut euro/asukas	177,25	170,29	172,73	174,77
* Toimintakulut, euro/hum ²	39,10	41,43	42,44	43,37
* Kokonaiskulut (sis poistot) €/hum ²	20,90	20,02	19,63	19,61
* Hallinnassa olevat tilat/hlötyövuosi	4 846	4 878	4 878	4 878
* Henkilötyövuosia/10000 asukasta	8,62	9,27	9,18	9,09
* Tulosalueen toimintakulut euro/asukas		172,42	174,88	176,95
* Tulosalueen nettomenot euro/asukas		-297,79	-295,39	-293,45
RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT				
Ruokapalvelut				
Ateriat, kpl	2 144 115	2 145 000	2 145 000	2 145 000
Tehty työaika, henkilötyövuodet	82,3	82,3	82,3	82,3
Ostopalvelu %	3,8	3,8	3,8	3,8
* Toimintakulut euro/ateria	2,75	2,72	2,78	2,85
* Ateriat/henkilötyövuosi	26 052	26 063	26 063	26 063

	2009	2010	2011	2012
	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite
Siivouspalvelut				
Siivousala hum ²	121 372	121 372	121 372	121 372
Tehty työaika, henkilötyövuodet	111	110	110	110
* Toimintakulut euro/as	103,53	101,74	103,29	104,85
* Toimintakulut euro/hum ²	33,66	33,46	34,31	35,18
* siivousala hum ² /henkilötyövuosi	1 093	1 103	1 103	1 103
* Tulosalueen toimintakulut euro/asukas		257,90	261,61	265,11
* Tulosalueen nettomenot euro/asukas		0,82	0,77	0,44
Pelastustoimi				
* Toimintakulut euro/as	68,45	69,55	70,60	71,67
* Toimintakate euro/asukas	-68,45	-69,55	-70,60	-71,67
Hankesuunnittelija, rakennuttaja				
Henkilökunnan määrä	311,70	313,70	313,70	313,70

10.9 Ympäristölautakunta

10.9.1 Hallinto

Hallinnon menoihin sisältyvät ympäristölautakunnan toimintamenot. Lisäksi menoihin sisältyy Uudenmaan liiton maksuosuus. Maankäytön kehittämiskorvauksien taso on säilytetty vuoden 2009 tasossa (200 000 euroa).

10.9.2 Maankäyttö

Kilpailusihteerin tehtävä muutettiin vuoden 2009 aikana arkkitehdin tehtäväksi ja sisällytettiin maankäytön toimintamenoihin. Kaavoituksen kohteista ja aikataulusta sovitaan erillisessä kaavoitusohjelmassa. Maankäytön asiantuntijapalveluksiin osoitettuja määrärahoja on leikattu talouden tasapainottamistoimenpiteenä 26 000 euroa.

Länsi-Uudenmaan alueen maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua varten on palkattu kahden vuoden määräajaksi kuntien yhteinen MAL-koordinaattori, josta Lohjan kaupungin kuntaosuus on 25 000 euroa vuodessa. Palkkaukseen saadaan 50 % TEM:n ja Uudenmaan liiton avustuksena. Koordinaattorin kokonaismenot näkyvät tuloslaskelman menoissa samoin näkyvät tuloissa laskutus projektilta (72 000 euroa).

10.9.3 Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta huolehtii sopimuksella Karjalohjan rakennustarkastajan tehtävien hoidosta. Myyntituloja on lisätty sopimuksen johdosta 30 000 eurolla..

10.9.4 Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu sai vuoden 2009 alusta kokoaikaisen toimistosihteerin, jonka työaika jaetaan ympäristövalvonnan kanssa. Paikkatietojen ohjelmistokustannukset ovat nousseet merkittävästi, ollen nyt yli 7 000 euroa. Hiidenvesiprojektin jatko on varattu kaupunginhal-

lituksen päätöksen mukaisena vuodelle 2010. Talousarvio sisältää 10 000 euron määrärahan harkinnanvaraisena avustuksena vesistöjen parantamiseen vesiensuojeluyhdistysten käyttöön. Talouden tasapainotustoimenpiteenä karsitaan harkinnanvaraista toimintaa.

10.9.5 Ympäristönvalvonta

Ympäristövalvonta sai vuoden 2009 alusta kokoaikaisen toimistosihteerin, jonka työaika jaetaan ympäristönsuojelun kanssa. Vuoden 2009 aikana perustettiin ympäristötarkastajan virka. Toiminnassa on varauduttu osallistumaan Länsi-Uudenmaan hajavesi -projektiin (maksuosuus n. 9 000 euroa). Talouden tasapainotustoimenpiteenä karsitaan harkinnanvaraista toimintaa.

10.9.6 Joukkoliikenne

Kuljetuskorvausten nousuun vaikuttaa kaupunkilipun subventiokustannusten kasvu, joka aiheutuu käyttäjien määrän lisääntymistä sekä matkojen pidentymisestä sammattilaisten matkojen johdosta. Kustannusten kasvua aiheuttaa myös siitä, että asiakashinta on säilynyt vuodesta 2004 edelleen 45 euron/lippu. Asiakashinnan määrittelyllä on vaikutusta verotulon suuruuteen työmatkavähennysten kautta. Uuden joukkoliikennelain johdosta kaupungin tukilippusopimukset uusitaan 3.12.2009 alkaen. Länsi-Uudenmaan henkilöliikennelogistikon toimintaa koskeva jatkosopimus on tehty ajalle 1.8.2009-31.7.2011. Toiminnan jatkamiseen saadaan maakunnan kehittämisrahaa 50 %. Lohjan osuus logistikon kustannuksista on n. 12 000 euroa vuonna 2010. Kaupungin järjestämän palvelu- ja asiointiliikenteen kuljetuksia ei ole saatu yhdisteltyä koulukuljetuksiin. Nykyiset sopimukset jatkuvat kouluvuoden 2011 alkuun.

10.9.7 Kiinteistö- ja kartastotoimi

Kartastopalvelujen ilmakehuvausten ja kaavanpohjakartan ajantasaistamiseen tarvittava asiantuntijamääräraha on säilytetty vuoden 2009 tasolla (30 000 euroa). Hankerahalla työstä voidaan toteuttaa vain kolmasosa suunnitellusta. Osa-aikaisen maastomittaajan tehtävä jätetään toistaiseksi täyttämättä talouden tasapainotustoimenpiteenä (15 000 euroa).

10.9.8 Ympäristölautakunnan suoritteet

	2009 Tavoite	2010 Tavoite	2011 Tavoite	2012 Tavoite
Toimielin/toiminta				
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA				
MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ				
Maankäytön suunnittelu				
Hyväksytyt kaavat ha				
- yleiskaavat, ha	150	0	300	200
- asemakaavat, ha	100	90	90	120
- ranta-asemakaavat, ha	40	13	3	20
Kaavoitettua aluetta yhteensä, ha	5 962	12 000	12 000	12 000
Kaavoitettu tonttivaranto				
- omakotitontit, kpl	160	150	150	150
- rivitalotontit, kpl	45	45	40	35
- kerrostalotontit, kpl	15	15	15	15
- liike- ja teollisuustontit, kpl	40	45	40	35
Maa-ainesluvut, m ³	110 000	1 000 000	100 000	50 000
Poikkeamisluvat, kpl	145	100	100	100
Joukkoliikenne				
- Tuetut matkat	390 000	390 000	390 000	390 000
* Toimintakulut €/tuettu matka (netto)	0,55	0,63	0,64	0,65
Tehty työaika, henkilötyövuodet	10,3	10,3	10,3	10,3
* Toimintakulut €/asukas	29,28	30,67	30,99	31,37
* Toimintakate €/asukas	-22,31	-21,93	-22,14	-22,39
Henkilötyövuosia/10 000 asukasta	2,7	2,6	2,6	2,6
Rakennusvalvonta				
- Rakennusluvut (+ilmoitukset), kpl	720	650	650	670
- Katselmus, kpl	1 425	1 100	1 100	1 200
Tehty työaika, henkilötyövuodet	6	6	6	6
* Toimintakulut, euroa/rakennuslupa	517	607	622	619
*Toimintatuotot, euroa/rakennuslupa	698	842	859	850
* Toimintakate, euroa/rakennuslupa	180,41	235,16	236,92	231,58
* Rakennusluvut/henkilötyövuosi	120,0	108,3	108,3	111,7
Ympäristönsuojelu/valvonta				
Tehty työaika, henkilötyövuodet	6,3	6,3	6,3	6,3
Valvottavia ympäristölupia, kpl	140	140	140	140
Ympäristölakien mukaiset ratkaisut, kpl	70	90	90	90
Lausunnot	250	180	180	180
Tarkastukset ja valvontakäynnit, kpl	350	350	350	350
*Nettomenot, euroa/asukas	10,05	10,05	10,11	10,19
* Tulosalueen toimintamenot euroa/asukas		53,34	53,96	54,58
* Tulosalueen nettomenot euroa/asukas		28,84	29,17	29,51

	2009 Tavoite	2010 Tavoite	2011 Tavoite	2012 Tavoite
KIINTEISTÖ- JA KARTASTOTOIMI				
Kiinteistö- ja kartastotoimi				
Maanhankinta, ha	30	20	20	20
Maanluovutus, ha	10	10	10	10
Omakotitontit, kpl	20	20	30	40
Rivitalotontit, kpl	5	2	2	2
Kerrostalotontit, kpl	3	2	2	2
Liike- ja teollisuustontit	5	5	5	5
Vapaa-ajantontit, kpl	0	0	0	0
Pohjakartta yhteensä, ha	8 000	8 000	8 400	8 500
täydennetty, ha	1000	400	800	800
Rakennusten merkitsemisiä, kpl	150	150	150	150
Tonttijaot, kpl	40	30	40	40
Lohkomiset, kpl	80	70	80	80
Yleisten alueiden mittauksia, kpl	20	30	20	20
Tehty työaika, henkilötyövuodet	23,0	23,0	23,0	23,0
Henkilötyövuosia/10 000 asukasta	6,1	5,8	5,8	5,7
* Tulosalueen toimintamenot euroa/asukas	28,48	27,66	28,03	28,41
Henkilökunnan määrä	45,6	45,6	45,6	45,6

10.10 Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunta

Seudullinen organisaatio on nyt toiminut lähes kaksi vuotta. Vakiintuneen toiminnan menosuunnittelu on nyt tehty puolentoista vuoden kustannustoteutumaan perustuen. Vuosien 2008-2009 talousarvioehdotukset perustuivat yhteistoimintasopimuksen mukaisesti kuntien talousarvioissa olevien varausten summaan kustannuskehityksellä tarkistettuna ja kuntien maksuosuudet yhteissummasta laskettuun prosentuaaliseen osuuteen. Kuntien maksuosuudet v. 2010 perustuvat yhteistoimintasopimuksen mukaisesti valmisteltuun palvelusopimukseen. Palvelusopimuksessa on esitetty, että nettokustannuksesta 70 % kohdennetaan aiemman prosentuaalisen jaon mukaisesti ja 30 % asukasluku- ja suoriteperusteisesti. Asukasluvun vaikutus meno-osuuden jaossa on 80 % ja suoritteiden vaikutus 20 %. Palvelusopimuksessa on esitetty, että maksuosuus muuttuu asukasluku ja suoriteperusteiseksi vuonna 2012. Samoin tarkastellaan asukasluvun ja suoritteiden vaikutuksen suhteen muuttamista suoritepainotteiseksi.

Talousarviossa valvonta- ja tarkastusmaksuja on korotettu 3,5 %. Maksullista valvontaa arvioidaan toteutusvankaksi 2-3 tarkistusta viikoittain/tarkastaja. Eläinlääkärin virka-asunto poistui eläköitymisen yhteydessä 1.7.09, muutos vaikuttaa sekä tuottoihin että toimintakuluihin. Palkat sisältävät varauksen terveystarkastajien sijaistuksiin (2 kk) ja eläinlääkäreiden vuosilomasijaistuksiin vuosilomapäiviä vastaavasta. Palvelut on varattu toiminnan vakiintuneen tason mukaan sisältäen varauksen henkilöstön aiempaa suurempaan koulutukseen osaamistason varmistamiseksi, varauksen kaikkia kuntia kattavaan valmiuslaboratoriosopimukseen sekä varauksen erillisiin ruotsinkielien käännöspalveluihin. Ostoihin on sisällytetty toiminta- ja toimintavarustuksen ajanmukaistamisen edellyttämä varaus. Muut toimintakulut sisältävät nykylaajuisen toimipisteverkoston aiheuttamat kustannukset

---

Talousarvioehdotus sisältää eläinlääkäripalveluihin laitehankinnan 15 000 euroa (ultraäänilaite Karkkilan toimipisteeseen). Uudessa eläinlääkintähuoltolaissa (hallituksen esitys) eläinlääkintäpalveluiden perustason käsitettä on verrattu eläinlääketieteen kyseisen aikakauden perusopetuksen tasoon. Kunnan velvollisuutena on turvata eläinlääkintäpalveluiden perustaso kaikille kotieläimille. Tällä hetkellä eläinlääkärien toimintavälineistö on ollut osittain eläinlääkärien omaa ja osittain kuntien hankkimaa. Kuntien eläinlääkäripalveluihin tarjotut toimitilat ja toimintavälineet ovat Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyden alueella muihin vastaaviin organisaatioihin verrattuna osittain hyvin vaatimattomia ja vanhanaikaisia ja estävät toisinaan kiireellisten sairaustapausten hoitamisen nykyaikaisen eläinlääketieteellisen tietämyksen ja opetuksen mukaisesti. Eläinlääkäreillä ei myöskään kaikissa toimipisteissä ole käytettävissään asianmukaisia peseytymistiloja.

Sijaisten suhteen laitteiden omistussuhteet aiheuttavat ongelmaa, jos sijaisille ei ole tarjota käyttöön kunnan omistamia toimintavälineitä. Lisäksi kaksi eläinlääkäreistä on vaihtunut, ja osa käytössä olleista välineistä sen myötä poistunut. Vastaavanlaisissa organisaatioissa perusvarustus on usein kunnan hankkimaa, perusteena mm. eläinlääkäreiden saatavuuden varmistaminen tarjoamalla käyttöön ajanmukaiset perustoimintavälineet. Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyden tarkoituksena on muutaman seuraavan vuoden aikana vähitellen ajanmukaistaa toimipisteiden perusvälineistöä hankkimalla sitä tasapuolisesti ja tarpeen mukaan eläinlääkäreiden käyttöön. Samalla on tarkoitus ottaa käyttöön laitteiden (ultraääni, röntgen) käyttömaksu, joka peritään laitteita käyttäviltä eläinlääkäreiltä.

Laitehankinnat ja tulevien vuosien laitehankintasuunnitelma (v. 2011 ultraäänilaite Nummi-Pusulaan 15 000 euroa, v. 2012 röntgenlaite yhteiskäyttöön, sijoituspaikkana Vihti tai Lohja 50 000 euroa) käsitellään erikseen. Laitteiden hankinnan käsittelyn yhteydessä valmistellaan samalla myös hankittavan laitteen käyttömaksun suuruus. Vuoden 2010 hankintavaraus sisältyy talousarvioehdotukseen, mutta käyttömaksun suuruutta ei ole tulopuolelle vielä arvioitu.

Suunnitteluviuosien tarpeena on lisäksi valvontaohjelman uudistaminen (30 000 euroa v. 2011). Nykyinen valvontaohjelma ei ole toimiva viranomaisten lisääntyneisiin tietotarpeisiin.

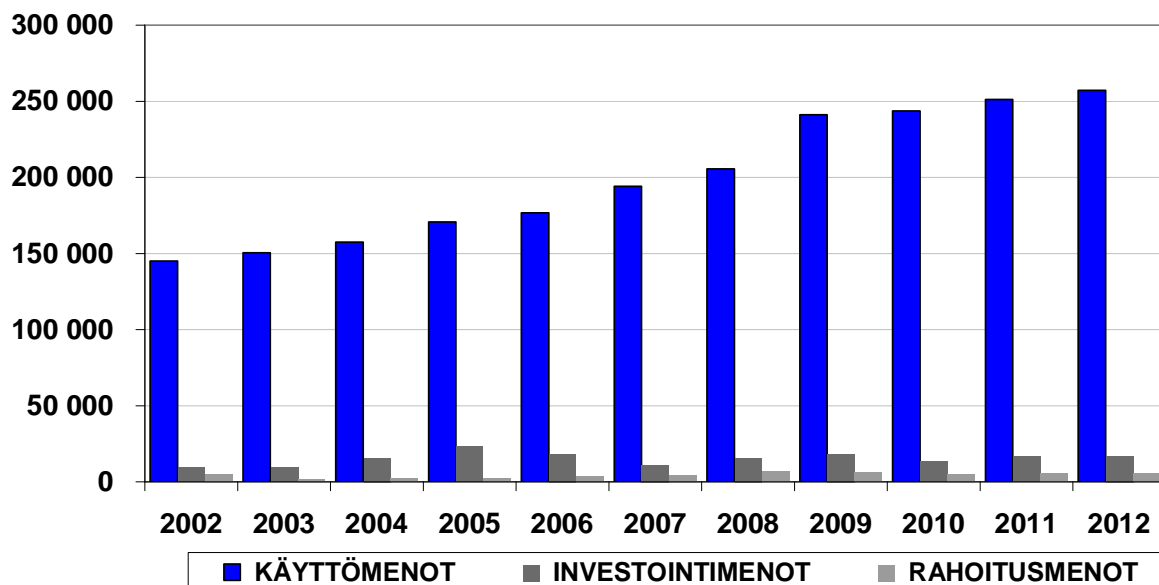
10.10.1 Länsi-Uudenmaan ympäristöterveyslautakunnan suoritteet

	2009 Tavoite	2010 Tavoite	2011 Tavoite	2012 Tavoite
Toimielin/toiminto				
L-U:N YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA				
Ympäristöterveydenhuolto				
Tehty työaika, henkilötyövuodet	13,5	13,5	13,5	13,5
Tarkastukset ja näytteenotokerrat, kpl	4712	2500	2500	2500
EL mukaiset päätökset, kpl		40	40	40
TsL mukaiset päätökset, kpl		20	20	20
KuTuL mukaiset päätökset, kpl		0	0	0
TupL mukaiset päätökset, kpl		80	80	80
KemL mukaiset päätökset, kpl		0	0	0
Lääkelain mukaiset päätökset, kpl		10	10	10
Ulkoilulain mukaiset päätökset, kpl		0	0	0
Annetut lausunnot, kpl		50	50	50
Elintarvikenäytteet, kpl		200	200	200
Vesinäytteet, kpl		400	400	400
Sisäilmanäytteet, kpl		10	10	10
Toimeksiannot muilta viranomaisilta, kpl		0	0	0
Annetut asiantuntijapalvelut, kpl		0	0	0
Eläinlääkärikäyntejä, kpl	4596	4500	4500	4500
* Nettomenot euroa/asukas Lohja	8,92	9,42	9,59	9,76
* Toimintamenot euroa/asukas yhteistoiminta-alue		11,38	11,50	11,62

11 TALOUDEN YHTEENVETOTAULUKOT

MENOT	TP 2002	TP 2003	TP 2004	TP 2005	TP 2006	TP 2007	TP 2008	TA 2009	TA 2010	SV 2011	SV 2012
KOKONAISMENOT	160 246	161 967	175 836	196 876	199 261	210 094	228 352	265 693	262 592	273 926	280 385
% kasvu	-1,2	1,1	8,6	12,0	1,2	3,0	9,5	15,4	-1,2	4,3	2,3
Ulkoiset menot	147 043	148 344	162 045	182 049	183 374	193 037	210 106	246 227	241 586	252 422	258 370
Sisäiset menot	13 203	13 623	13 791	14 827	15 888	16 531	18 246	19 466	21 006	21 504	22 015
KÄYTTÖMENOT	145 032	150 433	157 476	170 697	176 642	194 135	205 553	241 207	243 691	251 189	257 241
% kasvu	5,3	3,7	4,7	8,4	3,5	4,1	1,9	17,3	1,0	3,1	2,4
% kokonaismenoista	90,5	92,9	89,6	86,7	88,6	92,4	89,3	90,8	92,8	91,7	91,7
Ulkoiset menot	131 836	136 810	143 685	155 870	160 754	177 078	187 334	221 741	222 685	229 685	235 226
Sisäiset menot	13 196	13 623	13 791	14 827	15 888	17 057	18 219	19 466	21 006	21 504	22 015
INVESTOINTIMENOT	9 611	9 650	15 796	23 641	18 487	11 263	15 776	18 409	13 485	16 857	17 160
Ulkoiset menot	9 611	9 650	15 796	23 641	18 487	11 263	15 749	18 409	13 485	16 857	17 160
Sisäiset menot	0	0	0	0	0	0	27	0	0	0	0
% kokonaismenoista	6,0	6,0	9,0	12,0	9,3	5,4	7,6	6,9	5,1	6,2	6,1
RAHOITUSMENOT	5 596	1 884	2 564	2 538	4 133	4 696	7 023	6 077	5 416	5 880	5 984
% muutos	-34,6	-66,3	36,1	-1,0	62,8	5,1	57,1	-13,5	-10,9	8,5	1,8
% kokonaismenoista	3,5	1,2	1,5	1,3	2,1	2,2	3,1	2,3	2,1	2,1	2,1

MENOJEN KEHITYS 2002-2012 (1000 €) (ilman poistoja)

MENOT TOIMIELIMITTÄIN 2002-2012
(1000 eur)
1 KÄYTTÖTALOUS

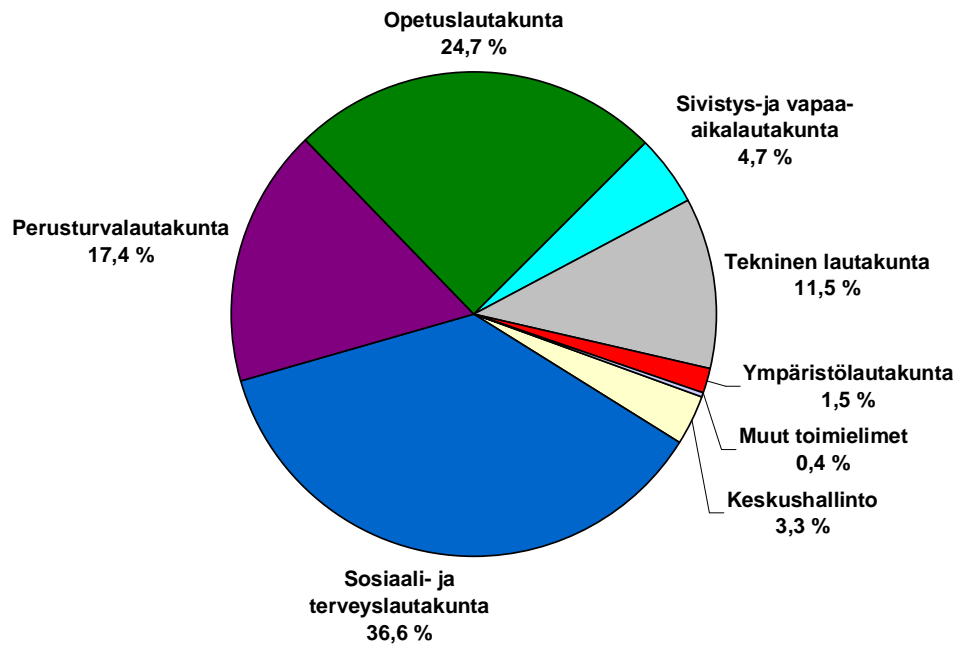
TOIMIELIN	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
KESKUSVAALI-LAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	1	60	157	11	141	105	129	98	1	101	168
% kasvu	48,7	5 900	161,7	-93,0	1184,2	-25,5	22,2	-23,8	-98,5	6640,1	66,0
Ulkoiset menot	0	60	142	10	139	103	127	97	0	99	166
Sisäiset menot	1	0	15	1	2	2	2	1	1	2	2
TARKASTUSLAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	50	53	59	51	62	66	68	80	80	81	82
% kasvu	0,0	6,0	11,3	-13,6	20,7	7,4	2,3	18,2	0,4	1,1	1,1
Ulkoiset menot	47	50	56	45	56	61	62	74	78	79	80
Sisäiset menot	3	3	3	6	6	5	6	6	2	2	2
YLEINEN LUOTTAMUS-HENKILÖHALLINTO											
Kokonaismääräraha	685	708	640	651	671	712	809	788	828	843	858
% kasvu	15,7	3,4	-9,6	1,7	3,1	6,1	13,6	-2,6	5,0	1,8	1,8
Ulkoiset menot	580	628	560	585	609	646	724	731	756	769	782
Sisäiset menot	105	80	80	66	63	66	85	58	72	74	76
KESKUSHALLINTO											
Kokonaismääräraha	6 860	6 512	6 991	7 582	7 253	7 653	8 140	8 711	7 963	8 149	8 338
% kasvu	2,8	-5,1	7,4	8,5	-4,3	5,5	6,4	7,0	-8,6	2,3	2,3
Ulkoiset menot	6 365	5 999	6 426	6 913	6 473	6 834	7 283	7 788	7 041	7 204	7 369
Sisäiset menot	495	513	565	669	780	819	857	923	922	945	969
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA (vuoteen 2008 asti perusturvalautakuntaa)											
Kokonaismääräraha								87 577	88 790	92 374	94 507
% kasvu									1,4	4,0	2,3
Ulkoiset menot								83 598	83 445	86 922	88 945
Sisäiset menot								3 979	5 344	5 452	5 563
PERUSTURVALAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	78 918	67 521	70 637	76 650	80 201	91 066	98 306	41 029	42 183	43 250	44 341
% kasvu	6,5	-14,4	4,6	8,5	4,6	0,0	7,9	-58,3	2,8	2,5	2,5
Ulkoiset menot	74 164	64 271	67 498	73 249	76 609	87 341	94 440	40 603	41 763	42 819	43 900
Sisäiset menot	4 754	3 250	3 139	3 401	3 591	3 725	3 866	426	420	430	441
OPETUSLAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	27 100	43 485	46 556	49 158	50 922	53 848	56 448	59 236	59 956	61 435	62 935
% kasvu	5,6	60,5	7,1	5,6	3,6	5,7	4,8	4,9	1,2	2,5	2,4
Ulkoiset menot	21 827	36 196	38 971	41 099	42 417	44 427	46 245	48 437	49 008	50 214	51 433
Sisäiset menot	5 273	7 289	7 585	8 059	8 505	9 422	10 204	10 799	10 948	11 221	11 502
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKA-LAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	9 238	8 659	9 084	9 706	10 270	10 676	10 840	10 988	11 428	11 711	11 996
% kasvu	6,9	-6,3	4,9	6,8	5,8	4,0	1,5	1,4	4,0	2,5	2,4
Ulkoiset menot	8 419	7 898	8 286	8 852	9 243	9 566	9 784	9 808	10 240	10 493	10 748
Sisäiset menot	819	761	798	854	1 027	1 110	1 057	1 181	1 188	1 217	1 248
TEKNINEN LAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	19 929	21 063	20 549	22 658	23 575	26 495	26 606	28 223	27 831	28 520	29 187
% kasvu	0,7	5,7	-2,4	10,3	4,0	12,4	0,4	6,1	-1,4	2,5	2,3
Ulkoiset menot	18 349	19 511	19 129	21 139	21 916	24 843	24 747	26 428	26 030	26 675	27 298
Sisäiset menot	1 580	1 552	1 420	1 519	1 659	1 652	1 859	1 795	1 801	1 845	1 889
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA											
Kokonaismääräraha	2 250	2 372	2 805	3 181	3 442	3 513	4 209	3 445	3 619	3 689	3 771
% kasvu	2,3	5,4	18,3	13,4	8,2	2,1	19,8	-18,2	5,1	1,9	2,2
Ulkoiset menot	2 084	2 198	2 618	2 928	3 187	3 256	3 925	3 191	3 352	3 416	3 491
Sisäiset menot	166	174	187	253	255	257	284	253	266	273	280
LÄNSI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA (vuoteen 2008 asti Ympäristölautakuntaa)											
Kokonaismääräraha	0	0	0	0	0	0	0	1 033	1 012	1 035	1 059
% kasvu									-2,0	2,3	2,3
Ulkoiset menot	0	0	0	0	0	0	0	987	970	992	1 015
Sisäiset menot	0	0	0	0	0	0	0	45	42	43	44
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1 KAYTTOTALOUS (yhteensä)	145 031	150 433	157 478	169 648	176 536	194 135	205 553	241 207	243 691	251 189	257 241
muutos-%	5,3	3,7	4,7	7,7	4,1	10,0	5,9	17,3	1,0	3,1	2,4
Ulkoiset menot	131 835	136 811	143 686	154 820	160 649	177 078	187 335	221 741	222 685	229 683	235 226
Sisäiset menot	13 196	13 622	13 792	14 828	15 888	17 057	18 219	19 466	21 006	21 504	22 015

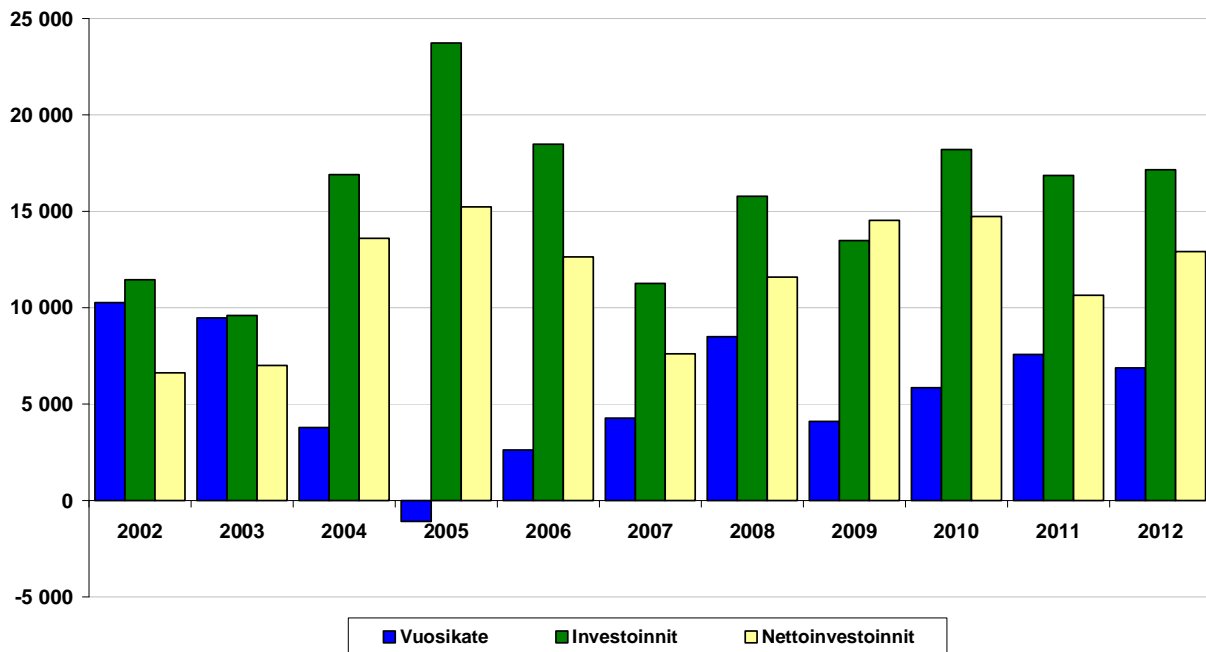
2 INVESTOINNIT

TOIMIELIN	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
KAUPUNGINHALLITUS	992	983	720	1 838	1 055	1 785	2 329	1 784	1 183	1 210	1 210
% investoinneista	10,3	10,2	4,6	7,7	5,7	15,8	14,8	9,7	8,8	7,2	7,1
SOSIAALI- JA TERVEYS- LAUTAKUNTA								340	485	200	150
% investoinneista								1,8	3,6	1,2	0,9
PERUSTURVA- LAUTAKUNTA	263	98	125	128	767	375	92				
% investoinneista	2,7	1,0	0,8	0,5	4,1	3,3	0,6				
OPETUSLAUTAKUNTA	34	310	434	157	689	60	276	481	199	552	620
% investoinneista	0,4	3,2	2,7	0,7	3,7	0,5	1,7	2,6	1,5	3,3	3,6
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKA- LAUTAKUNTA	112	84	242	669	260	48	37	85	35	130	60
% investoinneista	1,2	0,9	1,5	2,8	1,4	0,4	0,2	0,5	0,3	0,8	0,3
TEKNINEN LAUTAKUNTA	8 180	8 131	14 195	20 911	15 647	8 878	12 951	15 534	11 433	14 665	15 020
Ulkoiset menot	8 180	8 131	14 195	20 911	15 647	8 878	12 925	15 534	11 433	14 665	15 020
Sisäiset menot	0	0	0	0	0	0	27	0	0	0	0
% investoinneista	85,0	84,3	89,9	88,1	84,6	78,8	82,2	84,4	84,8	87,0	87,5
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	38	44	80	45	69	117	91	185	150	100	100
% investoinneista	0,4	0,5	0,5	0,2	0,4	1,0	0,6	1,0	1,1	0,6	0,6
2 INVESTOINNIT(yhteensä)	9 611	9 650	15 796	23 748	18 487	11 263	15 776	18 409	13 485	16 857	17 160
Ulkoiset menot	9 619	9 650	15 796	23 748	18 487	11 263	15 749	18 409	13 485	16 857	17 160
Sisäiset menot	0	0	0	0	0	0	27	0	0	0	0
muutos-%	-39,7	0,4	63,7	50,3	-22,2	-39,1	40,1	16,7	-26,7	25,0	1,8
3 RAHOITUS (yhteensä)	5 596	1 884	2 564	2 538	4 143	4 696	7 023	6 077	5 416	5 880	5 984
muutos-%	-34,6	-66,3	36,1	-1,0	63,2	13,4	49,5	-13,5	-10,9	8,6	1,8
MÄÄRÄRAHAT (yhteensä)	160 238	161 967	175 838	195 934	199 166	210 094	228 352	265 693	262 592	273 926	280 385
Kasvu %	-1,2	1,1	8,6	11,4	1,6	5,5	8,7	16,4	-1,2	4,3	2,4
Ulkoiset menot	147 050	148 345	162 046	181 106	183 278	193 037	210 107	246 227	241 586	252 420	258 370
Sisäiset menot	13 196	13 622	13 792	14 828	15 888	17 057	18 246	19 466	21 006	21 504	22 015

Käyttötalousmenot toimielimittäin 2010

TULORAHOITUS JA INVESTOINNIT 2002-2012

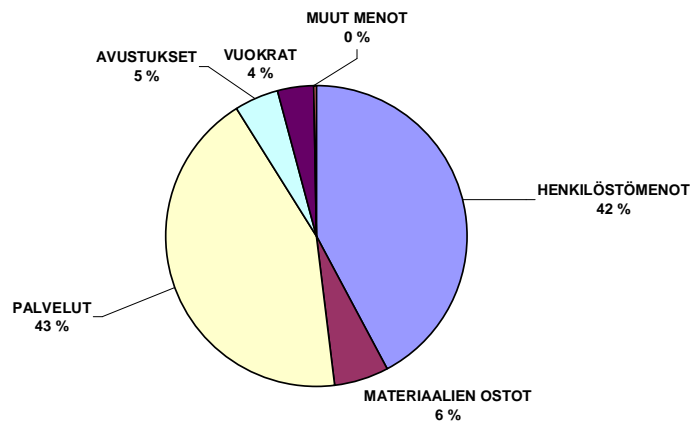

MENOT LAJEITTAIN 2002-2012 (1000 eur)
 (sisältää myyntitappiot)

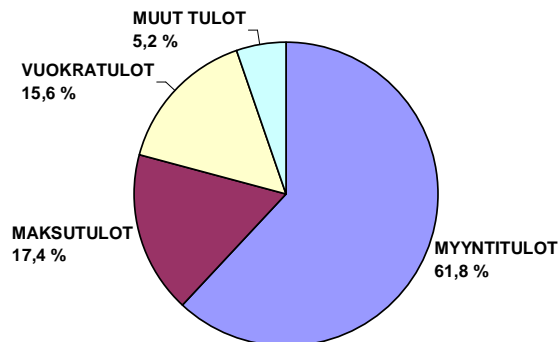
MENOLAJI	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1 KÄYTTÖTALOUS											
Palkat	49 143	51 579	53 319	56 236	58 356	61 766	66 335	76 003	79 227	81 757	83 820
Kasvu %	5,7	5,0	3,4	5,5	3,8	5,8	7,4	14,6	4,2	3,2	2,5
%-käyttömenoista	33,9	34,3	33,9	32,9	33,1	31,8	32,3	31,5	32,5	32,5	32,6
Henkilöstösivukulut	14 790	15 201	17 514	17 346	18 680	20 236	20 984	25 249	24 009	24 639	25 282
Kasvu %	8,1	2,8	15,2	-1,0	7,7	8,3	3,7	20,3	-4,9	2,6	2,6
%-käyttömenoista	10,2	10,1	11,1	10,2	10,6	10,4	10,2	10,5	9,9	9,8	9,8
Materiaalin ostot	7 702	8 600	8 538	10 056	10 076	11 186	11 706	13 162	13 039	13 367	13 634
Kasvu %	2,6	11,7	-0,7	17,8	0,2	11,0	4,7	12,4	-0,9	2,5	2,0
%-käyttömenoista	5,3	5,7	5,4	5,9	5,7	5,8	5,7	5,5	5,4	5,3	5,3
Ulkoiset menot	7 489	8 367	8 308	9 822	9 843	10 948	11 460	12 920	12 796	13 118	13 381
Sisäiset menot	213	233	230	234	233	237	246	242	244	248	253
Asiakaspalvelujen ostot	38 711	39 749	42 922	47 154	49 078	55 967	58 020	69 168	71 212	73 901	75 724
Kasvu %	7,9	2,7	8,0	9,9	4,1	14,0	3,7	19,2	3,0	3,8	2,5
%-käyttömenoista	26,7	26,4	27,3	27,6	27,8	28,8	28,2	28,7	29,2	29,4	29,4
Ulkoiset menot	38 469	39 474	42 637	47 133	49 056	55 925	57 950	69 168	71 212	73 901	75 724
Sisäiset menot	242	275	285	21	2	42	71	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	19 848	20 407	20 331	22 571	23 714	27 617	31 453	34 567	33 684	34 485	35 293
Kasvu %	3,6	2,8	-0,4	11,0	5,1	16,5	13,9	9,9	-2,6	2,4	2,3
%-käyttömenoista	13,7	13,6	12,9	13,2	13,4	14,2	15,3	14,3	13,8	13,7	13,7
Ulkoiset menot	10 967	11 260	11 003	12 233	12 655	16 111	19 156	21 752	20 463	20 934	21 403
Sisäiset menot	8 881	9 147	9 328	10 338	11 060	11 506	12 296	12 816	13 221	13 552	13 890
Avustukset	9 020	8 980	9 135	10 300	10 151	9 409	9 179	10 242	10 671	10 920	11 138
Kasvu %	2,8	-0,4	1,7	12,8	-1,4	-7,3	-2,4	11,6	4,2	2,3	2,0
%-käyttömenoista	6,2	6,0	5,8	6,0	5,8	4,8	4,5	4,2	4,4	4,3	4,3
Ulkoiset menot	8 994	8 945	9 097	10 277	10 139	9 402	9 173	10 242	10 671	10 920	11 138
Sisäiset menot	26	35	38	23	12	7	6	0	0	0	0
Vuokrat	5 461	5 587	5 531	5 794	6 097	7 389	7 615	12 585	11 751	12 020	12 248
Kasvu %	-6,6	2,3	-1,0	4,8	5,2	21,2	3,1	65,3	-6,6	2,3	1,9
%-käyttömenoista	3,8	3,7	3,5	3,4	3,5	3,8	3,7	5,2	4,8	4,8	4,8
Ulkoiset menot	1 629	1 654	1 621	1 582	1 537	2 131	2 014	6 176	4 209	4 316	4 377
Sisäiset menot	3 832	3 933	3 910	4 212	4 560	5 258	5 600	6 409	7 541	7 704	7 871
Verot	172	264	161	121	129	129	133	131	65	66	66
Kasvu	34,7	53,5	-39,0	-24,8	6,3	0,1	3,4	-1,8	-50,5	2,5	0,0
%-käyttömenoista	0,12	0,18	0,10	0,07	0,07	0,07	0,06	0,05	0,03	0,03	0,03
Ulkoiset menot	172	264	161	121	129	129	133	131	65	66	66
Sisäiset menot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	112	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kasvu	-13,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
%-käyttömenoista	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0
Muut menot	0	0	0	1 122	256	438	129	101	34	34	34
KÄYTTÖTALouden MENOT	145 032	150 433	157 476	170 697	176 536	194 135	205 553	241 207	243 691	251 189	257 241
Kasvu %	5,3	3,7	4,7	8,4	3,4	10,0	5,9	17,3	1,0	3,1	2,4
% kokonaismenoista	90,5	92,9	89,6	86,7	88,6	92,4	90,0	90,8	92,8	91,7	91,7
Ulkoiset menot	131 836	136 810	143 685	155 870	160 649	177 086	187 334	221 741	222 685	229 685	235 226
Sisäiset menot	13 196	13 623	13 791	14 827	15 867	17 049	18 219	19 466	21 006	21 504	22 015

MENOLAJI	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
2 INVESTOINNIT											
INVESTOINTIMENOT	9 611	9 650	15 796	23 735	18 487	11 263	15 776	18 409	13 485	16 857	17 160
Ulkoiset menot	9 619	9 650	15 796	23 735	18 487	11 263	15 776	18 409	13 485	16 857	17 160
Sisäiset menot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
% kokonaismenoista	6,0	6,0	9,0	12,1	9,3	5,4	6,9	6,9	5,1	6,2	6,1
3 RAHOITUS											
Arvonlisäveron takaisinperintä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Korot	766	842	980	934	1 460	2 014	2 272	2 540	1 867	2 330	2 446
Muu rahoitusmenot	17	30	1	5	3	9	53	3	14	15	15
Talousarviolainojen lyhennykset	4 059	1 012	1 584	1 577	2 630	2 674	4 698	3 535	3 535	3 535	3 523
Lainananto	753	0	0	0	50	0	0	0	0	0	0
RAHOITUSMENOT	5 596	1 884	2 564	2 516	4 143	4 696	7 023	6 077	5 416	5 880	5 984
Muutos- %	-34,6	-66,3	36,1	-1,9	64,7	13,4	49,5	-13,5	-10,9	8,6	1,8
% kokonaismenoista	3,5	1,2	1,5	1,3	2,1	2,2	3,1	2,3	2,1	2,1	2,1
MENOT YHTEENSA	160 246	161 967	175 836	196 948	199 145	210 094	228 352	265 693	262 592	273 926	280 385
Kasvu %	-1,2	1,1	8,6	12,0	1,1	5,5	8,7	16,4	-1,2	4,3	2,4
Ulkoiset menot	147 043	148 344	162 045	182 121	183 279	193 045	210 133	246 227	241 586	252 421	258 370
Sisäiset menot	13 203	13 623	13 791	14 827	15 867	17 049	18 219	19 466	21 006	21 504	22 015

KÄYTTÖTALOUSMENOT LAJEITTAIN 2010

KÄYTTÖTALOUSOSAN TULOT 2010

TULOT LAJEITTAIN 2002-2012(1000 eur)
 (ilman poistoja)

TULOLAJI	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1 KÄYTTÖTALOUS											
Myyntitulot	16 696	17 845	17 782	20 172	19 929	22 345	24 269	44 503	45 504	46 605	47 732
Kasvu %	5,2	6,9	-0,4	13,4	-1,2	12,1	8,6	83,4	2,2	2,4	2,4
Ulkoiset tulot	7 547	8 337	8 165	9 617	8 667	10 654	11 745	31 392	33 004	34 257	33 609
Sisäiset tulot	9 149	9 508	9 617	10 555	11 262	11 691	12 524	13 111	12 500	12 348	14 122
Maksut	7 305	7 367	7 405	8 246	8 149	8 986	9 956	12 496	12 787	13 042	13 303
Kasvu %	12,0	0,8	0,5	11,4	-1,2	10,3	10,8	25,5	2,3	2,0	2,0
Ulkoiset tulot	7 126	7 179	7 209	8 170	8 076	8 894	9 835	12 126	12 409	12 657	13 303
Sisäiset tulot	179	188	196	76	73	92	121	370	378	386	0
Tuet ja avustukset	1 955	2 901	2 389	3 645	2 741	2 879	2 829	3 142	3 023	3 092	3 161
Kasvu %	13,1	48,4	-17,6	52,6	-24,8	5,0	-1,7	11,1	-1731,8	2,2	2,3
Muut tuotot	991	1 074	958	982	1 129	1 605	1 073	989	791	807	823
Kasvu %	5,0	8,4	-10,8	2,5	15,0	42,1	-33,2	-7,8	-20,0	2,0	2,0
Vuokrat	6 755	6 837	6 801	7 119	8 057	9 123	9 610	11 605	11 469	11 711	11 958
Kasvu %	-0,7	1,2	-0,5	4,7	13,2	13,2	5,3	20,8	-1,2	2,1	2,1
Ulkoiset tulot	2 883	2 864	2 901	2 900	3 496	3 844	4 009	5 197	3 905	3 983	4 063
Sisäiset tulot	3 872	3 973	3 900	4 219	4 561	5 278	5 574	6 411	7 565	7 728	7 895
KÄYTTÖTALOUDEN											
TULOT	34 478	36 643	35 904	40 163	40 005	44 937	47 736	72 736	73 575	75 257	76 978
Kasvu %	6,0	6,3	-2,0	11,9	-0,4	12,3	6,2	52,4	1,2	2,3	2,3
Ulkoiset tulot	21 278	22 974	22 191	25 313	24 109	27 876	29 491	52 847	53 132	54 796	54 960
Sisäiset tulot	13 200	13 669	13 713	14 850	15 896	17 061	18 219	19 892	20 443	20 461	22 018
2 INVESTOINNIT											
INVESTOINTITULOT	2 955	2 533	3 983	8 507	5 851	3 652	4 187	3 672	2 836	3 942	3 839
Ulkoiset tulot	2 955	2 533	3 983	8 507	5 851	3 652	4 187	3 672	2 836	3 942	3 839
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muutos %	-11,3	-14,3	57,2	113,6	-31,2	-37,6	14,7	-12,3	-22,8	39,0	-2,6
3 RAHOITUSTULOT											
Valtionosuudet	20 108	23 240	25 354	28 004	31 109	33 073	37 541	41 161	43 200	44 280	45 388
Verotulot	98 799	98 361	101 244	100 567	108 709	118 255	130 100	138 293	131 911	138 625	143 140
Korkotulot	667	326	354	180	192	243	222	317	271	257	242
Muut rahoitustulot	50	567	464	588	608	844	780	2 914	2 396	2 392	663
Talousarviolainojen otto	3 605	11 532	0	10 000	0	0	0	0	0	0	0
Antolainojen lyhennykset	124	64	2 127	320	42	350	0	301	301	311	311
Liittymismaksut			392	848	821	629	389	400	500	700	700
RAHOITUSTULOT	123 353	134 090	129 935	140 507	141 499	153 393	169 032	183 386	178 579	186 565	190 445
Kasvu %	0,8	8,7	-3,1	8,1	0,7	8,4	10,2	8,5	-2,6	4,5	2,1
TULOT YHTEENSÄ	160 786	173 266	169 822	189 177	187 355	201 983	220 930	259 797	254 990	265 822	271 377
Kasvu %	1,7	7,8	-2,0	11,4	-1,0	7,8	9,4	17,6	-1,9	4,2	2,1
Ulkoiset tulot	147 586	159 597	156 109	174 327	171 459	184 921	202 710	239 904	234 547	245 361	249 359
Sisäiset tulot	13 200	13 669	13 713	14 850	15 896	17 061	18 219	19 892	20 443	20 461	22 018
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN JA TOIMINTAPÄÄOMAN MUUTOS		406	6 505	6 843	7 599	1 957	3 690		7 598	7 861	8 957

KÄYTTÖTALouden MENOT TOIMIELIMITTÄIN JA LAJEITTAIN 2010 (1000 eur)

MENOLAJI	Keskusvaali- lautakunta	Tarkastus- lautakunta	Yleinen luot- tamushenk. hallinto	Keskus- hallinto	Sosiaali- ja terveys- lautakunta	Perusturva- lautakunta Lohja	Opetus- lautakunta	Kulttuuri- ja vapaa-aika- lautakunta	Tekninen lautakunta	Ympäristö- lautakunta	L-U:n Ympäristö lautakunta
Palkat	0	33	395	2 890	28 333	126	32 115	4 800	8 318	1 631	586
% -osuus menoista	0,0	40,9	47,7	36,3	31,9	0,3	53,6	42,0	29,9	45,1	57,9
Muut henkilöstösivukulut	0	1	15	163	1 610	7	1 820	270	475	92	32
% -osuus menoista	0,0	1,8	1,8	2,0	1,8	0,0	3,0	2,4	1,7	2,5	3,2
Eläkekulut	0	5	130	736	4 786	2 776	6 829	1 074	2 717	331	140
% -osuus menoista	0,0	6,0	15,7	9,2	5,4	6,6	11,4	9,4	9,8	9,1	13,9
Materiaalin ostot	0	1	17	237	3 647	2	1 260	521	7 265	56	32
% -osuus menoista	0,0	1,1	2,0	3,0	4,1	0,0	2,1	4,6	26,1	1,6	3,2
Ulkoiset menot	0	1	17	237	3 647	2	1 260	521	7 022	56	32
Sisäiset menot	0	0	0	0	0	0	0	0	244	0	0
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	35	26 823	38 328	1 077	2 341	2 608	0	0
% -osuus menoista	0,0	0,0	0,0	0,4	30,2	90,9	1,8	20,5	9,4	0,0	0,0
Ulkoiset menot	0	0	0	35	26 823	38 328	1 077	2 341	2 608	0	0
Sisäiset menot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	0	40	254	3 605	11 285	42	9 891	1 392	5 594	1 416	165
% -osuus menoista	11,2	49,5	30,7	45,3	12,7	0,1	16,5	12,2	20,1	39,1	16,3
Ulkoiset menot	0	38	186	2 807	8 372	29	2 370	828	4 466	1 227	141
Sisäiset menot	0	2	68	798	2 913	14	7 521	564	1 127	189	25
Avustukset	0	0	9	63	6 916	35	3 296	175	168	10	0
% -osuus menoista	0,0	0,0	1,1	0,8	7,8	0,1	5,5	1,5	0,6	0,3	0,0
Ulkoiset menot	0	0	9	63	6 916	35	3 296	175	168	10	0
Sisäiset menot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuokrat	1	0	8	234	5 377	866	3 667	855	602	83	56
% -osuus menoista	88,8	0,3	1,0	2,9	6,1	2,1	6,1	7,5	2,2	2,3	5,5
Ulkoiset menot	0	0	4	110	2 946	460	241	231	172	6	38
Sisäiset menot	1	1	4	124	2 431	406	3 426	624	430	77	18
Muut toimintakulut	0	0	0	1	12	0	1	0	84	0	0
% -osuus menoista	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0
Ulkoiset menot	0	0	0	1	12	0	1	0	84	0	0
Sisäiset menot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KAYTTOTALOUDEN MENOT	1	80	828	7 963	88 790	42 183	59 956	11 428	27 831	3 619	1 011
Ulkoiset menot	0	78	756	7 041	83 445	41 763	49 008	10 240	26 030	3 352	969
Sisäiset menot	1	3	72	922	5 344	420	10 948	1 188	1 801	266	42

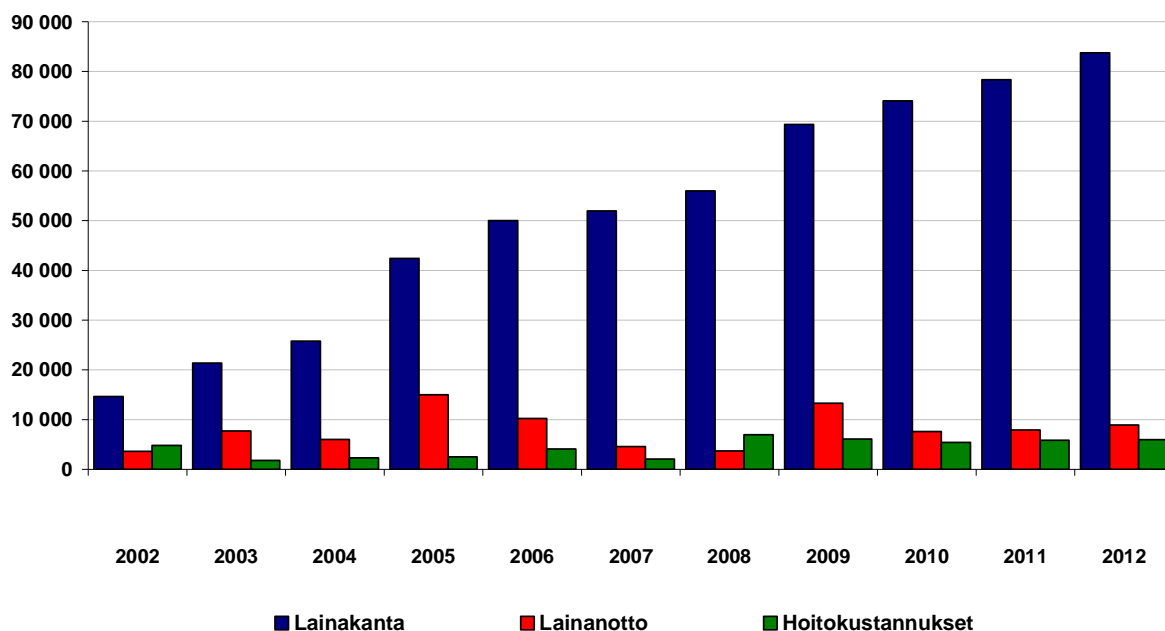
KÄYTTÖTALouden TULOT TOIMIELIMITTÄIN JA LAJEITTAIN 2010 (1000 eur)

TULO LAJI	Keskusvaali- lautakunta	Tarkastus- lautakunta	Yleinen luot- tamushenk. hallinto	Keskus- hallinto	Sosiaali- ja terveys- lautakunta	Perusturva- lautakunta Lohja	Opetus- lautakunta	Kulttuuri- ja vapaa-aika- lautakunta	Tekninen lautakunta	Ympäristö- lautakunta	Ympäristö- lautakunta
Myyntitulot	0	2	0	1 769	24 855	90	517	530	17 415	327	0
% -osuus tuloista	0,0	100,0	0,0	70,3	71,8	7,0	14,5	29,9	63,7	18,2	0,0
Ulkoiset tulot	0	0	0	331	24 218	90	517	460	6 120	327	0
Sisäiset tulot	0	2	0	1 438	637	0	0	70	11 295	0	0
Maksut	0	0	0	57	7 319	3	2 848	884	327	684	665
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	2,3	21,2	0,2	79,8	49,8	1,2	38,1	100,0
Ulkoiset tulot	0	0	0	57	7 319	3	2 848	884	327	684	665
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	403	2 081	2	123	95	112	207	0
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	16,0	6,0	0,2	3,4	5,4	0,4	11,5	0,0
Muut tuotot	0	0	10	253	269	0	8	36	15	200	0
% -osuus tuloista	0,0	0,0	100,0	10,1	0,8	0,0	0,2	2,0	0,1	11,2	0,0
Ulkoiset tulot	0	0	10	253	269	0	8	36	15	200	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuokrat	0	0	0	35	81	1 192	72	229	9 486	376	0
% -osuus tuloista	0,0	0,0	0,0	1,4	0,2	92,6	2,0	12,9	34,7	21,0	0,0
Ulkoiset tulot	0	0	0	11	81	1 192	38	106	2 101	376	0
Sisäiset tulot	0	0	0	23	0	0	34	122	7 385	0	0
KAYTTOTALOUDEN TULOT	0	2	10	2 517	34 605	1 286	3 568	1 774	27 354	1 793	665
Ulkoiset tulot	0	0	10	1 056	33 968	1 286	3 534	1 582	8 674	1 793	665
Sisäiset tulot	0	2	0	1 461	637	0	34	192	18 680	0	0

LAINAKANTA, LAINANOTTO JA HOITOKUSTANNUKSET VUOSINA 2002-2012(1000 eur)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Lainakanta	14 650	21 370	25 784	42 414	50 013	51 970	55 963	69 331	74 086	78 361	83 738
eur/asukas	411	594	712	1 159	1 353	1 392	1 484	1 754	1 856	1 944	2 056
Lainanotto (pitkä- ja lyhytaikaiset)	-4 757	7 732	6 000	15 000	10 229	4 588	3 690	13 300	7 600	7 900	8 900
eur/asukas	-133,45	215,08	165,66	410,00	276,65	122,86	97,85	336,50	190,39	195,94	218,56
Korot	743	782	715	934	1 460	2 014	2 272	2 540	1 867	2 330	2 446
eur/asukas	20,84	21,75	19,74	25,53	39,49	53,93	60,24	64,25	46,77	57,79	60,07
Lyhennykset	4 059	1 012	1 586	1 577	2 630	43	4 698	3 535	3 535	3 535	3 523
eur/asukas	113,87	28,15	43,79	43,11	71,13	1,15	124,57	89,44	88,55	87,68	86,52
Hoitokustannukset yht.	4 802	1 794	2 301	2 511	4 090	2 057	6 970	6 074	5 402	5 865	5 969
eur/asukas	134,71	49,90	63,53	68,63	110,62	55,08	184,81	153,69	135,32	145,47	146,58

Lainakanta, lainanotto ja hoitokustannukset 2002-2012

VEROTULOT VUOSINA 1997-2012 (1000 eur)

Vuosi	Henkilökoht.		Verotettava		Kunnallis- vero	Yhteisö- vero	Kiinteistö- vero	Muut verot	Verotulot yht.
	verotettava tulo	Kasvu %	tulo/asukas eur	Kasvu %					
1997	368 656		10 788		60 785	6 557	2 671	35	70 048
1998	394 574	7,0	11 464	6,3	65 603	7 054	2 589	32	75 279
1999	413 998	4,9	11 899	3,8	70 308	12 197	3 115	31	85 651
2000	434 277	4,9	12 322	3,6	72 360	11 046	3 233	31	86 670
2001	460 903	6,1	12 973	5,3	80 079	18 155	3 341	31	101 606
2002	475 149	3,1	13 261	2,2	90 376	4 929	3 464	30	98 799
2003	485 313	2,1	13 479	1,6	87 841	6 499	3 990	33	98 363
2004	496 534	2,3	13 710	1,7	89 629	5 216	3 957	31	98 833
2005	510 478	2,8	13 953	1,8	91 252	5 089	4 196	31	100 568
2006	539 791	5,7	14 599	4,6	98 517	5 871	4 292	30	108 710
2007	583 063	8,0	15 613	6,9	105 605	7 623	4 997	30	118 255
2008	636 000	9,1	16 442	5,3	117 572	7 166	5 333	29	130 100
2009	624 000	-1,9	15 788	-4,0	121 251	4 610	5 983	30	131 874
2010	624 000	0,0	15 632	-1,0	119 383	5 055	7 473	0	131 911
2011	649 000	4,0	16 097	3,0	125 446	5 496	7 683	0	138 625
2012	680 000	4,8	16 699	3,7	130 715	4 543	7 882	0	143 140

Verotulojen kehitys 2002-2012

